

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2014

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Aneta Szczepaniak-Głębocka

Andrzej Dudziak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Andrzej Dudziak).....	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Cezary Rosiński – Kulinaria w literaturze	16
Małgorzata Derwich – Wojny światowe a literatura.....	25
Andrzej Dudziak – Totalitaryzmy w XX wieku	35
Bibliografie osobowe: Tom Clancy	49
Gabriel García Márquez	51
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Marcin Radomski – Jan Karski. Kurier i świadek Holocaustu	56
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	61
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego	67
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	106
V. KRONIKA.....	110

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na III kwartał 2014 roku. Szerszy zestaw dat na III kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

Międzynarodowy Rok El Greco ogłoszony przez UNESCO

L i p i e c

- | | | | |
|-------|-------|------|---|
| | 1 VII | | – Dzień Spółdzielczości uchwalony przez Sejm RP w 1995 roku |
| | 1 VII | | – Światowy Dzień Architektury |
| (210) | 1 VII | 1804 | – Ur. George Sand (właśc. Amandine Aurore Lucile Dupin), pisarka francuska (zm. 8 VI 1876) |
| (180) | 1 VII | 1834 | – Ur. Deotyma (właśc. Jadwiga Łuszczewska), poetka i powieściopisarka (zm. 23 IX 1908) |
| (80) | 1 VII | 1934 | – Ur. Sydney Pollack, amerykański reżyser, producent, aktor (zm. 26 V 2008) |
| (130) | 3 VII | 1884 | – Ur. Jakub Wojciechowski, robotnik, pamiętnikarz, związany z Wielkopolską (zm. 17 IV 1958) |
| (80) | 4 VII | 1934 | – Zm. Maria Skłodowska-Curie, mieszkająca we Francji dwukrotna laureatka Nagrody Nobla – z fizyki wraz z mężem Piotrem Curie w 1903 roku i z chemii w 1911 roku (ur. 7 XI 1867) |
| (50) | 4 VII | 1964 | – Zm. Samuel Marszak, poeta i tłumacz rosyjski (ur. 4 XI 1887) |
| | 5 VII | | – Dzień Słowiańskich Apostołów, Cyryla i Metodego |
| (125) | 5 VII | 1889 | – Ur. Jean Cocteau, poeta, dramaturg i powieściopisarz francuski (zm. 11 X 1963) |
| | 6 VII | | – Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości obchodzony od 1922 r. z inicjatywy Międzynarodowego Związku Spółdzielczego |

- 6 VII – Dzień Radcy Prawnego ustanowiony przez Krajową Radę Radców Prawnych w październiku 2010 roku
- (5) 6 VII 2009 – Zm. Wasilij Pawłowicz Aksionow, pisarz rosyjski (ur. 20 VIII 1932)
- (160) 7 VII 1854 – Zm. George Simon Ohm, fizyk niemiecki (ur. 16 III 1787)
- (140) 7 VII 1874 – Ur. Władysław Grabski, polityk, ekonomista i historyk, autor reformy walutowej w Polsce (zm. 1 III 1938)
- (130) 7 VII 1884 – Ur. Lion Feuchtwanger, pisarz i dramaturg niemiecki (zm. 21 XII 1958)
- (110) 7 VII 1904 – Ur. Wojciech Natanson, pisarz, krytyk literacki i teatralny, eseista, tłumacz (zm. 2 VIII 1996)
- (85) 9 VII 1929 – Zm. Julian Fałat, malarz, pedagog (ur. 30 VII 1853)
- (45) 10 VII 1969 – Zm. Bogumił Kobiela, aktor komediowy, teatralny i filmowy (ur. 31 V 1931)
- 11 VII – Światowy Dzień Ludności ogłoszony w 1987 roku przez ONZ jako dzień narodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi
- (40) 11 VII 1974 – Zm. Pär Lagerkvist, pisarz szwedzki, laureat Nagrody Nobla w 1951 roku. (ur. 25 V 1891)
- (110) 12 VII 1904 – Ur. Pablo Neruda, poeta chilijski, laureat Nagrody Nobla w 1971 roku (zm. 23 IX 1973)
- (120) 13 VII 1894 – Ur. Izaak Babel, pisarz rosyjski (zm. 17 III 1941)
- (125) 14 VII 1889 – Powstanie III Międzynarodówki
- (5) 14 VII 2009 – Zm. Zbigniew Zapasiewicz, aktor teatralny i filmowy, reżyser, pedagog (ur. 13 IX 1934)
- (160) 15 VII 1854 – Ur. Jacek Malczewski, malarz, symbolista (zm. 8 X 1929)
- (110) 15 VII 1904 – Zm. Antoni Czechow, nowelista i dramaturg rosyjski (ur. 29 I 1860)

- (30) 15 VII 1984 – Zm. John Boyntan Priestley, pisarz, dramaturg i eseista angielski (ur. 13 IX 1894)
- (25) 15 VII 1989 – Zm. Artur Sandauer, polski krytyk literacki, eseista, tłumacz (ur. 14 XII 1913)
- (25) 15 VII 1989 – Zm. Maria Kuncewiczowa, pisarka (ur. 30 X 1899)
- (25) 16 VII 1989 – Zm. Herbert von Karajan, austriacki dyrygent (ur. 5 IV 1908)
- (640) 19 VII 1374 – Zm. Francesco Petrarca, poeta włoski (ur. 20 VII 1304)
- (180) 19 VII 1834 – Ur. Edgar Degas, francuski malarz i grafik (zm. 27 IX 1917)
- (710) 20 VII 1304 – Ur. Francesco Petrarka, poeta włoski (zm. 19 VII 1374)
- (115) 21 VII 1899 – Ur. Ernest Hemingway, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1954 roku (zm. 2 VII 1961)
- (45) 21 VII 1969 – Lądowanie pierwszych ludzi na Księżycu
- (185) 23 VII 1829 – Zm. Wojciech Bogusławski, dramaturg, aktor związany z Wielkopolską (ur. 9 IV 1757)
- (105) 23 VII 1909 – Zm. Zygmunt Noskowski, kompozytor i pedagog (ur. 2 V 1846)
- 24 VII – Święto Policji
- (150) 24 VII 1864 – Ur. Frank Wedekind, dramaturg i poeta niemiecki, aktor (zm. 9 III 1918)
- (120) 24 VII 1894 – Ur. Aldous Huxley, pisarz angielski (zm. 22 XI 1963)
- (35) 24 VII 1979 – Zm. Edward Stachura, poeta, pisarz, pieśniarz, bard (ur. 18 VIII 1937)
- (85) 25 VII 1929 – Ur. Wasilij Szukszyn, rosyjski pisarz, reżyser filmowy, scenarzysta, aktor (zm. 7 X 1974)
- (45) 25 VII 1969 – Zm. Witold Gombrowicz, prozaik, eseista i dramaturg (ur. 4 VIII 1904)

- (120) 26 VII 1894 – Ur. Magdalena Samozwaniec, pisarka (zm. 20 X 1972)
- (40) 26 VII 1974 – Zm. Jan Żabiński, zootechnik, zoolog, autor książek popularnonaukowych (ur. 8 IV 1897)
- (35) 26 VII 1979 – Zm. Stefan Wiechecki (pseud. Wiech), prozaik, satyryk, publicysta i dziennikarz (ur. 10 VIII 1896)
- (210) 28 VII 1804 – Ur. Ludwik Feuerbach, filozof niemiecki (zm. 13 IX 1872)
- (190) 28 VII 1824 – Ur. Alexandre Dumas (syn), dramaturg i powieściopisarz francuski (zm. 27 XI 1895)
- (40) 29 VII 1974 – Zm. Erich Kästner, poeta, prozaik i satyryk niemiecki (ur. 23 II 1899)
- (230) 30 VII 1784 – Zm. Denis Diderot, pisarz i filozof francuski (ur. 5 X 1713)
- (20) 30 VII 1994 – Zm. Ryszard Henryk Riedel, wokalista zespołu bluesowego „Dżem”, autor tekstów piosenek (ur. 7 IX 1956)
- (165) 31 VII 1849 – Zm. Sándor Petőfi, poeta węgierski (ur. 1 I 1823)
- (70) 31 VII 1944 – Zm. Antoine de Saint-Exupéry, francuski pisarz, poeta i lotnik (ur. 29 VI 1900)

S i e r p i e ń

- (70) VIII 1944 – Utworzenie Polskiej Agencji Prasowej
- (100) 1 VIII 1914 – Wybuch I wojny światowej
- (95) 1 VIII 1919 – Ustawa sejmowa o włączeniu Wielkopolski do państwa polskiego
- (70) 1 VIII 1944 – Wybuch powstania warszawskiego
- (105) 1 VIII 1909 – Ur. Henryk Worcell (właśc. Tadeusz Kurtyka), powieściopisarz (zm. 1 VI 1982)

- 2 VIII – Dzień Pamięci o Zagładzie Romów w rocznicę likwidacji przez Niemców tzw. obozu rodzinnego dla Cyganów w Birkenau (w nocy z 2/3 sierpnia 1944 roku wymordowano prawie 3 tys. osób – dzieci, kobiet i mężczyzn)
- (70) 2 VIII 1944 – Zm. Stefan Rowecki „Grot”, generał, dowódca AK (ur. 25 XII 1895)
- (115) 2 VIII 1899 – Ur. Stanisław Baliński, poeta, nowelista (zm. 12 XI 1985)
- (105) 3 VIII 1909 – Ur. Stanisław Piętak, poeta, prozaik, eseista (zm. 22 I 1964)
- (90) 3 VIII 1924 – Zm. Joseph Conrad (właśc. Teodor Józef Konrad Korzeniowski), powieściopisarz angielski polskiego pochodzenia (ur. 3 XII 1857)
- (155) 4 VIII 1859 – Ur. Knut Hamsun (właśc. Knut Pedersen), pisarz norweski, laureat Nagrody Nobla w 1920 r. (zm. 19 II 1952)
- (110) 4 VIII 1904 – Ur. Witold Gombrowicz, prozaik, eseista i dramaturg (zm. 25 VII 1969)
- (70) 4 VIII 1944 – Zm. Krzysztof Kamil Baczyński, poeta, uczestnik powstania warszawskiego (ur. 22 I 1921)
- (150) 5 VIII 1864 – Zm. Romuald Traugutt, generał, dyktator powstania styczniowego (ur. 16 I 1826)
- (110) 5 VIII 1904 – Ur. Janina Broniewska, prozaik, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 16 II 1981)
- (70) 5 VIII 1944 – Zm. Janusz Zeyland, lekarz, pionier szczepień przeciwko gruźlicy w Polsce (ur. 22 XI 1897)
- (125) 6 VIII 1889 – Ur. Kazimiera Iłakowiczówna, poetka, prozaik, tłumaczka, od 1947 roku związana z Poznaniem (zm. 16 II 1983)
- (110) 6 VIII 1904 – Ur. Aleksander Bocheński, polski eseista, publicysta i tłumacz, historyk przemysłu (zm. 12 I 2001)

- (30) 6 VIII 1984 – Zm. Władimir Tiendriakow, pisarz rosyjski, autor scenariuszy, publicysta (ur. 5 XII 1923)
- (70) 8 VIII 1944 – Zm. Juliusz Kaden-Bandrowski (właśc. Juliusz Bandrowski), prozaik, publicysta (ur. 24 II 1885)
- (35) 8 VIII 1979 – Zm. Tadeusz Cyprian, prawnik, profesor UAM, fotografik (ur. 21 II 1898)
- (150) 9 VIII 1864 – Ur. Roman Dmowski, polityk, działacz niepodległościowy i publicysta (zm. 2 I 1939)
- (50) 12 VIII 1964 – Zm. Ian Fleming, pisarz angielski, m.in. autor powieści sensacyjnych z Jamesem Bondem w roli głównej (ur. 28 V 1908)
- (115) 13 VIII 1899 – Ur. Alfred Hitchcock, brytyjski reżyser i producent filmowy (zm. 29 IV 1980)
- (10) 14 VIII 2004 – Zm. Czesław Miłosz, polski oraz litewski poeta, laureat Nagrody Nobla w 1980 roku (ur. 30 VI 1911)
- 15 VIII – Święto Wojska Polskiego w rocznicę zwycięstwa nad Rosją Sowiecką w 1920 roku
- (245) 15 VIII 1769 – Ur. Napoleon Bonaparte, cesarz Francuzów (zm. 5 V 1821)
- (90) 16 VIII 1924 – Ur. Stanisław Różewicz, polski reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta (zm. 9 XI 2008)
- (70) 16 VIII 1944 – Zm. Tadeusz Gajcy, poeta, prozaik, krytyk literacki (ur. 8 II 1922)
- (65) 16 VIII 1949 – Zm. Margaret Mitchell, pisarka amerykańska (ur. 8 XI 1900)
- (385) 17 VIII 1629 – Ur. Jan III Sobieski, król Polski od 1674 roku (zm. 17 VI 1696)
- (95) 17 VIII 1919 – Pierwsze powstanie śląskie
- (75) 17 VIII 1939 – Zm. Wojciech Korfanty, działacz narodowy i polityczny na Śląsku (ur. 20 IV 1873)

- (115) 18 VIII 1899 – Ur. Ludwik Sempoliński, aktor, reżyser, tancerz i pedagog, autor wspomnień (zm. 17 IV 1981)
- (195) 19 VIII 1819 – Zm. James Watt, szkocki inżynier, konstruktor maszyn parowych (ur. 19 I 1736)
- (105) 19 VIII 1909 – Ur. Jerzy Andrzejewski, powieściopisarz, nowelista, krytyk literacki (zm. 19 IV 1983)
- (40) 19 VIII 1974 – Zm. Aleksander Janta-Pończyński, pisarz, dziennikarz, tłumacz, związany z Wielkopolską (ur. 11 XII 1908)
- (15) 21 VIII 1999 – Zm. Jerzy Harasymowicz, poeta (ur. 24 VII 1933)
- (430) 22 VIII 1584 – Zm. Jan Kochanowski, poeta staropolski (ur. 1530 – dokładna data nieznana)
- (100) 22 VIII 1914 – Ur. Bronisław Zieliński, tłumacz literatury anglosaskiej (zm. 10 III 1985)
- (70) 22 VIII 1944 – Zm. Lucjan Szenwald, poeta (ur. 13 III 1909)
- 23 VIII – Europejski Dzień Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu ogłoszony przez Parlament Europejski w 2008 roku
- (270) 25 VIII 1744 – Ur. Johann Gotfried von Herder, filozof i poeta niemiecki (zm. 18 XII 1803)
- (30) 25 VIII 1984 – Zm. Truman Capote (właśc. Truman Streckfus Persons), powieściopisarz amerykański (ur. 30 IX 1924)
- (100) 26 VIII 1914 – Ur. Julio Cortazar (właśc. Julio Denis), pisarz argentyński, tłumacz (zm. 12 II 1984)
- (35) 26 VIII 1979 – Zm. Mika Toimi Waltari, pisarz fiński (ur. 19 IX 1908)
- (25) 26 VIII 1989 – Zm. Irving Stone, pisarz amerykański, autor beletryzowanych biografii (ur. 14 VII 1903)
- (120) 27 VIII 1894 – Ur. Kazimierz Wierzyński, poeta, prozaik, publicysta (zm. 13 II 1969)

- 28 VIII – Święto Lotnictwa Polskiego obchodzone w rocznicę zwycięstwa Franciszka Żwirko i Stanisława Wigury w międzynarodowych zawodach Challenge 1932 w Berlinie
- (265) 28 VIII 1749 – Ur. Johann Wolfgang Goethe, poeta, prozaik, dramaturg niemiecki (zm. 22 III 1832)
- 31 VIII – Święto Wolności i Solidarności ustanowione przez Sejm RP
- (265) 31 VIII 1749 – Ur. Aleksandr Radiszczew, pisarz i filozof rosyjski (zm. 11 IX 1802)
- (95) 31 VIII 1919 – Otwarcie Opery Poznańskiej
- (40) 31 VIII 1974 – Zm. Witold Zegalski, pisarz poznański (ur. 27 X 1928)

W r z e s i e ń

- (75) 1 IX 1939 – Napaść Niemiec hitlerowskich na Polskę, wybuch II wojny światowej
- (95) 1 IX 1919 – Inauguracja działalności Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu (od 1955 roku Politechniki Poznańskiej)
- (205) 4 IX 1809 – Ur. Juliusz Słowacki, poeta i dramaturg okresu romantyzmu (zm. 3 IV 1849)
- (65) 6 IX 1949 – Dekret PKWN o reformie rolnej
- (105) 7 IX 1909 – Ur. Elia Kazan (właśc. Elia Kazantzoglus), amerykański pisarz, reżyser teatralny i filmowy, pochodzenia greckiego (zm. 28 IX 2003)
- (75) 7 IX 1939 – Kapitulacja Westerplatte
- 8 IX – Międzynarodowy Dzień Walki z Analfabetyzmem
- 8 IX – Międzynarodowy Dzień Piśmiennictwa uchwalony przez UNESCO w 1965 roku

- (445) 8 IX 1569 – Zm. Mikołaj Rej, poeta, prozaik, dramaturg, polityk (ur. 4 II 1505)
- (75) 9 IX 1939 – Zm. Józef Czechowicz, poeta (ur. 15 III 1903)
- (75) 9 IX 1939 – Bitwa armii „Poznań” i „Pomorze” nad Bzurą
- (40) 10 IX 1974 – Zm. Melchior Wańkowicz, polski pisarz i publicysta (ur. 10 I 1892)
- (490) 11 IX 1524 – Ur. Pierre de Ronsard, poeta francuski (zm. 27 XII 1585)
- (120) 11 IX 1894 – Ur. Maria Kownacka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 27 II 1982)
- 12 IX – Światowy Dzień Zdrowia Jamy Ustnej ustanowiony przez Światową Organizację Dentystyczną (FDI)
- (200) 12 IX 1814 – Ur. August Cieszkowski, filozof, ekonomista, działacz polityczny i społeczny, związany z Wielkopolską (zm. 12 III 1894)
- (120) 13 IX 1894 – Ur. Julian Tuwim, poeta, satyryk, tłumacz (zm. 27 XII 1953)
- (120) 13 IX 1894 – Ur. John Boyntan Priestley, pisarz, dramaturg i eseista angielski (zm. 15 VII 1984)
- (80) 13 IX 1934 – Ur. Zbigniew Zapasiewicz, aktor teatralny i filmowy, reżyser, pedagog (zm. 14 VII 2009)
- 14 IX – Dzień Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię
- (165) 14 IX 1849 – Ur. Iwan Pawłow, fizjolog rosyjski, laureat Nagrody Nobla w 1904 r. (zm. 27 II 1936)
- (225) 15 IX 1789 – Ur. James Fenimore Cooper, powieściopisarz amerykański (zm. 14 IX 1851)
- 16 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju ustanowiony podczas XXVI sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ w 1981 roku (obchodzony w trzeci wtorek września – dzień rozpoczęcia dorocznej sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ)

- (140) 16 IX 1874 – Zm. Maksymilian Gierymski, malarz (ur. 9 X 1846)
- 17 IX – Dzień Sybiraka obchodzony w dniu agresji Związku Radzieckiego na Polskę w 1939 r.
- (75) 17 IX 1939 – Najazd wojsk ZSRR (Rosji Sowieckiej) na ziemie polskie
- (75) 18 IX 1939 – Zm. Witkacy (właśc. Stanisław Ignacy Witkiewicz), pisarz, dramaturg (ur. 24 II 1885)
- (50) 18 IX 1964 – Zm. Sean O'Casey (właśc. John Casey), pisarz i dramaturg irlandzki (ur. 30 III 1880)
- (75) 20 IX 1939 – Zm. Tadeusz Dołęga-Mostowicz, pisarz (ur. 10 VIII 1898)
- 21 IX – Dzień Środków Społecznego Przekazu obchodzony przez Kościół katolicki w Polsce
- 21 IX – Światowy Dzień Choroby Alzheimera obchodzony od 1994 roku
- 22 IX – Europejski Dzień bez Samochodu
- (30) 22 IX 1984 – Zm. Pierre Emmanuel, poeta francuski, tłumacz poezji polskiej na język francuski (ur. 3 V 1916)
- (100) 23 IX 1914 – Ur. Leonard Turkowski, pisarz związany swoją twórczością z Wielkopolską i Poznaniem (zm. 19 I 1985)
- (75) 23 IX 1939 – Zm. Zygmunt Freud, austriacki neurolog i psychiatra, twórca psychoanalizy (ur. 6 V 1856)
- (20) 23 IX 1994 – Zm. Zbigniew Nienacki, powieściopisarz, autor sztuk scenicznych, dziennikarz (ur. 1 I 1929)
- (100) 24 IX 1914 – Ur. Andrzej Panufnik, kompozytor i dyrygent (zm. 27 X 1991)
- (10) 24 IX 2004 – Zm. Françoise Sagan, pisarka francuska (ur. 21 VI 1935)
- 25 IX – Światowy Dzień Morza obchodzony z inicjatywy Międzynarodowej Organizacji Morskiej w ostatni czwartek września

- (165) 25 IX 1849 – Zm. Johann (ojciec) Strauss, austriacki kompozytor okresu romantyzmu (ur. 14 III 1804)
- (30) 26 IX 1984 – Zm. Aleksander Rymkiewicz, poeta (ur. 13 IV 1913)
- 27 IX – Międzynarodowy Dzień Turystyki obchodzony od 1980 roku na wniosek Światowej Organizacji Turystyki
- 27 IX – Dzień Polskiego Państwa Podziemnego
- (75) 27 IX 1939 – Kapitulacja Warszawy
- (5) 27 IX 2009 – Zm. Jerzy Giżycki, krytyki filmowy, współtwórca pism „Film” i „Kino” (ur. 7 I 1919)
- 28 IX – Światowy Dzień Serca obchodzony w Polsce w ostatnią niedzielę września pod hasłem „Miej serce dla serca”
- (210) 29 IX 1804 – Ur. Sadyk Pasza (właśc. Michał Czajkowski), powieściopisarz i emigracyjny działacz polityczny (zm. 18 I 1886)
- (90) 30 IX 1924 – Ur. Truman Capote (właśc. Truman Streckfus Persons), powieściopisarz amerykański (zm. 25 VIII 1984)
- (85) 30 IX 1929 – Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu, przegląd osiągnięć gospodarczych Polski w dziesięciolecie po odzyskaniu niepodległości

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Cezary Rosiński

KULINARIA W LITERATURZE

Obok mowy można wskazać tylko jedną prawdziwie powszechną formę działalności ludzkiej – jest nią kuchnia. Tak, jak nie ma społeczeństwa bez mowy, nie ma takiego, które nie wykształciłoby własnych sposobów przygotowywania pożywienia. Kulinaria, jak zatem widać, to sprawa podstawowa dla każdego człowieka, ale i dla poszczególnych zbiorowości, to także bardzo popularny dzisiaj temat kultury. Kuchnia nie musi służyć tylko do wypełniania żołądka, może ona cieszyć oko, być uznawana za dzieło sztuki, może także stać się przedmiotem rywalizacji. Jedno jest pewne, kuchnia zawsze jest obecna, stając się czasem wiedzą tajemną, zawsze jednak to podstawa naszego życia. Pokarmy to tak naprawdę materia uduchowiona dzięki wyobraźni, a więc coś więcej niż zaspokajanie głodu. To, co dzieje się między materią i wyobraźnią – otwiera zatem zadziwiającą sferę, w której zwykłe jedzenie zaczyna spełniać różnorodne funkcje. Zadaniem literatury jest uchwycić tę różnorodność.

Jadło, a więc to, co było dla ludzkości problemem podstawowym, gwarantującym przetrwanie gatunku, dla Polaków urosło do rozmiarów obrzędu. Jedzenie weszło w skład narodowego etosu, dlatego w polskim piśmiennictwie, niemal od zarania, pisarze poświęcali pokarmom dużą uwagę. „Ekonomie ziemiańskie”, a więc poradniki, jak gospodarować, jak żyć i jak sobie czas umilać, są summą bogactwa polskich stołów. Władysław Stanisław Jeżowski, autor *Oekonomii albo porządku zabaw ziemiańskich według czterech części roku* kreśli obraz wspaniałych biesiad, na których stoły uginały się pod ciężarem najrozmaitszych potraw obfitej polskiej kuchni. Ten sam autor potrafił się jednak miarkować i przestrzec bliźnich przed nadmierną rozrzutnością. Kpił z tego, że dla jednego szlachcica przygotowuje się kilkadziesiąt rodzajów jada, a z potraw, które są najróżniejsze, najbardziej wyrefinowane i mają najrozmaitszy kształt, nie ma żadnego pożytku, uczujący nie tknie bowiem nawet większości z nich, zachwyca się jedynie ich wyglądem i gdy już nasyci pożądlivość swego spojrzenia, jedzenie jest wyrzucane, a pieniądze się marnują.

Dla Mikołaja Reja w *Żywocie człowieka poczciwego* kulinaria były jednym ze składników świata, formując więc swoisty kodeks obyczajowy, wyśmiewa

rozmaite niedomagania z tym związane, a więc życie ponad stan, lubujące się w zbytku i szkodliwych dla zdrowia i kieszeni potrawach. Prysmaki i różnorodność stołu to zatem tylko dziwne wymysły, które nie mogą być rozumiane jako dobrobyt, a jedynie jako zagrożenie dla zdrowia człowieka i państwa. Najpierw jest bowiem łakomstwo utratą zdrowego rozsądku, bo człowiek zrobi to, „czego ani pies, ani świnia, ani żadne źwirzę nie uczyni, aby miało żrzcę, kiedy mu się nie chce”. Rej przestrzega: „Patrz na owy rozmaite przysmaki, co je sapy zową, a prawie sapy, bo chłop po nich sapi, ożarszy się, jako w barłogu kiernoz”. I dalej: „ano go już katarus męczy, kolera pali, flegma dusi, oczy zasiniaty, nogi zapuchły, brzuch jako pudło, scyjątyka, pedogra pewna”. Obżarstwo było nie tylko „sprośnym grzechem” i powodem upadku na zdrowiu, ale wykraczało daleko poza ramy prywatnego sumienia grzesznika. W perspektywie ogólnospołecznej łakomstwo zwiększało jeszcze nierówność społeczną, gdzie jedni pieką i warzą, a inni głód cierpieć muszą, pociągało za sobą także niesprawiedliwość i łupiestwo, bo zbytkom w picciu i jedzeniu musiały towarzyszyć rozrzutności innego rodzaju. Niepobożność żywota według Reja brała się z tego, co najbardziej podstawowe, wymyślność potraw znajduje bowiem swoją kontynuację w „wymysłach świata dzisiejszego”. Przesadna ozdobność potraw przenosi je w dziedzinę sztuki, lecz nie jest to dla Reja komplement, gdyż daleka jest poczciwości, którą na kartach swojego dzieła chwali i zaleca.

Podobne przestrogi nie powstrzymały Henryka Rzewuskiego od skomponowania *Wiersza zapisanego w imionniku Marii Szymanowskiej*. Obżarstwo poecie nie było obce, a powyższy wierszyk ułożył dla zabicia czasu, na chwilę przed ucztą. Kulinaria tradycyjnie uważano za sferę raczej przyziemną, dlatego bez oporów wspomniano o jedzeniu w kolędach, toastach wygłaszanych przy stole i oczywiście w okolicznościowych wierszykach. Wysoka pozycja Rzewuskiego, którą zajmował w domu Szymanowskiej, pozwoliła mu dobrać menu obiadowe wdzięcznie i bez ograniczeń. Kulinaria w postaci zupy, „kawała zwierza”, kartofli z cebulą, „kurcząt z półtuzina”, ubogaconych następnie węgierskim winem i oczywiście kawą z ciastem, są wyrazem marzeń biesiadnika, któremu uprzejma gospodyni pozostawiła decyzję co do tego, jakie potrawy powinny znaleźć się na stole. Obrazki, jak ten magnata wojażera, pokazują obfitość polskiego stołu, czasem jego nieumiarkowanie, ale przede wszystkim – rodzimy kunszt kulinarny.

Jedzenie to nie tylko *profanum*, to również *sacrum* przypominające sarmacki obyczaj oraz przymus jedzenia, a także uctowania w określonym ceremoniale i symbolicie. Obżarstwo mogło być powodem końca polskiej państwowości, ale to w pożywieniu można odnaleźć porządek i powtarzalny rytuał życia, który dawał gwarancję przetrwania rodzinom, a co za tym idzie: pamięci i kulturze. Tradycyjna kuchnia to polskość zakonserwowana w barszczu,

bigosie i pierogach, to centrum życia, które potrafi ocalić tożsamość i dać schronienie. Kuchnię jako czynnik formujący patriotyczną świadomość widać najlepiej w naszym eposie narodowym, bo na kartach *Pana Tadeusza* zwalczany wcześniej przez świątliwych obywateli sarmatyzm, stał się tęsknie wspomnianą pamiątką dawnej Rzeczypospolitej. Kuchnia przestaje być tematem trywialnym, a przepis na bigos, wspomnienie kawy, polewki piwnej, litewskiego chłodnika czy zrazów, utrwała wyidealizowany obraz polskiej przeszłości. Mickiewicz z troską o detale pokazuje, że każde spotkanie przy stole miało określony przebieg: „Goście weszli w porządku i stanęli kołem; / Podkomorzy najwyższe brał miejsce za stołem; / Z wieku mu i z urzędu ten zaszczyt należy”. Akcja utworu została osadzona na pograniczu dwu epok: zanikającej staropolszczyzny i nadchodzącej nowoczesności, z jednej strony Sopolcowo przesiąknięte jest tradycją, z drugiej: podczas śniadania Sędzia nierad jest z nieporządku, który zapanował, a który jest nową modą w staropolskim domu, bo uczujący nie siedzą przy stole: mężczyźni z talerzami i szklankami chodzą po pokojach i rozprawiają „o flintach, chartach i szarakach”, a panny szepczą z sobą w kącie. Cieszą natomiast bigos i kawa. Opis pierwszego jest nie tylko peanem na cześć tej tradycyjnej polskiej potrawy, będącej składnikiem rytuału myśliwskiego, ale także bardzo precyzyjnym przepisem kucharskim. A kawa? „Takiej kawy jak w Polsce nie ma w żadnym kraju”, ale może ją przygotowywać tylko kawiarka, która zna tajne sposoby gotowania tego trunku.

Szczególną rolę w utworze odgrywa ostatnia staropolska uczta, odbywająca się w dniu zaręczyn trzech par, a której przygotowanie Sędzia powierzył Wojskiemu z zaznaczeniem, że ma to być „obiad polski” na osobiste życzenie generała Dąbrowskiego. Przygotowując ją Wojski korzysta z książki kucharskiej pod tytułem *Kucharz doskonały*, w której to były „spisane dokładnie wszystkie specyjały / Stołów polskich”. Mickiewicz świadomie i zamierzenie połączył w niej dwie autentyczne książki kucharskie – *Kucharza doskonałego* Wojciecha Wielądki z *Compendium ferulorum abo zebraniem potraw ad usum publicum*, napisanym przez Stanisława Czarnieckiego. *Pan Tadeusz* to zatem przykład na symbiozę kulinariów i poezji, gdzie wiersz staje się kulinarnym brykiem, a sam traktuje tekst książki kucharskiej jako źródło cennych informacji, zapewniających autentyczność i wykorzystujących kulinaria jako sposób wyjaśnienia dawnych czasów. Co takiego więc przygotował Wojski na tę niezwykłą uroczystość? „Dalej inne potrawy, a któż je wypowie! / Kto zrozumie nie znane już za naszych czasów / Te półmiski kontuzów, arkasów, blemasów, / Z ingrediencyjami pomuchl, figatelów, / Cybetów, piżm, dragantów, pinelów, brunelów”. Te intrygujące terminy przypominające magiczne zaklęcia mają swoje realne odpowiedniki, bo oto mamy przed sobą między innymi mortadelę,

galarete mleczną, krem ze śmietanki i śliwki. Na tej uczcie podano także barszcz królewski i rosół staropolski. Czemu dwie zupy? Jednoczesne pojawienie się obu zup na ostatniej uczcie soplicowskiej – jednej czerwonej, drugiej białej – stają się symbolem stołu narodowego. Podobne interpretacje wzmocniły tylko mit epopei, który polegał na tym, że gdziekolwiek i ilekroć dzieło odczytywano, tam właśnie ustanawiano ową ojczyznę, której brakowało. Z całą jej tradycją i stołem.

Za takim niepodległym państwem i za taką świadomością własnej genezy tęsknił Bolesław Prus, który odrodzenia narodu upatrywał w kulinarnej pracy u podstaw. Pisarz w *Kronikach* proponował zajmowanie się kuchnią i spiżarnią tak, jak to miało miejsce, gdy znakomite gospodynie dbały o tradycyjność polskich potraw. Piętnował jednocześnie epokę „romansów George Sand, białych dziewic i katarów żołądka”, kiedy to panny na wydaniu całkowicie zatraciły słuszność tradycyjnego gospodarowania, bo wtedy zajmowanie się kuchnią i spiżarnią należało do złego tonu. Prus wymienia jedno nazwisko, które pojawia się jako symbol wszelkiej wiedzy kuchennej. To Lucyna Ćwierciakiewiczowa, autorka *365 obiadów* – książki, w której Prus upatruje wskrzeszenia gospodarskich tradycji i zapowiedzi lepszych czasów: „dla żołądka przez kuchnię i dla społeczeństwa – przez żołądek”.

Mickiewicz napisał pean na cześć sarmackiego biesiadowania, Prus wyraził tęsknotę za dobrą polską kuchnią, Stefan Żeromski zaś przedstawił w *Przedwiośniu* tę tradycję jako narodową zgubę. W Nawłoci panowie szlachta uczują ciągle jak w *Panu Tadeuszu*, otaczając dawny styl życia sentymentem i tęsknotą. Najważniejszy głos należy jednak do Cezarego Baryki, którego infantylne nazwy, takie jak „kawuńcia” czy „śmietaneczka”, zaczynają drażnić. Czas spędzany na biesiadowaniu to czas zmarnowany, „obiady, kolacje, śniadania i podwieczorki trwały niemal przez dzień cały”, wstawano późno, wolne od jedzenia chwile spędzano na przyjemnościach i rozmowach o niczym. Cała sekwencja Nawłoci to wyraźna karykatura Soplicowa, na co wskazuje nagromadzenie aluzji i odwołań. Baryka nie wytrzymuje osobliwego rytuału, tej sarmackiej atmosfery i życia od obiadu do podwieczorku, odrzuca je i ucieka do Warszawy, by włączyć się w politykę. Jeszcze dalej w negacji narodowych mitów idzie Witold Gombrowicz w *Ferdydurke*. Dwór szlachecki w Bolimowie u ciotki Hurleckiej to już tylko ostatni podryg dawnej formacji, pisarz ostro krytykuje obżarstwo i patologiczne hołdowanie dawnym mitom. Podczas kolacji stoły uginały się pod ciężarem najrozmaitszych potraw, a Józio wraz z Miętusem, choć jedli, to już nie mogli, ale przestać jeść nie mogli, bo na tacach były już przygotowane potrawy, a gospodarze, wręcz opresyjnicy, częstowali i zapraszali. Tradycyjny stół zmienia się w orgię obżarstwa, to już nie hołdowanie tradycyjnym wzorom, ale przepych mający jedynie zaznaczyć

własną pozycję, bardziej wymaginowaną niż realną. Interesująco przedstawia się stół bolimowski zestawiony ze stołem Młodziaków. Ten drugi był przecież nowoczesny, a więc rządził się odmiennymi prawami, nie było tu miejsca na misy pełne bigosu i na poobiednią kawę, najlepszą na świecie. Siedząca przy stole pensjonarka Zuta, „z nieco bolszewicką fizykulturą i w gumianych półbutkach”, to uosobienie rewolucji społecznej, pije tylko zimną wodę i zagryza kromkę chleba, zupy kartoflowej nawet nie rusza, może dlatego, że to rozwodniona papka, a może dlatego, że „dziewczyna nowoczesna głodna jest wyższej klasy niż dziewczyna nowoczesna syta”.

Nie do takiej kuchni wzdychał Szymon Konarski, oficer powstania listopadowego, który w marcu 1832 roku przybył wraz z transportem emigrantów do Besançon, gdzie nie mógł się przystosować do bezczynności. W jednym z wpisów do *Dziennika* opisuje swoje imieniny, w trakcie których „nic w gębę nie wziął”, jedyne pożywienie pojawia się dopiero wieczorem i to w postaci suchego chleba i szklanki wody. Ale nie jest to wybór ku chwale nowoczesności, to głód i beznadzieja. Nastrój imienin ratuje myślowa podróż do Polski, gdzie zgromadzeni są jego bliscy, a choćby nawet dostał tam chleb z wodą, to byłby to już chleb Polski, a więc stokroć smaczniejszy. Chleb, ten dar Nieba, ludzie w Polsce czczą, jak pisał Cyprian Kamil Norwid w *Mojej piosnce*, „kruszynę chleba / Podnoszą z ziemi przez uszanowanie”. Chleb nad Wisłą traktowano zawsze z godnością, wpajaną od dzieciństwa z powagą. Nie wolno było wyrzucać resztek, a chleb, który upadł, całowano i przepaszano. Chleb stał się jednym z symboli kojarzących się wygnańcom z ojczyzną. Takiego właśnie miejsca łąknęli Konarski i Norwid. Ale tęsknił także Czesław Straszewicz, w jego *Katedrze Sandwiczów* nostalgia Kostka Napierskiego za ojczyzną – który nosi stale przy sobie książkę kucharską, nazywaną Książką, z szacunku zawsze przez wielkie K – miesza się z przepisami polskich potraw. Czytając o rybie po żydowsku z sosem chrzanowym w przeddzień wigilii, uznaje, że świętowanie w siarczystym słońcu przy wodzie parującej jest jednak bez sensu, poza tym nie ma dla kogo przygotowywać ryby: tu nikt jej do szczęścia nie potrzebuje, tu, w Urugwaju, kraju ciemnoty, gdzie nikt nie rozumie, co dobre. Tęsknota za Polską łączy się z przeświadczeniem, że wszystko, co dobre i właściwe, zostało tam, w utęsknionym kraju. Książka przypomina przecież nieustannie o wspaniałych potrawach, które Kostek próbuje przemycić na obcą ziemię, z trudem zdobywa składniki, gotując – składa hołd tradycyjnym smakom, jakby obcował nie z pożywieniem, ale ze świętością. I opowiada z należytą dumą o tych potrawach zaprawionych kulturą, bo tylko z kultury wiekowej mogły się narodzić, dlatego właśnie są one najwspanialsze i przewyższają te wszystkie miejscowe „czuraski” i „puczero”. Bo kuchnia to niezwykle wymagająca rzecz, a książka kucharska to odwieczna polska konstytucja.

Mówienie o kulinariach w literaturze powinno również uwzględnić ich brak i powody tego niedoboru. *Pamiętnik z powstania warszawskiego* Mirona Białoszewskiego pokazuje Koło Historii, które znów przesuwają ludzi do początków, do elementarnych i pierwszych zachowań. Jedzenie jest ponownie tylko i aż ocaleniem, gwarantem przetrwania. Kuchnia u poety wygląda tak: jadło się dwa razy dziennie, więc źle nie było, placki z ciemnej mąki, raz kartofle w płatkach, sporo sucharów, a do picia – kawa zbożowa. W takich warunkach nic nie może się zmarnować, a jednak, Mama Swena (to przyjaciel Mirona) chciała zrobić zacierki na reszcie octu, i nie wyszły. Wtedy, gdy jedzenia brakuje i doskwiera skrajny głód, rzeczywistość zaczyna przybierać kształty potraw, tak jak dom na rogu Chmielnej i Zgody, który wyglądał jak tort: „kawalek tortu, na pięć piętér z trójkąciem w środku na dnie”. Gdy trafia się okazja, nie ma już mowy o ucztowaniu, nie ma jedzenia, jest za to żarcie. I żre Miron ze Swenem talerz makaronu ze smalcem, ze skwarkami, a wszystko to polane sokiem wiśniowym. Zjada się nawet sypiący się do zupy sufit. A gdy pojawia się normalne jedzenie, trudno się opamiętać, prosi się o dolewkę pomidorówki z kartoflami, i o jeszcze jedną, i o następną. A potem dostaje się sraczkę, bo Białoszewski opowiada najzwyczajniej, jak się da. Historia powstania warszawskiego staje się historią jego przewodu pokarmowego, raz pustego, to znowu przepełnionego. Powstanie to walka o życie także w tym spożywczym wymiarze, dużo mniej heroicznym niż walka z bronią w ręku przeciw armii wroga.

Niedostatek opisu jedzenia w dziełach literackich nie musi być związany z ich fizycznym brakiem. W pewnym momencie jedzenie może przestać być przedmiotem pisarskiego umysłu, zwyczajnie zostaje zjedzone i na zawsze znika. Bogusław Deptuła wymienia, że bohaterowie literaccy kochają, nienawidzą, podróżują, płyną, jadą, płaczą, czytają, myślą, pragną, ale mało kiedy jedzą. A jeśli już jedzą, to nigdy nie wiadomo dokładnie, co. Bodaj najciekawszy akt spożywania pokarmu opisał Marcel Proust na kartach *W poszukiwaniu straconego czasu*. Chodzi oczywiście o magdalenkę zamoczoną w herbacie lub naparze kwiatu lipowego, która nie jest już tylko niezbyt wyszukany ciasteczek, a stała się literackim wehikułem pamięci. Jedzenie przestało być pożywieniem, a zaczęło istnieć jako bodziec. „I nagle wspomnienie zjawilo mi się. Ten smak to była magdalenka cici Leonii”. Niezwykłość magdalenki nie bierze się z jej smaku, nawet z przepisu, lecz z siły oddziaływania na głównego bohatera, wartkiego strumienia jego wspomnień związanych z domem rodzinnym. Prawdziwym bohaterem dzieła Prousta nie jest więc ciastko, ale czas, który jest współautorem wszystkich zdarzeń. Ta mała magdalenka pozwala pokazać nieustanną płynność stanów duszy ludzkiej.

Jeszcze inaczej kulinaria wykorzystała Wisława Szymborska. Polska noblistka poświęciła wiersz cebuli, która na wskroś jest sobą, „do stopnia

cebuliczności. / Cebulasta na zewnątrz, / cebulowa od rdzenia”. To cebulowe arcydzieło pokazuje warzywo jako szczyt jedności i doskonałości, oto ideał, byt ponad wszystkie inny zorganizowany i spójny, który „Sam się aureolami / na własną chwałę oplata”. I dopiero ostatni czterowiecz („W nas – tłuszczce, nerwy, żyły / śluzy i sekretności. / I jest nam odmówiony / idiotyzm doskonałości”) pokazuje, że to tak naprawdę nie o cebulę tu chodzi, lecz o człowieka, jego różnorodność i niespójność. Końcowa fraza *Cebuli* odmienia wszystko, nie może być mowy o biciu pokłonów i podziwianiu wewnętrznej niesprzeczności, bo to wszystko jest „idiotyzmem doskonałości”, a urok życia drzemie w nieuporządkowaniu. Pisanie o kulinariach, podobnie jak u Prousta, staje się pisaniem o człowieku.

Lecz kuchni w literaturze dwudziestowiecznej coraz mniej, potrawy służące przedstawianiu bogactwa stołu stają się nieliczne, ze stronic znikają pełne woni i smaków opisy, ucztą staje się symbolem, pretekstem. Kuchnia przestaje być tematem, a zaczyna być milczącym towarzyszem spraw dużo ważniejszych niż trywialne wypełnienie żołądka. Tak też właśnie jest w *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego, w którym wszystko toczy się wokół stołów weselnych, jednak nie o jedzenie tutaj chodzi, ale o Polskę.

Wojciech Nowicki w swojej książce *Stół, jaki jest. Wokół kuchni w Polsce* zasugerował, że bohaterowie współczesnej literatury nie lubią jeść. Zerwanie z wieloletnią tradycją uświetnioną choćby *Panem Tadeuszem* prowadzi do spożywczej ascezy. Bohaterowie jedzą „mięso”, ale nie wiadomo jakie, czasem zdążą zjeść „kanapkę”, ale nie wiadomo z czym. Zdaje się, że bohaterowie albo nie jedzą, albo jedzą ogólniki. Współczesna kuchenna strona literatury jest więc bardzo uboga. Wyjątek stanowić może *Dwanaście stacji* Tomusza Różyckiego, które nie dosyć, że jest wielkim odwołaniem do eposu Mickiewicza, przez co wymusza niejako nawiązania do kuchni, to jeszcze zawiera w sobie – jak twierdzi autor – całą prawdę. Pierogi, które lepi babcia repatriantka, tak naprawdę lepi cała mityczna przeszłość i równie zmitologizowana teraźniejszość. Bardzo konkretne czynności, takie jak kupno mąki koloru pomiędzy śnieżnobiałym a lekko perłowym w dni parzyste przy Milicyjnej Bramie, przeplatane są tymi magicznymi, jak choćby rozsypywaniem tumanami tejże mąki i tworzeniem „całych wzgórz, łądów, kontynentów” i wreszcie: „ogromnej góry, góry Synaj albo i Ararat”. Nie o podręcznikową wiedzę o gotowaniu tutaj będzie chodzić, bo gotowanie jest gdzie indziej, poza poematem, kartofle gotują się przecież same, a jakaś niewidzialna ręka uprzednio je obrała, nastawiła i posoliła. Liczą się mityczne okoliczności, bo kuchnia jest tu służebnicą mitu.

Kulinarium w literaturze mogą służyć pokazaniu realiów minionych wieków, opisywane potrawy są wtedy znakiem czasu, niosą informację o zwyczajach i kształcie rzeczywistości, innym ciekawym przypadkiem jest traktowanie litera-

tury jako kulinarnego przepisu. Tak właśnie jest w literaturze dawnej. Jedzenie w sztuce może mieć także charakter alegoryczny, a nawet symboliczny i służyć za ledwie jako pretekst do właściwej refleksji: o ludzkiej naturze, mityczności pewnych form i zachowań albo o strukturze czasu. Kulinarium może wreszcie w literaturze po prostu nie być, co znaczy, że ten ważny dotychczas temat uległ wyczerpaniu, pożywienie przestało być zauważane. Jakby zupełnie na przekór modnemu ostatnio powiedzeniu „jesteś tym, co jesz”.

BIBLIOGRAFIA

Literatura podmiotu

1. BIAŁOSZEWSKI M., *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, Warszawa 1971.
2. GOMBROWICZ W., *Ferdydurke*, Kraków 1987.
3. JEŻOWSKI W.S., *Oekonomia albo porządek zabaw ziemiańskich według czterech części roku*, Kraków 1638.
<http://www.wbc.poznan.pl/publication/850>. Dostęp 14.01.2014.
4. KONARSKI Sz., *Dziennik z lat 1831-1834*, przygotowali do druku B. Łopuszański i A. Smirnow, Wrocław 1973.
5. MICKIEWICZ A., *Pan Tadeusz czyli Ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z roku 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem*, oprac. S. Pigoń, Wrocław, 1994.
6. NORWID C.K., *Pisma wszystkie*, oprac. J.W. Gomułicki, t. I: *Wiersze. Część pierwsza*, Warszawa 1971.
7. PROUST M., *W poszukiwaniu straconego czasu. Tom 1: W stronę Swanna*, przeł. i wstępem opatrzył Tadeusz Żeleński (Boy), Warszawa 1999.
8. PRUS B., *Kroniki*, oprac. Z. Szwejkowski, Warszawa 1958, t. IV.
9. REJ M., *Żywoć człowieka pocziwego*, oprac. J. Krzyżanowski, t. I, Wrocław 2003.
10. RÓŻYCKI T., *Dwanaście stacji. Poemat*, Kraków 2004.
11. RZEWUSKI H., *Wiersz zapisany w imionniku Marii Szymanowskiej*, w: Mickiewicz W., *Imionniki Marii Szymanowskiej*, „Pamiętnik Literacki” 1910, z. 3/4, s. 522.
12. STRASZEWICZ Cz., *Turyści z bocianich gniazd*, Paryż 1953.
13. SZYMBORSKA W., *Wielka liczba*, Warszawa 1976.

14. WYSPIAŃSKI S., *Wesele*, Wrocław 1989.
15. ŻEROMSKI S., *Przedwiośnie*, Warszawa 1970.

Literatura przedmiotu

1. BABEL A.M., *Garnek i księga – związki tekstu kulinarnego z tekstem literackim w literaturze polskiej XIX wieku*, „Teksty Drugie” 2000 nr 6 s. 163-181.
2. BOCKENHEIM K., *Przy polskim stole*, Wrocław 1999.
3. DEPTUŁA B., *Literatura od kuchni*, Warszawa 2013.
4. JAROSIŃSKA I., *Kuchnia polska i romantyczna*, Kraków 1994.
5. KRZYŻANOWSKI J., *Wstęp*, w: Rej M., *Żywoć człowieka poczciwego*, T. I, Wrocław 2003.
6. LEMNIS M., Vitry H., *W staropolskiej kuchni i przy polskim stole*, Warszawa 1979.
7. LEVI-STRAUSS C., *Trójkąt kulinarny*, przeł. Stanisław Ciechowicz, „Twórczość” 1972, nr 2, s. 71-80.
8. ŁOZIŃSCY M. i J., *Historia polskiego smaku. Kuchnia. Stół. Obyczaje*. Warszawa 2012.
9. NOWICKI W., *Stół, jaki jest. Wokół kuchni w Polsce*, Kraków 2011.
10. OCZYWISTY urok *biesiadowania*, pod redakcją P. Kowalskiego, Wrocław 1998.
11. SZYMANDERSKA H., *Na polskim stole. Przepisy i tradycje szlacheckie*, Warszawa 2005.
12. *WOKÓŁ stołu i kuchni*, wybór i oprac. M. i J. Łozińscy, Warszawa 1994.
13. ŻELEŃSKI (Boy) T., *Obiad literacki. Proust i jego świat*, Warszawa 1958.

Netografia przedmiotu

ORLIŃSKI W., *O jedzeniu ze smakiem*,

http://palcelizac.gazeta.pl/palcelizac/1,110783,9399571,O_jedzeniu_ze_smakiem.html?as=1. Dostęp: 14.01.2014.

Cezary Rosiński – doktorant na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Do jego zainteresowań badawczych należy najnowsza proza polska, zagadnienie starości i przestrzeni w literaturze. Jako krytyk literacki współpracuje z „Nowymi Książkami”, „Odrą” i „artPapierem”. Prowadzi blog z recenzjami www.ztekstu.blogspot.com.

Małgorzata Derwich
Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

WOJNY ŚWIATOWE A LITERATURA

W 2014 obchodzimy kilka ważnych rocznic związanych z wojną. 28 lipca (1 sierpnia – według innych źródeł) mija 100. rocznica wybuchu I wojny światowej, zwanej też wielką wojną. Kolejny konflikt militarny na wielką skalę wydarzył się 21. lat po zakończeniu pierwszego – 1 września 1939 roku rozpoczęła się II wojna światowa, a więc w tym roku mija 75. rocznica. Wreszcie – 70. lat temu, 1 sierpnia 1944 roku, wybuchło powstanie warszawskie.

Wojna inspirowała, była dla pisarzy i poetów „wielkim tematem”, często na zasadzie negacji, o wydźwięku pacyfistycznym. Nieraz też przynosiła autorowi dzieła literackiego nieśmiertelność.

Literatura poświęcona I wojnie światowej w Europie Zachodniej przeżywa obecnie prawdziwy renesans. Co więcej – to historyczne wydarzenie przybliżają też nowe media: film, telewizja, wreszcie Internet, będący obecnie niezastąpionym źródłem informacji.

We Francji pierwsza wojna nazywana jest Grand Guerre („wielka wojna”), gdyż pomimo olbrzymich strat ludzkich i zniszczeń mienia, kojarzy się przede wszystkim ze zwycięstwem (w przeciwieństwie do II wojny, która nad Sekwaną przypomina raczej o klęsce i kolaboracji), więc nic dziwnego, że szczególnie tutaj okrążyła rocznica sprowokowała „wielką falę” twórczości na ten temat. Preludium obchodów stulecia było przyznanie w 2013 roku nagrody Goncourtów, najważniejszej francuskiej nagrody literackiej, powieści Pierre’a Lemaitre’a pt. „Au revoir là-haut” („Do zobaczenia w niebie”; jesienią 2014 ma się ukazać przekład polski).

W porównaniu z Francją czy Niemcami, oferta polskich wydawców związana ze stuleciem wielkiej wojny jest raczej uboga. Również polska literatura dotycząca I wojny światowej jest skromniejsza w zestawieniu z literaturą światową. Przyczyn takiego zjawiska można upatrywać w fakcie, że to nie była „nasza” wojna, a raczej trzech zaborców Polski. Ponadto u nas pamięć o wielkiej wojnie zdominowała legenda Legionów, a także późniejsza wojna bolszewicka 1920 roku, która – już w czasach II RP oraz po 1989 roku – de facto przesłoniła wcześniejszy konflikt. Tymczasem Legiony były mniejszością, liczącą kilkanaście tysięcy, wśród większości Polaków (około 3 i pół miliona) wcielonych do trzech armii: austro-węgierskiej, rosyjskiej i niemieckiej.

Legionową legendę współtworzyli np. Andrzej Strug i Juliusz Kaden-Bandrowski. W nawiązaniu do I wojny światowej pisali też Stefan Żeromski, Zofia Nałkowska czy Jerzy Witlin – ich utwory były bliskie rozrachunkowym utworom z literatury światowej. Pisarzom wtórowali poeci: Broniewski, Wierzyński, Słonimski, Tuwim, Zegadłowicz.

Literatura zachodnioeuropejska poświęcona I wojnie światowej to nie tylko słynne „Na zachodzie bez zmian” Remarque’a, ale także dzieła Arnolda Zweiga, Henriego Barbusse’a, Ernesta Hemingwaya, Jaroslava Haška, Georges’a Duhamela oraz Rolanda Dorgelès’a, Józefa Roth’a i Romain Rollanda. Wielka wojna odcisnęła też swoje piętno na późniejszej prozie Marcela Prousta, Tomasza Manna, Jamesa Joyce’a, Williama Faulknera, Anatola France’a czy Andre Gide’a

Starożytni, za Cyceronem, mawiali: „Inter arma silent Musae”, co znaczy: „w czasie wojny milczą Muzy”, czyli twórczość artystyczna schodzi na dalszy plan. Literatura drugiej wojny światowej, szczególnie polska, zaprzecza temu stwierdzeniu.

Jednym z pierwszych, który zabrał głos przeciwko wojnie był Bertold Brecht. Dramat „Matka Courage i jej dzieci” napisał pod wrażeniem wybuchu II wojny światowej, jeszcze we wrześniu 1939.

Konstanty Ildefons Gałczyński, który sam brał udział w kampanii wrześniowej, w niewoli sowieckiej, w 1939 roku, napisał słynną „Pieśń o żołnierzach z Westerplatte”. Utwory literackie wzywały też do walki, jak „Bagnet na broń” Władysława Broniewskiego, mobilizowały do stawiania oporu („Alarm” – A. Słonimskiego), dawały ludziom nadzieję, otuchę. Już podczas okupacji popularnością cieszyła się książka „Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego wydana konspiracyjnie w 1943 roku. Krzysztof Kamil Baczyński stworzył przejmujący obraz wojny w wierszach: „Elegia o chłopcu polskim”, „Historia”, „Pokolenie”, „Z głową na karabinie”, „Modlitwa II”, „Ten czas”, „Rodzicom”.

W okupowanym kraju tworzyli też: Jerzy Andrzejewski (autor nowel wojennych), Zofia Kossak-Szczucka („Z otchłani”, „W piekle”, „Golgota”), Kazimierz Wyka („Listy do Jana Bugaja”), Maria Kann („Na oczach świata”, „Z otchłani”), a także Kazimierz Brandys, Stanisław Dygat, Antoni Gołubiew i Zofia Nałkowska. Wielu pisarzy pisało pamiętniki lub prowadziło dzienniki dotyczące przeżyć wojennych (m.in.: Karol Irzykowski, Zofia Nałkowska, Leopold Buczkowski, Miron Białoszewski, Maria Dąbrowska, Maria Rodziewiczówna).

Poza granicami kraju również powstawała polska literatura podtrzymująca ducha narodu. Najbardziej znani twórcy emigracyjni tego okresu to m.in.: Julian Tuwim (autor „Kwiatów polskich”), Kazimierz Wierzyński, Jan Lechoń, Antoni Słonimski, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska. Prozę polską na emigracji reprezentowali m.in.: Michał Choromański, Witold Gombrowicz, Maria Kuncewicz-

wa, Teodor Parnicki, Stanisław Vincenz, jak również publicyści relacjonujący polski wysiłek zbrojny na Zachodzie tacy jak Arkady Fiedler („Dywizjon 303”), Melchior Wańkowicz („Bitwa o Monte Cassino”), Janusz Meissner oraz Ksawery Pruszyński. Na emigracji powstawały wtedy również przejmujące wspomnienia z ZSRR autorstwa Herminii Naglerowej i Beaty Obertyńskiej.

Theodore Adorno twierdził, że „poezja po Auschwitz nie ma sensu”. Polski poeta, Tadeusz Różewicz, choć wygłaszał podobne twierdzenia, swoją poezją zadawał kłam sugestii Adorno. W słynnym poemacie „Ocalony” napisał: „ocalałem/ prowadzony na rzeź”, jak nikt oddając świadomość całego pokolenia.

Pisarze „dawali świadectwo” traumatycznych przeżyć w bogatej „literaturze obozowej”, z „Dymami nad Birkenau” Seweryny Szmaglewskiej na czele, a także opowiadaniem Tadeusza Borowskiego: „Pożegnanie z Marią”, „Proszę państwa do gazu” i „U nas w Auschwitz”, Zofii Posmysz – „Znam katów z Belsen” i „Pasażerką” oraz Gustawa Herlinga-Grudzińskiego „Innym światem”. Zofia Nałkowska napisała o zbrodniach hitlerowskich w „Medalionach”. Leon Kruczkowski swój najbardziej znany dramat „Niemcy” zatytułuje najpierw „Niemcy są ludźmi”. Miron Białoszewski wydał „Pamiętnik powstania warszawskiego” dopiero ponad 20 lat po tamtych wydarzeniach. Rozrachunku z przeszłością dokonał także Sławomir Mrożek, „dziecko wojny” jak o sobie mówił, w sztuce „Pieszko” z 1980 roku. Polska literatura wojenna byłaby niepełna, gdyby nie „Rozmowy z katem” Kazimierza Moczarskiego i „Początek” Andrzeja Szczypiorskiego. Z prozy amerykańskiej kultowymi pozycjami stały się „Stąd do wieczności” i „Cienka czerwona linia” Jamesa Jonesa oraz „Paragraf 22” Josepha Hellera.

Zatem, pomimo słów Adorno – a także przepowiedni Różewicza – i poezja, i proza istnieją, a wojna nadal inspiruje twórców. Jednym z nowszych, ale pewnie nie ostatnich, przykładów z „naszego poletka” może być powieść Szczepana Twardocha pod tytułem „Morfina”, za którą pisarz otrzymał Paszport Polityki 2012 oraz nominację do prestiżowej Nagrody Literackiej Nike.

W zestawieniu bibliograficznym „Wojny światowe a literatura” przedstawiamy wybór literatury wojennej, podzielony na dwie części. Pierwsza z nich dotyczy twórczości literackiej (z podziałem na I i II wojnę oraz literaturę polską i obcą), a w drugiej części można znaleźć opracowania książkowe (od 1982 roku) i artykuły (z 2014 roku). Całość uzupełnia netografia.

I. Twórczość literacka

1. Pierwsza wojna światowa

a. Literatura polska

1. CHARITAS : powieść / Stefan Żeromski. – Warszawa : „Czytelnik”, 1974. – 404 s.
2. GENERAŁ Barcz / Juliusz Kaden-Bandrowski. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1996. – 378 s.
3. HRABIA Emil / Zofia Nałkowska. – Warszawa : „Czytelnik”, 1977. – 235 s.
4. ŁUK : powieść współczesna / Juliusz Kaden-Bandrowski. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1981. – 518 s.
5. PAMIĘTNIK : wydanie krytyczne / Władysław Broniewski. – Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2013. – 549 s.
6. PIŁSUDCZYCY / Juliusz Kaden-Bandrowski. – Białystok : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 139 s.
7. POKOLENIE Marka Świdry / Andrzej Strug [pseud.]. – Kraków ; Wrocław : Wydaw. Literackie, 1985. – 377 s.
8. ROZKWITAŁY pąki białych róż... : wiersze i pieśni z lat 1908-1918 o Polsce, o wojnie i o żołnierzach / wybrał, oprac., i wstępem opatrzył Andrzej Romanowski. T. 1-2. – Warszawa : „Czytelnik”, 1990. – 2 t. – (719; 226 s.)
9. SÓL ziemi / Jerzy Wittlin. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1995. – 288 s.
10. ŻÓŁTY krzyż / Andrzej Strug. [T] 1, Tajemnica Renu. [T] 2, Bogowie Germanii. [T] 3, Ostatni film Evy Evard. – Wyd. 3. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1976. – 3 t. (566; 566; 307 s.). – (Biblioteka Klasyki Polskiej i Obcej)

b. Literatura zagraniczna

1. CZTERECH jeźdźców Apokalipsy : powieść / Wincenty Blasco Ibanez. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1959. – 403 s. – (Biblioteka Powszechna)
2. MARSZ Radetzky'ego / Józef Roth. – Warszawa : „Czytelnik”, 1998. – 451 s.
3. MŁODA kobieta z roku 1914 / Arnold Zweig. – Wyd. 2. – Warszawa : „Czytelnik”, 1977. – 384 s.
4. NA zachodzie bez zmian / Erich Maria Remarque. – Wyd. 2 – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 2010. – 188 s.
5. POŻEGNANIE z bronią / Ernest Hemingway. – Warszawa : „Muza”, 2001. – 368 s.

6. PRZYGODY dobrego wojaka Szwejka podczas wojny światowej / Jaroslav Hašek. – Kraków : Wydawnictwo Zielona Sowa, 2009 – 550 s.
7. SŁOŃCE też wschodzi / Ernest Hemingway. – Warszawa : „Muza”, 1999. – 274 s.
8. SPÓR o sierżanta Griszę / Arnold Zweig. – Warszawa : Wiedza i Życie, 1997. – 454 s.
9. [TYSIĄC dziewięćset czternasty] 1914 / Jean Echenoz. – Warszawa : Oficyna Literacja Noir sur Blanc, 2014. – 74 s.
10. [TYSIĄC dziewięćset trzynasty] 1913. Rok przed burzą / Florian Illies. – Warszawa : Wydawnictwo Czarna Owca, 2014. – 353 s.
11. WYCHOWANIE pod Verdun / Arnold Zweig. – Wyd. 2. – Warszawa : „Czytelnik”, 1977. – 548 s.

2. Druga wojna światowa

a. Literatura polska

1. BAGNET na broń / Władysław Broniewski. – Warszawa : Wydaw. Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, 1984. – 12 s.
2. BITWA o Monte Cassino / Melchior Wańkowicz. – Warszawa : Prószyński Media, 2009. – 635 s.
3. BOŁDYN : powieść / Jerzy Putrament. – Wyd. 5. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1974. – 384 s.
4. CZTEREJ pancerni i pies / Janusz Przymanowski. – Warszawa : Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, 1973. – 721 s.
5. DNI kłęski / Wojciech Żukrowski. – [Wyd. 12]. – Warszawa : Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, 1979. – 342 s. – (Bellona)
6. DZIEŁA w pięciu tomach. [T. 1-2], Poezje / Konstanty Ildefons Gałczyński. – Warszawa : „Czytelnik”, 1979. – 2 t. (562; 884 s.)
7. DYMY nad Birkenau / Seweryna Szmaglewska. – Warszawa : „Czytelnik”, 1982. – 317 s.
8. DYWIZJON 303 / Arkady Fiedler ; rys. Artur Horowicz. – Wyd. 15 seria 2. – Poznań : Wydaw. Pozn., 1972. – 113 s.
9. INNY świat : zapiski sowieckie / Gustaw Herling-Grudziński. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2006. – 353 s.
10. KAMIENIE na szaniec / Aleksander Kamiński. – Warszawa : Wydawnictwo Nasza Księgarnia, 2014. – 243 s.
11. KIERUNEK Berlin : nowele filmowe / Wojciech Żukrowski. – Wyd. 2. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1974. – 185 s.
12. KWIATY polskie / Julian Tuwim. – Wyd. 5. – Warszawa : „Czytelnik”, 1973. – 257 s.

13. LOTNA / Wojciech Żukrowski. – [Wyd. 10]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1989. – 68 s.
14. MORFINA / Szczepan Twardoch. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2012. – 578 s.
15. NIEPOKÓJ : wybór wierszy / Tadeusz Różewicz. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 2000. – 693 s.
16. NIEMCY / Leon Kruczkowski. – Warszawa : „Kama”, 1996. – 104 s.
17. OPOWIADANIA z czasu wojny / Wojciech Żukrowski. – [Wyd. 2]. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1987. – 366 s.
18. PAMIĘTNIK powstania warszawskiego / Miron Białoszewski. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 2001. – 242 s.
19. PIERWSZY dzień wolności / Leon Kruczkowski. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1974. – 130 s.
20. PIESZO / Sławomir Mrożek. – Warszawa : Czytelnik, 1983. – 69 s.
21. POCZĄTEK / Andrzej Szczypiorski. – Poznań : Kantor Wydawniczy SAWW, 1986. – 258 s.
22. POŻEGNANIE z Marią / Tadeusz Borowski. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1972. – 195 s.
23. ROZMOWY z katem / Kazimierz Moczarski. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1992. – 416 s.
24. RUDY, Alek, Zośka – gawęda o bohaterach „Kamieni na szaniec” / Barbara Wachowicz. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza RYTM, 2003. – 580 s.
25. TRYPTYK polsko-żydowski / oprac. Władysław Bartoszewski; Antoni Szymanowski. Na oczach świata – 1943. Maria Kann. Z otchłani : poezja – 1944. – Warszawa : Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, 2003. – 161 s.
26. WIERSZE i poematy / Władysław Broniewski. – Łódź : Wydawnictwo Łódzkie, 1980. – 482 s.
27. Z KRAJU milczenia / Wojciech Żukrowski. [Wyd. 8]. – Warszawa : „Czytelnik”, 1987. – 248 s.
28. Z OTCHŁANI / Zofia Kossak. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1998. – 282 s.

b. Literatura zagraniczna

1. BOGOWIE wojny / John Toland. T. 1-2. – Warszawa : „Bellona”, 2003. – 2 t. (340; 318 s.) – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
2. CIENKA czerwona linia / James Jones. – Kraków : Wydawnictwo Vis-à-vis/Etiuda, 2008. – 500 s.

3. CZAS życia i czas śmierci / Erich Maria Remarque. – Wyd. 11. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2013. – 367 s.
4. DZIAŁA Nawarony / Alistair MacLean. – Kraków : „Mediasat Poland”, [2004]. – 245 s.
5. FABRYKA oficerów / Hans Hellmut Kirst. – Warszawa : Bellona, 2011. – 918 s.
6. GORĄCY śnieg / Jurij Bondariew. – [Wyd. 4]. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1980. – 456 s. – (Bellona)
7. IMPERIUM Słońca / J. G. Ballard. – Katowice : Wydawnictwo „Książnica”, 2006. – 294 s.
8. KOMANDOSI z Nawarony / Alistair MacLean. – Katowice : Wydawnictwo „Książnica”, 2007. – 316 s.
9. KRÓL szczurów / James Clavell. – Wyd. 2. – Kraków : Wydawnictwo Vis-à-vis/Etiuda, 2009. – 425 s.
10. LISY pustyni / Paul Carell. – Warszawa : „Bellona”, 2004. – 479 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
11. MATKA Courage i jej dzieci / Bertold Brecht. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1973. – 209 s.
12. MŁODE lwy / Irwin Shaw. T. 1-2. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1974. – 2 t. – (391; 391 s.)
13. MOST na rzece Kwai / Pierre Boulle. – Kraków : „A. Liber”, 2002. – 219 s.
14. NA szczytach Zervos / Colin Forbes [pseud.]. – Warszawa : „Amber”, 1991. – 238 s.
15. NADZY i martwi / Norman Mailer. T. 1-2. – Wyd. 2. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1976. – 2 t. – (441; 294 s.)
16. NIKT nie rodzi się żołnierzem / Konstanty Simonow. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1984. – 801 s. – (Bellona)
17. OKRĘT / Lothar-Günther Buchheim. – Wyd. 4. – Warszawa : Dom Wydawniczy Bellona, 1998. – 614 s.
18. OKRĘT II / Lothar-Günther Buchheim. – Warszawa : „Bellona”, 2002. – 391 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
19. OKRUTNE morze / Nicholas Monserrat. – Warszawa : „Bellona”, 2002. – 482 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
20. OPOWIEŚĆ o prawdziwym człowieku / Borys Polewoj. – [Wyd. 14 i.e. 16]. – Warszawa : „Książka i Wiedza” ; Moskwa : „Raduga”, 1985. – 517 s. – (Biblioteka Młodych)
21. PARAGRAF 22 / Joseph Heller. – Warszawa : Wydawnictwo Albatros A. Kuryłowicz, 2013. – 478 s.

22. POCIĄGI pod specjalnym nadzorem / Bohumil Hrabal. – Warszawa : Agora, 2011. – 67 s. + 1 dysk optyczny (DVD). – (Biblioteka Gazety Wyborczej), (Literatura Czeska ; 14)
23. PRZESYŁKA z Salonik / Robert Ludlum. – Wyd. 3. – Warszawa : „Amber”, 2001. – 366 s.
24. PUŁAPKA w Palermo / Colin Forbes. – Warszawa : „Amber”, 1991. – 239 s.
25. RZEŹNIA numer pięć / Kurt Vonnegut, jr. – [Wyd. 2] . – Warszawa : „Da Capo”, 1996. – 223 s.
26. SIEDEMNAŚCIE mgnień wiosny / Julian Siemionow. – [Wyd. 4]. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1982. – 327 s.
27. STĄD do wieczności / James Jones. T 1-2. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1973. – 2 t. (405;-478 s.)
28. SZOSA Wołokołamska / Aleksander Bek. – Wyd. 11. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1978. – 697 s. – (Bellona)
29. TRANSAKCJA Rhinemanna / Robert Ludlum. – Wyd. 4. – Warszawa : „Amber”, 2003. – 398 s
30. TYLKO dla orłów / Alistair Maclean. – Warszawa : „Iskry”, 1982. – 221 s.
31. UCIECZKA z Tobruku / Duncan Harding. – Warszawa : „Bellona”, 2005. – 183 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
32. WSPOMNIENIA żołnierza / Heinz Guderian. – Warszawa : „Bellona”, 2003. – 567 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
33. ZAPISKI z czasu wojny / Antoine de Saint-Exupéry. – Poznań : „W drodze”, 1998. – 251 s.
34. ZDRADZONA armia / Heinrich Gerlach. – Warszawa : Dom Wydawniczy Bellona, cop. 2004. – 525 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
35. [ZERO osiem piętnaście] 08/15 / Hans Hellmut Kirst. T. 1, Awanturnicza rewolta bombardiera Ascha. T. 2, Osobliwe przygody wojenne żołnierza Ascha. T. 3, Niebezpieczny tryumf końcowy żołnierza Ascha. – Wyd. 3. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1987. – 3 t. (239; 316; 286 s.)
36. ŻELAZNY Krzyż / Willi Heinrich. – Warszawa : Bellona, 2005. – 415 s. – (Biblioteka Bestsellerów Bellony)
37. ŻYWI i martwi / Konstanty Simonow. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1984. – 532 s. – (Bellona)

II. Opracowania

a. Pozycje zwarte

1. CIEŃ wojny : eseje / Lesław M. Bartelski. – Warszawa : „Czytelnik”, 1983. – 465 s.

2. EUROPA walczy 1939-1945 : nie takie proste zwycięstwo / Norman Davies. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2008. – 687 s.
3. INTER arma non silent Musae : wojna i kultura 1939-1945 / pod red. Czesława Madajczyka ; Polska Akademia Nauk, Komitet Nauk Historycznych, Instytut Historii. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1982 – 617 s.
4. LITERATURA Dwudziestolecia / Jerzy Kwiatkowski ; Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1990. – 477 s.
5. LITERATURA polska w latach 1939-1999 / Stanisław Burkot. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2002. – 474 s.
6. LITERATURA polska 1939-1991 / Ryszard Matuszewski. – Wyd. 3. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1999. – 521 s.
7. LITERATURA polska XX wieku / Bogumiła Kaniewska, Anna Legeżyńska, Piotr Śliwiński. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 2005. – 322 s.
8. LITERATURA wobec I wojny światowej : praca zbiorowa / pod red. Marii Jolanty Olszewskiej i Jadwigi Zacharskiej. – Warszawa : Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2000. – 172 s.
9. LITERATURA współczesna / Teresa Nowacka. – Warszawa : Wydawnictwo Pomocy Szkolnych Verbum, 1996. – 206 s.
10. OD Schulza do Myśliwskiego / Anna Marzec. – Wyd. 2. – Warszawa : „Juka”, 1994. – 269 s.
11. ORZEŁ niezłomny : Polska i Polacy podczas II wojny światowej / Halik Kochanski. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2013. – 782 s.
12. PIERWSZA wojna światowa w literaturze polskiej i obcej : wybrane zagadnienia / pod red. Eugenii Łoch, Krzysztofa Stępnika. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie, 1999. – 332 s.
13. POWSTANIE '44 / Norman Davies. – Kraków : „Znak”, 2004. – 958 s.
14. PROZA powojenna 1945-1987 : analizy i interpretacje / Stanisław Burkot. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1991. – 375 s.
15. PRZEWODNIK po epokach : od romantyzmu do współczesności / Marta Makowiecka, Mariusz Pawłowski. – Wyd. 2. – Warszawa : Świat Książki – Bertelsmann Media, 2006. – 431 s.
16. SAMOBÓJSTWO Europy : Wielka Wojna 1914-1918 / Andrzej Czałba. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2014. – 645 s.
17. TANIEC furii : wybuch pierwszej wojny światowej oczami Europejczyków / Michael S. Neiberg. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2013. – 341 s.

18. WARSZAWA 1944 : tragiczne powstanie / Alexandra Richie. – Warszawa : W.A.B. – 750 s.
19. ZWAŚNIENI monarchowie : europejskie trony w przeddzień katastrofy 1914 roku / Theo Aronson. – Wyd. 2. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2014. – 380 s.

b. Artykuły

1. EPOKA Różewicza / Piotr Bratkowski // *Newsweek*. – 2014, nr 19, s.87-89
2. HISTORYCZNE newsy : stulecie 14/18 / Wojciech Pięciak // *Tyg. Powsz.* – 2014, nr 16, s. 64
3. MIELI udaremnić dostawy dla aliantów / Ben Macintyre // *Głos Wielkop* – 2014, nr 107, s. 17
4. NIHILISTA, który wierzył / Tadeusz Sobolewski // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 96, s. 22-23
5. POEZJA nie ma przyszłości / Tadeusz Różewicz; rozm. przepr. Ewa Likowska // *Newsweek*. – 2014, nr 19, s. 90-91
6. PRZYCHODZI Krall do Różewicza. Już tylko się żegnam / Hanna Krall; rozm. przepr. Katarzyna Bielas // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 100, dod. Duży Format, nr 18, s. 8
7. TADEUSZ Różewicz 1921-2014 // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 96, s. 1
8. WIELKA fala o wielkiej wojnie / Szymon Łycyk // *Tyg. Powsz.* – 2014, nr 16, s. 62-64
9. WOJNA pradziadków / Krzysztof Pięciak // *Tyg. Powsz.* – 2014, nr 18, s. 54
10. ZAWSZE o krok do przodu / Roman Pawłowski // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 96, s. 24

Netografia

http://barbara-wachowicz.pl/ksiazki_2.html

www.e-teatr.pl/pl/programy/2013_12/56207/pieszko_teatr_ludowy_krakow_1986.pdf

<http://historia.newsweek.pl/wladyslaw-broniewski-pamietnik-newsweek-pl,artykuly,281327,1.html>

http://kultura.gazeta.pl/kultura/1,114528,15846174,Tadeusz_Rozewicz_nie_zyje.html?order=najfajniejsze_odwrotnie

<http://www.pedagogiczna.edu.pl/zest568.htm>

http://www.polon.uw.edu.pl/documents/9763960/10288234/olszewska_lit1w.pdf

http://pl.wikipedia.org/wiki/Kamienie_na_szaniec_%28film%29

http://pl.wikipedia.org/wiki/Literatura_polska_w_okresie_II_wojny_%C5%9Bwiatowej

<http://www.rp.pl/artukul/746392.html> (Mrożek „Pieszo”)

<http://tygodnik.onet.pl/historia/dopiero-teraz-wydano-pamietnik-broniewskiego-w-calosci/r5n8h>

Andrzej Dudziak

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

TOTALITARYZMY W XX WIEKU

Pojęcie totalitaryzmu definiowane jest na różne sposoby. Według encyklopedii jest to forma rządów tłumiących wszelkie przejawy swobód obywatelskich i starających się podporządkować władzy wszystkie dziedziny życia narodu. W ujęciu „dynamicznym” (prezentowanym przez Edytę Widawską) totalitaryzm to system w którym istnieje centralny ośrodek sprawowania władzy; występuje stałe dążenie do uprawomocnienia systemu; mamy oficjalną, intelektualnie ugruntowaną ideologię oraz dominuje władza przymusu i nagradzania sprawowana w oparciu o przemoc i terror, propagandę, manipulowanie informacjami i wykorzystywanie redystrybucji dóbr do uzyskania zamierzonych celów. Z kolei Carl Friedrich i Zbigniew Brzeziński wyróżnili „syndrom totalitarny” w ramach którego występuje: ideologia państwowa obowiązująca wszystkich obywateli; monopartia zorganizowana hierarchicznie i spleciona z administracją państwową; siły zbrojne oraz społeczeństwo całościowo podporządkowane partii i biurokratom; monopol partii w zakresie informacji oraz środków masowego przekazu; terror policyjny jako jedna z głównych metod rządzenia i scentralizowane zarządzanie gospodarką.

Do takiego sposobu sprawowania rządów w XX wieku zalicza się faszyzm (Włochy), nazizm nazywany też hitleryzmem (Niemcy) i komunizm, niekiedy określany jako bolszewizm, realizowany w Rosji Sowieckiej (Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich). Każda z tych form totalitaryzmu upadła wywołując uprzednio niewyobrażalne tragedie w życiu jednostek, narodów czy w skali globalnej, choć inne były bezpośrednie przyczyny załamania władzy. Niemcy i Włochy przegrały wojnę, natomiast Rosja stała się państwem niewy-

dolnym gospodarczo i pełnym wewnętrznym sprzeczności, niezdolnym do utrzymania kosztownego systemu politycznego eksportowanego na cały świat.

Do grupy państw totalitarnych w poprzednim wieku zaliczyć należy m.in. Chiny, Kambodżę czy Koreę Północną, spośród których państwem najbardziej opresyjnym i wrogim wobec swoich obywateli a także reszty świata pozostaje Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna.

Jak wykazuje powszechne doświadczenie, patologiczny fenomen polityczny, jakim był totalitaryzm, nie umarł. Podlega on zmianom. Nadal pozostają żywe jego cele i antropologiczne źródła ukazane w pracy Hannah Arendt „Korzenie totalitaryzmu”.

Europejski Dzień Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu (23 sierpnia) stał się pretekstem dla poruszanego tematu. W prezentowanym zestawieniu bibliograficznym zebrano wybór pozycji zwartych (od 1989 roku) i artykułów (od 2005 roku). Ukazują one wszechstronnie problematykę totalitaryzmu – dramatyczną przeszłość tego zjawiska społecznego oraz proces przemian, który współcześnie obserwujemy. Całość materiału zgromadzono w czterech częściach. Zawierają one opracowania ogólne, obrazują przemoc stosowaną przez władze, stosunek do kultury i religii oraz sylwetki dyktatorów. Nieliczne prace dotyczą systemów totalitarnych stosowanych poza granicami Europy. Część opracowań porusza problematykę polską.

I. Opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. ANTROPOLOGIA totalitaryzmu europejskiego XX wieku / Barbara Olszewska-Dyoniziak. – Wrocław : „Atla 2”, 1999. – 242 s.
Bibliogr.
2. BOLSZEWIZM, totalitaryzm, rewolucja, Rosja : początki sowietologii i studiów nad systemami totalitarnymi w Polsce (1918-1939) / Marek Kornat. T. 1-2. – Kraków : „Księgarnia Akademicka”, 2003-2004. – 2 t. (365; 398 s.)
Bibliogr. przy t. 2 s. 303-366.
3. CZAS oburzenia! / Stéphane Hessel. – Warszawa : Oficyna Naukowa, 2011. – 38 s.
4. CZAS totalitaryzmu : stalinizm, faszyzm, nazizm i pokrewne systemy polityczne w XX wieku / red. Joanna Szymoniczek, Eugeniusz Cezary Król – Warszawa : Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk : Collegium Civitas, 2011. – 381 s. : il.
Materiały z seminarium, 6-8 czerwca 2008 r., Warszawa.

5. CZŁOWIEK przeciwko człowiekowi : filozofia, polityka i prawo a systemy totalitarne. [T. 2] / red. nauk. Ireneusz Stanisław Grat ; Towarzystwo Opieki nad Majdankiem. Zarząd Oddziału w Białymstoku. – Białystok : Wydawnictwo Prymat Mariusz Śliwowski, 2008. – 185 s.
Materiały z II i III Przeglądu Filmów Dokumentalnych o Totalitaryzmach, kwiecień 2007 r. i maj 2008 r., Białystok.
6. CZŁOWIEK wewnątrznie zniewolony : problemy psychosocjologiczne minionej formacji / Hanna Świda-Ziemba. – Wyd. 2. – Warszawa : Katedra Socjologii Moralności i Aksjologii Ogólnej. Instytut Stosowanych Nauk Społecznych. Uniwersytet Warszawski, 1998. – 438 s.
Bibliogr.
Zmieniona wersja książki Mechanizmy zniewolenia społeczeństwa : refleksje u schyłku formacji, Warszawa 1990.
7. DEMOKRACJA i totalizm : wybór pism / Maciej Starzewski ; [wybór i oprac. merytoryczne tekstów źródłowych Jacek Kloczkowski]. – Kraków : Ośrodek Myśli Politycznej, [2012]. – 515 s. – (Biblioteka Klasyki Polskiej Myśli Politycznej ; t. 43)
Bibliogr. s. 514-515.
8. DEMOKRACJA totalitarna / Zygmunt Zieliński ; Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. – Lublin : Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2012. – 110 s.
9. DROGA do niewolnictwa / Fryderyk August von Hayek. – Wrocław : „Wektor”, 1989. – 116 s.
10. DROGA do zniewolenia / Friedrich August von Hayek. – Wyd. 3. – Kraków : Wydawnictwo Arcana, 2003. – 270 s.
11. DROGI do szczęścia / Anna Pawełczyńska. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1993. – 164 s.
12. DYKTATORY i tyranie : szkice o niedemokratycznej władzy / Marek Bankowicz, Wiesław Kozub-Ciembroniewicz. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007. – 224 s.
Bibliogr., wykaz aktów normatywnych przy częścicach.
13. EUROPA XX wieku : między totalitaryzmem, autorytaryzmem a demokracją / pod red. Arkadiusza Adamczyka, Pauliny Binieckiej i Katarzyny Kaźmierczak. – Piotrków Trybunalski : [Instytut Stosunków Międzynarodowych], 2011. – 523 s. : il.
14. FILOZOFIA a totalitaryzm : Augusta Del Nocego interpretacja kryzysu moderny / Alfred Marek Wierzbicki ; Katolicki Uniwersytet Lubelski. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2005. – 386 s.
Bibliogr. s. 365-376.

15. IDEOLOGIE i obywatele / Paweł Śpiewak. – Warszawa : Biblioteka „Więzi”, 1991. – 234 s. – (Biblioteka „Więzi”; t. 70)
Bibliogr. s. 228-233.
16. KORZENIE totalitaryzmu / Hannah Arendt [T. 1-2]. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2008. – 2t. (419; 344 s.) : il.
Bibliogr. przy t. 2, s. 256-301.
17. KULISY totalitaryzmu : polityczna teoria dyktatury proletariatu / Marek Bankowicz. – Kraków : „PiT”, 1995. – 158 s.
Bibliogr.
18. MALEŃKA encyklopedia totalizmu / Jan Józef Szczepański. – Kraków : „Znak”, 1990. – 77 s.
19. NIEDEMOKRATYZMY / Marek Bankowicz. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010. – 218 s.
Bibliogr. s. 211-[219].
20. NOWY totalitaryzm, wynaturzenie, samozagłada : eutyronika wobec zagrożeń współczesnej cywilizacji : materiały z Międzynarodowego Forum Etycznego „Współczesne oblicza zła”, Kraków, 2012 / Paweł Bloch. – Warszawa : Wydawnictwo Flavius, 2013. – 23 s.
21. O DOGMATYCZNYCH narracjach : studium nienawiści / Iwona Jakubowska-Branicka. – Warszawa : Wydawnictwo Trio, 2013. – 266 s. : il.
Bibliogr. s. 223-229.
22. O RÓWNOŚCI / Jarosław Rolewski. – Toruń : „Comer”, 1994. – 111 s. – (Biblioteka Edukacji Obywatelskiej)
23. OBLICZA totalitaryzmu we współczesnej antyutopii rosyjskiej / Katarzyna Sobijanek. – Łódź : Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 2013. – 220 s. : il.
Bibliogr. s. 197-210.
24. OD LIBERALIZMU do totalitaryzmu : z dziejów myśli politycznej XX w. T. 2 / Ryszard Skarżyński. – Warszawa „Elipsa”, 2002. – 307 s.
Bibliogr.
25. OD SPOŁECZEŃSTWA totalitarnego do obywatelskiego : (doświadczenia stalowowolskie) / Edward Frankowski. – Warszawa ; Stalowa Wola : Wydawnictwo Sióstr Loretanek, 2007. – 39 s.
Referat wygłoszony 15 maja 2006 roku podczas konferencji naukowej na temat „Społeczeństwo obywatelskie: szanse i zagrożenia” na Wydziale Zamiejscowym Nauk o Społeczeństwie KUL im. Jana Pawła II w Stalowej Woli.

26. PAMIĘĆ przyszłości : przewodnik na czasy ostateczne / Michael D. O'Brien. – Wyd. 2. popr. – Rzeszów : Wydawnictwo Fides et Traditio ; Kraków : Wydawnictwo AA, 2010. – 393 s.
27. PARADOKS niewoli / Kazimierz Dziewanowski. – Warszawa ; Wrocław : „Wers”, 1989. – 140 s.
28. PIĘĆ dialogów / Gustaw Herling-Grudziński, Józef Życiński. – Warszawa : Biblioteka „Więzi”, 1999. – 118 s. – (Biblioteka „Więzi”; t. 115)
29. PIUS XII : papież w epoce totalitaryzmów : historiografia i polityka / pod red. Marka Kornata. – Kraków : Wydawnictwo Arcana, 2010. – 270 s. – (Arkana Historii)
30. PO LIBERALIZMIE : eseje wybrane / John Gray. – Warszawa : Fundacja Aletheia, 2001. – 526 s. – (Biblioteka Polityczna Aletheia; t. 11)
Bibliogr. s. 525-526.
31. POSTOTALITARNY autorytaryzm PRL 1956-1989 : analiza ustrojowo-polityczna / Lech Mażewski. – Biała Podlaska : Wydawnictwo Arte, 2010. – 234 s.
32. POSTSOVIETICUM czyli Nie wolno ci być niewolnikiem / Franciszek Błachnicki. – Kraków : „Światło-Życie”, 2004. – 249 s.
33. PROŚBA o dobrą śmierć / Michał Komar. – Warszawa : „Czytelnik”, 1993. – 190 s.
34. RZĄDZĄCY rządzeni : totalitaryzm w stosunkach władzy w PRL / Ludwik Habuda ; [Politechnika Opolska]. – Opole : Oficyna Wydawnicza PO, 2001. – 288 s. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska ; z. 125)
Bibliogr.
35. SKRWAWIONE ziemie : Europa między Hitlerem a Stalinem / Timothy Snyder. – Warszawa : Świat Książki, 2011. – 544 s. : il.
Bibliogr. s. 457-489.
36. SYSTEMY totalitarne we współczesnej myśli filozoficznej i społecznej / Barbara Magdalena Dworak. – Kraków [i in.] : Konsorcjum Akademickie – Wydawnictwo WSE w Krakowie, WSiLz w Rzeszowie i WSZIA w Zamościu, 2011. – 141 s.
Bibliogr. s. 139-141.
37. SZKICE o totalitaryzmie / Aleksander Hertz ; wyboru dokonał Jan Garewicz. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1994. – 312 s. – (Biblioteka Socjologiczna)
38. ŚLADY tożsamości / Jan Strzelecki. – Warszawa : „Czytelnik”, 1989. – 208 s.
39. ŚMIERCIONOŚNE myśli : dlaczego intelektualiści niszczą nasz świat / Roland Baader. – Wrocław : Wydawnictwo „Wektory”, 2009. – 240 s. – (Biblioteka „Opcji na Prawo”)

Bibliogr. s. 231-236.

40. TOTALITARYZM a władza legalna : przypadek Polski 1945-1989 / Edyta Widawska. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2007. – 325 s. : il.
Bibliogr. s. 317-325.
41. TOTALITARYZM a zachodnia tradycja / pod red. Miłowita Kunińskiego ; [aut. Zoltán Balázs i in.]. – Kraków : Ośrodek Myśli Politycznej : Księgarnia Akademicka, 2006. – 303 s. – (Studia i Analizy / Ośrodek Myśli Politycznej ; 9)
Bibliogr. przy ref.
Materiały z wykładów „Totalitaryzm a umysłowość zachodnia” wygłoszonych w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w roku akademickim 2004/2005 oraz międzynarodowej konferencji „Totalitarianism and western tradition”, która odbyła się w dn. 24-25 czerwca 2004 r. w Krakowie.
42. TOTALITARYZM : geneza, istota, upadek / Roman Bäcker. – Toruń : „Index-Books”, 1992. – 103 s.
43. TOTALITARYZM jawny czy ukryty? / Peter A. Redpath [i in.]. – Lublin : Fundacja „Lubelska Szkoła Filozofii Chrześcijańskiej” : Wydawnictwo KUL, 2011. – 264 s. – (Przyszłość Cywilizacji Zachodu)
Bibliogr. s. 253-261.
44. TOTALITARYZM, narracja, tożsamość : filozofia historii Hannah Arendt / Marcin Moskalewicz ; Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2013. – 378 s. – (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej)
Bibliogr. s. 351-364.
45. TOTALITARYZM – przeszłość czy realne zagrożenie? : praca zbiorowa / pod red. nauk. Radosława Fiedlera i Sebastiana Wojciechowskiego ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. – Poznań : Wydaw. Naukowe INPiD UAM, 2001. – 146 s.
46. TOTALITARYZM przetrwał do XXI wieku / pod red. Władysława Masiaza. – Kraków : Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – Oficyna Wydawnicza AFM : na zlec. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, 2011. – 236 s.
Bibliogr. przy pracach.
47. TOTALITARYZM : wybrane problemy teorii i praktyki : praca zbiorowa / pod red. Tadeusza Wallasa. – Poznań : Wydaw. Naukowe INPiD UAM – Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2003. – 162 s.
Bibliogr. przy pracach.

48. TOTALITARYZMY XX wieku : idee, instytucje, interpretacje / pod red. Wiesława Kozuba-Ciembroniewicza [i in.]. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010. – 387 s.
Materiały z konf., 6-8 listopada 2007 r., Kraków.
49. TRUDNY wiek XX : jednostka, system, epoka / pod red. Grzegorza P. Bąbiaka i Joanny Nalewajko-Kulikow. – Warszawa : Wydawnictwo Neriton : Instytut Historii PAN, 2010. – 341 s. : il.
50. TRZECIA fala demokratyzacji / Samuel P. Huntington. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009. – 326 s.
51. UWAGI o spustoszonym stuleciu / Robert Conquest. – Poznań : Zysk i S-ka. Wydaw., 2002. – 404 s.
Bibliogr.
52. WIEK XX : studia, publicystyka, wspomnienia / Zygmunt Piotr Mańkowski. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. – 480 s. : il.
53. WIEK dyktatur : faszyzm i reżimy autorytarne w Europie Zachodniej (1919-1945) / Johann Chapoutot. – Warszawa : Oficyna Naukowa, 2012. – 275 s.
Bibliogr. przy rozdz.
54. WŁADZA i społeczeństwo w systemie autorytarnym / Jacek Tarkowski ; [wybór tekstów Piotr Frączak i in.] ; Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : ISP PAN, 1994. – 342 s. – (Socjologia świata polityki / Jacek Tarkowski ; t. 1)
Bibliogr. prac J. Tarkowskiego s. 339-342.
55. WŁADZA totalna : studium porównawcze despotyzmu wschodniego / Karl August Wittfogel ; [red. Elżbieta Kossarzecka]. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2004. – 619 s.
Bibliogr. s. 515-554.
56. WSPÓŁCZESNE oblicza totalitaryzmu : Ogólnopolska Konferencja Studentów Politologii, Zakopane 13-15 października 2000 r. / [red. Włodzimierz Bernacki, Arkady Rzegocki]. – Kraków : Fundacja Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej : Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2000. – 102 s.
Bibliogr. przy ref.
57. WYZWANIA demokracji / pod red. Gerharda Besier ; red. nauk. wyd. pol. Tytus Jaskułowski, Katarzyna Stokłosa, Jerzy Tutaj. – Wałbrzych : Elwoj, 2007. – 107 s. : il. – (Seria Instytutu Badań nad Totalitaryzmem im. H. Arendt i Książańskiego Instytutu Naukowo-Badawczego ; 3)

58. ZAGUBIONE człowieczeństwo : esej o XX wieku / Alain Finkielkraut . – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1999. – 129 s. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)
59. ŻELAZNA kurtyna / Patrick Wright. – Warszawa : Świat Książki, 2009. – 512 s. : il.

b. Artykuły

1. CZY Polska była 13 grudnia 1981 roku państwem totalitarnym? / Roman Bäcker, Jerzy W. Borejsza, Antoni Dudek, Daniel Grinberg, Jerzy Holzer, Marek Kornat, Ireneusz Krzemiński, Marcin Kula, Paweł Machcewicz, Andrzej Mencwel, Zdzisław Najder, Leszek Nowak, Aleksander Smolar, Marek Styczyński, Paweł Śpiewak, Hanna Świda-Ziemia, Jan Woleński, Andrzej Walicki. // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 164-219
2. CZY rewolucja bolszewicka zaprogramowała wiek XX : spór o źródła totalitaryzmu trwa nadal / Marek Kornat // *Tyg. Powsz.* – 2007, nr 45, s. 14
3. CZY w Polsce mamy totalitaryzm? / Piotr Marzec // *Nasza Polska.* – 2011, nr 46, s. 14-15
4. DEMOKRACJA a totalitaryzm / Adam Wielomski // *Najwyższy Czas!* – 2008, nr 7, s. XLVII
5. DEMOKRATYCZNA geneza totalitaryzmu / Adam Danek // *Myśl Polska.* – 2009, nr 9, s. 18
6. DORWAĆ Davida / Marek Jan Chodakiewicz // *Najwyższy Czas!* – 2014, nr 5, s. XXXIV-XXXV
7. DWA socjalizmy / Mieczysław Ryba // *Nasz Dziennik (Wyd. 2).* – 2010, nr 6, s. 12
8. „HEGLOWSKIE ukąszenie” jeszcze groźne / Adam Kruczek // *Nasz Dziennik (Wyd. 2).* – 2010, nr 97, s. 4
9. IDEOLOGICZNE kłamstwa XX wieku na temat człowieka / Marek Jędraszewski. // *Zesz. Karmelit.* – 2008, nr 2, s. 26-31
10. JAK rodzi się barbarzyństwo / Julia Kristeva // *Teksty Drugie.* – 2010, nr 5, s. 110-122
11. MASKI zachodnioeuropejskiego totalitaryzmu / Tomasz Olchanowski // *Albo albo.* – 2008, z. 1, s. 133-148
12. MESJASZOM dziękujemy : skażona Europa / Tzvetan Todorov ; rozm. przepr. Jesús Ruiz Mantilla // *Forum.* – 2010, nr 44/45, s. 16-18, 20
13. MŁODE gwardie / Krzysztof Burnetko // *Polityka.* – 2006, nr 39, dod. s. 11-16
14. NIE granat, lecz pączek / Agnieszka Rybak // *Rzeczpospolita (W3).* – 2012, nr 187, s. P6-P7

Strach jako instrument zniewolenia w systemach totalitarnych.

15. NOWY jeszcze „wspanialszy” świat / JS // *Nasza Polska*. – 2012, nr 13, s. 13
Krytyka planów światowej elity władzy.
16. O ODMOWIE przemyslenia totalitaryzmu / Claude Lefort // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 157-162
17. ORGANICZNA koncepcja społeczeństwa / Adam T. Witczak // *Myśl Polska*. – 2006, nr 3, s. 13
18. PEŁZAJĄCY totalitaryzm / Andrzej Maryniarczyk. // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2013, nr 211, s. 12
19. PIĄTA strona świata : globalny chaos / Francis Fukuyama // *Forum*. – 2008, nr 41, s. 22, 24
20. PÓŁKSIĘŻYC w cieniu czerwonej gwiazdy : zabójcze ideologie / Igor Jefimow // *Forum*. – 2008, nr 17, s. 14, 16
21. PUŁAPKI państwa opiekuńczego / Piotr Jaroszyński // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2012, nr 223, s. 10
22. ROZMYŚLANIA u kresu drogi / Zygmunt Bauman // *Tyg. Powsz.* – 2007, nr 49, s. 24-26
23. SKAŻENI egoizmem / Rocco Buttiglione ; rozm. przepr. Anna T. Kowalewska, Piotr Kowalczyk // *Rzeczpospolita* (W3). – 2012, nr 17, s. P2-P3
24. SŁABA pamięć tworzy mity : polityka historyczna / Richard Wagner // *Forum*. – 2007, nr 40, s. 24-26
25. SYSTEM totalitarny : kontrowersje intelektualistów polskich / Hanna Świda-Ziemia // *Prz. Polit.* – 2007, nr 84, s. 83-97
26. TOTALITARYZM / Krzysztof Pomian // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 122-127
27. TOTALITARYZM – autorytaryzm / Andrzej Werblan // *Przeгляд*. – 2010, nr 32, s. 44-45
28. TOTALITARYZM czy biopolityka? / Roberto Esposito // *Prz. Polit.* – 2007, nr 82, s. 122-126
29. TOTALITARYZM : ewolucja systemu i jego percepcji / Pierre Hassner // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 143-155
30. TOTALITARYZM i demokracja jak jednojajowi bliźniacy / Zbigniew Stawrowski ; rozm. przepr. Adam Leszczyński // *Gaz. Wybor.* – 2009, nr 14, s. 18-19
31. TOTALITARYZM jako zjawisko polityczne i społeczne w PRL / Stanisław Wójcik // *Prz. Polit.* – 2005, nr 3, s. 107-114
32. W POSZUKIWANIU ukrytych korzeni totalitaryzmu / Abbot Gleason // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 128-137

33. WIEK totalitarnych utopii / Arkadiusz Stempin. // *Znak*. – 2005, nr 7/8, s. 12-16
34. WIELKI finał / Martin Malia. – *Fragm. eseju*. // *Prz. Polit.* – 2006, nr 79/80, s. 162-163

II. Totalitaryzm a przemoc

a. Pozycje zwarte

1. CZAS Stalina / Evan Mawdsley. – Warszawa : Bellona, 2012. – 204 s. Bibliogr. s. 195-204.
2. CZERWONE szwadrony postępu / pod red. Filipa Musiała i Jarosława Szarka ; [aut. tomu Henryk Głębocki i in.]. – Kraków : Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu : Ośrodek Myśli Politycznej, 2008. – 164 s. – (Z Archiwów Bezpieki, Nieznane Karty PRL : t. 10)
3. KOSZMAR niewolnictwa : obozy koncentracyjne od 1896 do dziś : analiza / Andrzej Józef Kamiński. – Warszawa : „Przedświt”, 1990. – 276 s.
4. MOLOCH : państwo jako przedsiębiorstwo, społeczeństwo jako siła robocza / Leszek Moczulski ; Ośrodek Myśli Niepodległościowej Instytutu Historycznego NN im. Andrzeja Ostoja Owsianego. – [Łódź] : Instytut Historyczny NN im. Andrzeja Ostoja Owsianego ; Warszawa : Wydawnictwo Polskie IHOO, 2013. – 327 s. – (Biblioteka Opinii Ośrodka Myśli Niepodległościowej)
5. OBLICZA stalinizmu : materiały z sympozjum zorganizowanego z okazji odsłonięcia Pomnika Ofiar Stalinizmu w Tarnowie w 61. rocznicę agresji zbrojnej Związku Radzieckiego na Polskę, Tarnów 16-17 września 2000 / Jolanta Marszałska, Bogusław Wójcik (red.). – Tarnów : „Biblos”, 2000. – 50 s. : il. kolor.
6. PAMIĘĆ – odpowiedzialność / pod red. Lucjana Suchanka ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu. – Oświęcim : Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2007. – 75 s. – (Publikacje Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu; 1)
Materiały z konf., która odbyła się 13 czerwca 2007 r.
7. PRZEMOC i masowe zbrodnie hitlerizmu i stalinizmu : próba studium porównawczego / Witold Nieciurki. – Warszawa : „Scholar”, 1998. – 97 s. Bibliogr. s. [98].
8. SKRWAWIONE ziemie : Europa między Hitlerem a Stalinem / Timothy Snyder. – Warszawa : Świat Książki – Weltbild Polska, 2011. – 544 s. : il.
Bibliogr. s. 457-489.

9. STULECIE zagłady / Jerzy W. Borejsza. – Gdańsk ; Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2011. – 266 s. : il.
Bibliogr. s. 266-268.
10. TOTALITARYZM sowiecki w ocenie polskiej prasy wojskowej lat 1929-1939 / Jacek Romanek. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2009. – 277 s. : il.
Bibliogr. s. 234-243.
11. W KRAJU Orwella : uwagi o funkcjonowaniu północnokoreańskiego państwa totalitarnego / Waldemar J. Dziak, Andrzej M. Faliński ; Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : ISP. PAN : „Typografia”, [1994]. – 95 s.
Bibliogr. s. 90-93.
12. WOBEC przemocy / pod red. Doroty Kubackiej-Jasieckiej i Anny Lipowskiej-Teutsch. – Kraków : „All”, 1997. – 168 s. – (Biblioteka Towarzystwa Interwencji Kryzysowej ; nr 2)
Bibliogr. przy pracach.
13. ŻELAZNA kurtyna / Patrick Wright. – Warszawa : Świat Książki, 2009. – 512 s. : il.

b. Artykuły

1. KACI, ofiary i cały świat / Andrzej Stankiewicz // Tyg. Powsz. – 2013, nr 50, dod. Genealogie pamięci, s. II-III
Międzynarodowa konferencja „Prawne ramy pamięci. Sprawiedliwość okresu transformacji w Europie Środkowej i Wschodniej”
2. KREW rewolucji, umiar Restauracji / Stefan Niesiołowski // Gaz. Wybor. (WAW). – 2005, nr 100, s. 29-30
Polem. z poz. 6.
3. LABORATORIUM totalitaryzmu / Jarosław Rabiński // Nasz Dziennik (Wyd. 3). – 2011, nr 23, s. 19
4. MECHANIZMY funkcjonowania państwa totalitarnego na przykładzie Trzeciej Rzeszy / Elżbieta Lesiewicz // Prz. Polit. – 2005, nr 4, s. 97-104
5. PSYCHIATRIA w służbie totalitaryzmu / Józef Szaniawski // Niedziela (A). – 2011, nr 29, s. 12-13
6. ULTRASI rewolucji moralnej / Adam Michnik // Gaz. Wybor. (WAW). – 2005, nr 88, s. 13-16
7. ZDARZENIE na Ogrodowej / Zbigniew Musiał, Bogusław Wolniewicz // Najwyższy Czas!. – 2013, nr 37/38, s. XLVI-XLVIII

III. Sylwetki dyktatorów

1. DYKTATORZY : Hitler i Stalin / Richard Overy. – Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 2009. – 738 s. : il. – (Wojny, Konflikty)
Bibliogr. s. 627-663.
2. DYKTATORZY i ich kobiety : seks, władza i pieniądze / Przemysław Słowiński. – Chorzów : Wydawnictwa Videograf, 2013. – 287 s. : il. – (Literatura Faktu)
Bibliogr. s. 269-277.
3. DYKTATORZY : kroniki tyranii i szaleństwa / (red.) Jarosław Giziński. – Warszawa : Ringier Axel Springer Polska, 2012. – 159 s. : il. kolor. – (Biblioteka Newsweeka)
4. KOBIETY dyktatorów / Antje Windgassen. – Warszawa : Muza, 2006. – 156 s. : il.
Bibliogr. s. [157].
5. KOBIETY dyktatorów / Diane Ducret. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2012. – 357 s. : il. – (Prawdziwe Historie)
6. KOBIETY dyktatorów. 2 / Diane Ducret . – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2013. – 371 s. : il. – (Prawdziwe Historie)
7. MIŁOŚĆ tyranów / Jerzy Besala. – Warszawa : Czerwone i Czarne, 2013. – 280 s.
Bibliogr. s. 272-277.
8. OSTATNIE dni dyktatorów / Diane Ducret, Emmanuel Hecht prezentują – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2014. – 282 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
Dostępne również w formie elektronicznej.
9. TYRANI XX wieku / Daniel Chirot . – Warszawa : Wydaw. Michał Urbański, 1997. – 480 s. – (Dyktatorzy)
Bibliogr. s. 5, 444-461.
10. ŻYCIE prywatne dyktatorów XX wieku / Anna Poppek. – Warszawa : G+J Gruner + Jahr Polska, 2012. – 303 s. : il.
Bibliogr. s. 303-[304].

IV. Totalitaryzm a kultura i religia

a. Pozycje zwarte

1. DOŚWIADCZENIE i dziedzictwo totalitaryzmu na obszarze kultur środkowoeuropejskich / red. nauk. Joanna Goszczyńska, Joanna Królak, Robert Kulmiński. – Warszawa : Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej. Uniwersytet Warszawski : Dom Wydawniczy Elipsa, 2011. – 359 s.
Bibliogr. przy pracach.

2. INTELEKTUALIŚCI w okowach totalitaryzmów : kontestacja, kooperacja, kolaboracja / [red. Jakub Maciejewski]. – Sosnowiec : Event Group Paweł Buchaniec ; Kraków : Koło Naukowe Historyków Studentów UJ, 2011. – 74 s. : il.
3. KOŚCIÓŁ katolicki a totalitaryzm / Patrick Michel. – Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1995. – 210 s. – (Biblioteka Kwartalnika Politycznego „Krytyka”)
4. KU WOLNOŚCI jednostki : o mechanizmach zniewalania człowieka w powieści pt. „Absolutna amnezja” Izabeli Filipiak / Marzena Baran-Radwańska. – Sanok : Drukarnia „Piast Kołodziej”, [2011]. – 93 s.
Bibliogr. s. 93.
5. LITERATURA i słowo wczoraj i dziś : piśmiennictwo rosyjskie a państwo totalitarne : materiały konferencji naukowych (10-11 czerwca, 17 grudnia 1992 r.) / [red. nauk. Antoni Semczuk, Wanda Zmarzer] ; Instytut Rusycystyki UW. – Warszawa : IR. UW, 1993. – 251 s.
6. LITERATURA wobec totalitaryzmu / Marek Bernacki. – Warszawa : Wydawnictwo Adamantan, 2002. – 162 s. – (Przeczytaj przed maturą : opracowania literackie dla licealistów / Marek Bernacki ; 3)
Bibliogr. przy rozdz.
7. MIĘDZY Pałacem Rad i Pałacem Kultury : studium kultury totalitarnej / Jakub Sadowski. – Kraków : Egis, 2009. – 293 s. : il. – (Wschód-Zachód-Konfrontacje)
Bibliogr. s. 257-271.
8. MUZYKA i totalitaryzm / pod red. Macieja Jabłońskiego i Janiny Tatarskiej ; [aut. Michał Bristiger i in.] ; Zakład Muzykologii Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Zakład Teorii Muzyki Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. – Poznań : „Ars Nova”, 1996. – 204 s. : nuty.
Bibliogr. s. 59, 69.
Referaty z konferencji muzykologicznej „Kultura muzyczna wobec systemów totalitarnych w XX wieku”, Poznań 14-16 marca 1996. – Tekst częśc. niem., częśc. tł. z niem.
9. OBLICZA komunistycznego zniewolenia : między nauką a literaturą / pod red. Krzysztofa Brzechczyzna ; Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej. – Poznań : Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2009. – 220 s. : il. – (Studia i Materiały Poznańskiego IPN ; t. 6)
Materiały z konf., 6-7 listopada 2008 r.

10. PIUS XII : papież w epoce totalitaryzmów : historiografia i polityka / pod red. Marka Kornata. – Kraków : Wydawnictwo Arcana, 2010. – 270 s. – (Arkana Historii)
11. POGRANICZA, granice, ograniczenia / pod red. Elżbiety Rzewuskiej. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1996. – 198 s. – (Konferencje Kodeńskie)
Plon konferencji polonistycznej w Kodniu nad Bugiem w dn. 3-6 września 1992 r.
12. RYTUAŁY językowe w satyrze Władimira Wojnowicza / Iwona Papaj. – Kraków : Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2008. – 220 s. – (Prace Monograficzne / Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; nr 493)
Bibliogr. s. 198-[221].
13. W POSZUKIWANIU prawdy : zniewolone społeczeństwa w powieściach science fiction Janusza A. Zajdla / Leszek Będkowski. – Warszawa : Wydawnictwo „SIM”, 2011. – 225 s.
Bibliogr. s. 203-212.
14. WASILIJ Grossman : dramat humanisty w świecie cywilizacji totalitarnej / Wiesława Olbrych. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2004. – 298 s.
Bibliogr. s. 255-283.
15. ZAKORZENIENI, wykorzeni : o carach, wodzach i człowieku osobnym / Małgorzata Szpakowska. – Warszawa : „Open”, 1997. – 142 s.

b. Artykuły

1. AUSTRIACY to mistrzowie strachu / Martin Pollack ; rozm. przepr. Malwina Wapińska // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 73, dod. Kultura, s. 24-25
2. GRA w ciemno : bestia ludzka / Dariusz Tołczyk // *Tyg. Powsz.* – 2008, nr 40, s. 7
3. KAWA z Bronisławem / Andrzej Bart. – Fragm. książki „Rewers” // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 203, dod. Kultura, s. 10-11
4. KOMUNISTÓW wizja Kościoła / Jacek Żurek // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2010, nr 176, dod. Dodatek historyczny IPN, nr 7, s. I-VI
5. KSIĄŻKI, książki / Marek Jan Chodakiewicz // *Najwyższy Czas!*. – 2013, nr 4, s. XXXIV-XXXV
6. LIST do redaktora „Prosto z mostu” / J. M. Bocheński // *Myśl Polska*. – 2008, nr 7, s. 12
Przedruk z „Prosto z Mostu” 1938, nr 8
7. O ODMOWIE przemyslenia totalitaryzmu / Claude Lefort // *Prz. Pol. Lit.* – 2006, nr 79/80, s. 157-162

8. PAMIĘCI trzeba pomóc / Antoni Buchner // Ruch Muzyczny. – 2006, nr 12, s. 13-14
Konferencja „Muzyka – prześladowanie – wolność” w Wiedniu.
9. PAN Bóg nie lubi ważniaków / Benedykt XVI (papież) ; oprac. Katarzyna Hejke // Gaz. Polska. – 2005, nr 18, s. 14-17
10. POLSKIE odrodzenie religijne i doświadczenie totalitaryzmu : analiza fenomenologiczna / Michał Łuczewski // Teologia Polit. – 2009/2010, nr 5, s. 313-331
11. PONTYFIKAT Piusa XI (1922-1939) w walce z laicyzmem i totalitaryzmami / Marcin Karas // Prz. Religioznawczy. – 2007, nr 3, s. 65-76
12. SYSTEM totalitarny : kontrowersje intelektualistów polskich / Hanna Świda-Ziemia // Prz. Polit. – 2007, nr 84, s. 83-97
13. TOTALITARYZM postmodernistycznej kultury / Marguerite A. Peeters ; rozm. przepr. Agnieszka Żurek // Nasz Dziennik (Wyd. 2). – 2011, nr 243, s. 11
14. TOTALITARYZMY na wojnie z chrześcijaństwem / Elżbieta Królikowska-Avis. // Niezależna Gaz. Polska Nowe Państwo. – 2009, [nr] 12, s. 4-6
15. ZNIECZULONY umysł : Gułag w świadomości Zachodu / Dariusz Tołczyk. – Fragam. książki. // Znak. – 2008, nr 9, s. 90-101

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Tom Clancy
(1947–2013)

Tom Clancy – ur. 12.04.1947 r. – zm. 1.10.2013 r. – amerykański pisarz powieści sensacyjno-szpiegowskich. Uczył się w szkołach jezuickich. Wpiero w Loyola High School w Townson, później studiował filologię angielską na Baltimore Loyola College. Przed debiutem literackim prowadził agencję ubezpieczeniową w Owings Mills w stanie Maryland. Pragnął zostać oficerem rezerwy, ale z powodu słabego wzroku został odrzucony w trakcie badań lekarskich.

Z młodzieńczych marzeń pozostało mu zainteresowanie wojskowością i szacunek dla munduru. Utożsamiał się z prawicą polityczną. W czasie kampanii wyborczej, w walce o nominację do wyborów prezydenckich, wspierał konserwatywnych republikanów; odnosił się bardzo krytycznie do działań obecnej administracji amerykańskiej.

Sławę i uznanie przyniosła mu pierwsza książka „Polowanie na Czerwony Październik” (1984), której nakład osiągnął ponad dwa miliony egzemplarzy w pierwszym wydaniu (w latach 90. dwudziestego wieku taki sukces odnieśli tylko John Grisham i Joanne K. Rowlings). Jego twórczość pisarską zalicza się do gatunków grozy: technothrillerów oraz thrillerów militarnych i politycznych. W książkach znajdziemy odzwierciedlenie problemów współczesnego świata, również etycznych, a „Dług honorowy” jest wręcz scenariuszem późniejszego ataku na wieże WTC z 11 września 2001 roku. Stworzył kilka serii połączonych wspólnym motywem. Wszystkie dzieła odznaczają się błyskotliwą, precyzyjną fabułą. Obok fikcyjnych bohaterów występują w nich autentyczne postacie, miejsca i wydarzenia. Mamy tam stopniowanie napięcia, żywą narrację oraz plastycznie przedstawionych herosów. Wiele powieści zostało przeniesionych na ekran.

Znajomość techniki wojskowej spowodowała, że niektóre jego pomysły były wykorzystywane przez oficerów amerykańskiej armii. Brał również udział w tworzeniu gier komputerowych na motywach swoich dzieł.

W skład jego dorobku wchodzi m.in.: „Polowanie na Czerwony Październik” (1984); „Czerwony sztorm” (1986); „Patrioci. Czas patriotów” (1987); „Kardynał z Kremla” (1988); „Stan zagrożenia” (1988); „Suma wszystkich strachów” (1991); „Bez skrupułów” (1993); „Dług honorowy” (1994); „Dekret” (1996); „Wielki wyścig” (1999 – współautor Bill McCay); „Czerwony królik” (2002); „Zęby tygrysa” (2003); „Oblężenie” (2008); „Poszukiwany żywy lub martwy” (2010); „Wyścig z czasem” (2011 – współautor Mark Greaney); „Przeciw wszystkim wrogom” (2011 – współautor Peter Telep).

1. BOŻE, chroń Amerykę / Marcin Wolski. – (Marcin Wolski poleca) // *Gaz. Polska*. – 2012, nr 7, s. 31
2. Ci, co odeszli / Marcin Wolski // *Gaz. Polska*. – 2013, nr 44, s. 18-19
3. LITERATURA strachu / Leszek Bugajski // *Przeгляд*. – 2002, nr 37, s. 35-37
Międzynarodowy terroryzm jako temat współczesnych powieści.
4. OSTATNIE polowanie / Bartosz Czarторыski // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2013, nr 198, dod. Kultura i Program TV, s. K12

5. POLOWANIE na Obamę / Bartosz Wieliński // G a z . W y b o r . – 2011, nr 199, s. 10
6. SŁOWNIK literatury popularnej / pod red. Tadeusza Żabskiego ; [aut. hasel Józef Bachórz i in.]. – Wyd. 2 popr. i uzup., dodr. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2006. – S. 70-72. – (Acta Universitatis Wratislaviensis ; no 2885)
7. SUPERHEROS Jack Ryan znów musi się zabrać do ratowania świata / Anna Ziobro // P o l s k a (Metrop. Warsz.). – 2012, nr 6, dod. Kocham czytać, s. 3
8. TOM Clancy, geniusz thrillera / tł. Zbigniew Mach // P o l s k a (Metrop. Warsz.). – 2013, nr 79, dod. The Times, s. 3

Gabriel García Márquez (1927–2014)

Gabriel García Márquez (ur. 6.03.1927 – zm. 17.04.2014) – światowej sławy pisarz latynoamerykański, dziennikarz, noblista. Urodził się w Aracataca w Kolumbii, jako jedno z szesnaściorga dzieci telegrafisty. Studiował prawo w Bogocie, by po roku porzucić je dla dziennikarstwa. Był dziennikarzem w kolumbijskiej prasie lokalnej: w gazetach „El Heraldo” w Barranquilla i „El Universal” w Cartagenie oraz w stolicy kraju – w dzienniku „El Espectador”. Pracował jako korespondent zagraniczny m.in. w Rzymie, Paryżu, a także w Caracas, Hawanie, Nowym Jorku oraz Barcelonie. Wiele podróżował i często zmieniał miejsca zamieszkania. Ponieważ sympatyzował z grupami rewolucjonistów, działającymi w różnych krajach Ameryki Łacińskiej (m.in. przyjaźnił się z Fidellem Castro), w latach 80. otrzymał zakaz opuszczania Kolumbii. W 1999 roku wykryto u pisarza chorobę nowotworową. Zmarł w Meksyku w wieku 87 lat.

Márquez rozpoczął karierę pisarską w 1947 roku, opowiadaniem „Trzecia rezygnacja”, choć często za jego właściwy debiut prozatorski uważa się opublikowanie powieści „Szarańcza” w 1955 roku. Drukowane w prasie pierwsze, eklektyczne opowiadania są ubogie w akcję, wypełnione uniwersalnymi tematami (np. życie i śmierć). Na rozwój pisarstwa Márqueza wpłynęła jego ożywiająca działalność reporterska. Pozwoliła ona na wypracowanie charakterystycznej techniki przedstawiania rzeczywistości, a fascynacje czytelnicze (Faulkner, Hemingway, Kafka) stanowiły ważne inspiracje. Natomiast praca scenarzysty

w filmie nauczyła go myślenia obrazami. Wreszcie – zainteresowanie kulturą własnego regionu, studia i wędrówki przekonaly go, że przeszłość nadal żyje w formie mitów i kultury tubylców. W późniejszych opowiadaniach pisarz konsekwentnie rozwijał rys fantastyczny, który rozbudowywał w powieściach. Wkrótce jego prozę wyróżniało charakterystyczne połączenie elementów fantastycznych z realistycznymi, określane później mianem realizmu magicznego, którego Márquez był najwybitniejszym przedstawicielem. Najlepszym przykładem jest tutaj jego słynna powieść – „Sto lat samotności” z 1967 roku, która podważa tradycyjny podział na to, co rzeczywiste i to, co nadprzyrodzone, magiczne. Powieść tę uznano za epos narodowy Ameryki Łacińskiej i okrzyknięto „najważniejszym dziełem literatury hiszpańskojęzycznej od czasów „Don Kichota” (Pablo Neruda). Głównie za to dzieło Gabriel Márquez otrzymał w 1982 roku Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury. Sam Márquez, zwany Gabo, za swój najlepszy i najbardziej osobisty utwór uważał „Jesień patriarchy” (1975). To rzecz o samotności dyktatora, a właściwie wszelkiej władzy. Problem ten nurtował pisarza, co widać także w innych jego utworach, np. w „Nie ma kto pisać do pułkownika” (1958) czy „Generał w labiryncie” (1989), gdzie opisał postać bojownika Simona Bolívara.

Z dzieł Márqueza warto wymienić jeszcze: reportaż „Opowieść rozbitka” (1955) wydany później w formie książkowej (1970), powieści „Zła godzina” (1962), „Miłość w czasach zarazy” (1985), „O miłości i innych demonach” (1994), zbiory opowiadań „Dialog lustra” (1974) i „Dwanaście opowiadań tułaczy” (1992), autobiografię pod tytułem „Życie jest opowieścią” (2002) oraz ostatnią powieść – „Rzecz o smutnych dziwkach” (2004).

Opracowania:

1. GABO i Fidel : pejzaż przyjaźni / Ángel Esteban, Stéphanie Panichelli. – Warszawa : Wydawnictwo Studio Emka, 2006. – 303 s.
2. GABRIEL García Márquez / Dagmar Ploetz. – Wrocław : WD, 1997. – 164 s. – (Seria Biograficzna / Wydawnictwo Dolnośląskie)
3. GABRIEL García Márquez : podróż do źródła / Dasso Saldivar. – Warszawa : „Albatros”, 2001. – 607 s.
4. GABRIEL García Marquez – Sto lat samotności / oprac. Rafał Janus. – Warszawa : Fabryka Pomocy Naukowych, [1991]. – 22 s. – (Biblioteczka Powtórzeń. Język Polski ; 29)
5. GABRIEL García Márquez : życie / Gerald Martin. – Warszawa : Świat Książki, 2009. – 608 s.
6. GDZIE mieszka pułkownik Buendia? : mówi Gabriel Garcia Marquez / Roman Warszawski. – Katowice : Wydawnictwo Kos, 2006. – 121 s.

7. KAFKA, Marquez, Białoszewski i inni : (szkice literaturoznawcze) / pod red. Agnieszki Izdebskiej. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2000. – 212 s.
8. NIE wygłoszę tu mowy / Gabriel García Márquez. – Warszawa : Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, 2011. – 125 s.
9. SKANDAL stulecia i inne felietony z Europy i Ameryki 1955-1960 / Gabriel García Márquez. – Warszawa : Muza, 2003. – 590 s.
10. W POSZUKIWANIU Alefa : proza hispanoamerykańska w świetle najnowszych badań: Borges, Carpentier, Sábato, Cortázar, García Márquez, Vargas Llosa : antologia krytyczna / pod red. Justyny Ziarkowskiej i Marcina Kurka. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2007. – 251 s.
11. ZAPACH owocu guawy : rozmowy / Plinio Apuleyo Mendoza, Gabriel García Márquez. – Warszawa : „Muza”, 2003. – 149 s.
12. ŻYCIE jest opowieścią / Gabriel García Márquez. – Warszawa : „Muza”, 2004. – 414 s.

Artykuły:

1. BOGOWIE w wieku zabaw : o przyjaźni Fidela Castro i Gabriela Garcii Marqueza / Angel Esteban, Stephanie Panichelli // *Fron da*. – 2004, nr 34, s. 92-103
2. CERVANTES z Kolumbii / Artur Domosławski // *Gaz. Wybor.* – 2009, nr 287, s. 12
3. CZŁOWIEK biegnący z maszyną do pisania : literacko doskonały początek pewnej przyjaźni doskonałej / Roman Warszawski. // *Migotania, Przejścia*. – 2006, nr 1, s. 25
4. DOPÓKI młodość w nas / Magda Piekarska // *Gaz. Wybor.* – Wrocław. – 2012, nr 154, s. 5
5. DZIENNIKARZ za dnia, pisarz w nocy // *Forum*. – 2013, nr 6, s. 50-53
6. DZIEWICA i starcy / Tomasz Zalewski // *Polityka*. – 2009, nr 48, s. 68-70
7. GABRIEL García Marqueting / Marta Strzelecka // *Gaz. Wybor.* – 2008, nr 287, s. 15
8. GABRIEL Garcia Marquez nie żyje / Marta Strzelecka // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 91, s. 28-29
9. JESTEM słaby w pisaniu / Marta Strzelecka // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2014, nr 80, dod. Kultura i Program TV, s. K13
10. MACONDO w żałobie / Artur Domosławski // *Polityka*. – 2014, nr 17, s. 116-117

11. MAGREALISTA z Aracataki / Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 55, s. A10
12. MÁRQUEZ ofiarowywał literaturze namiętność, rzadko szczęście / Bartosz Marzec // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 267, s. A20-A21
13. MÓJ przyjaciel kat / Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita* (W3). – 2006, nr 75, s. A12
14. NOWY romans Márqueza / Bartosz Marzec // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 281, s. A18
15. OJCOBÓJSTWO jest wpisane w literaturę / Carlos Marrodan Casas ; rozm. przepr. Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 55, s. A10
16. POŻEGNANIE boga słów / Grzegorz Jankowicz // *Tyg. Powsz.* – 2014, nr 17, s. 78-79
17. PRZYJAŹŃ w czasach zarazy / Daniel Passent // *Polityka*. – 2006, nr 28, s. 66-67
18. REALIZM magiczny jako odpowiedź na potrzebę obcowania z mitem / Kinga Janowska. // *Akcj.* – 2008, nr 1, s. 25-34
19. REALIZM magiczny Márqueza / Michał Miłoś // *Tyg. Solidarność*. – 2014, nr 19, s. 44
20. SAMOTNOŚĆ w Macondo / Carlos Marrodán Casas // *Newsweek Polska*. – 2007, nr 23, s. 106-107
21. STO lat bezbożności / Karolina Radzik. // *Polonistyka*. – 2006, nr 1, s. 44-47
22. SZKOŁA filmowa Garcíi Márqueza / Krzysztof Mroziewicz. // *Znaczenia*. – 2012, nr 6, s. 45-47
23. ŚMIERĆ czarnoksiężnika / Krzysztof Masłoń // *Do Rzeczy*. – 2014, nr 18, s. 42-44
24. TA CUDOWNNA zaraza : Gabriel García Márquez 1927-2014 / Krzysztof Varga // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 92, s. 28
25. TEN wielki kanibal, reżyser / Urszula Lipińska // *Tyg. Powsz.* – 2007, nr 48, s. 16
26. TO MY jesteśmy Macondo, do cholery! : miasto ze „Stu lat samotności” / Witold Szablowski. Korespondencja z Aracataca // *Gaz. Wybor.* – 2014, nr 95, dod. Duży Format nr 17, s. 20-22
27. ZMARŁ Gabriel Garcia Marquez, laureat Literackiej[!] Nagrody Nobla / (PAP) // *Głos Wielkop.* – 2014, nr 92, s.17
28. ZMIERZYĆ się z Marquezem / Carlos Marrodan Casas ; rozm. przepr. Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 133, s. A14

Netografia

http://wyborcza.pl/1,75477,15821460,Gabriel_Garcia_Marquez_nie...
http://pl.wikipedia.org/wiki/Gabriel_Garc%C3%ADa_M%C3%A1rquez
<http://www.rp.pl/artukul/1103204.html>
<http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kultura/1577425,1,nie-zyje...>
<http://www.dziennik-literacki.pl/recenzje/M/181,Marquez-Gabriel-Garcia,Szarancza>

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Marcin Radomski

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

JAN KARSKI. KURIER I ŚWIADEK HOLOCAUSTU

Scenariusz lekcji bibliotecznej

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencji na mocy uchwały z dnia 6 grudnia 2013 postanowił, że rok 2014 będzie poświęcony Janowi Karskiemu. W związku z tym przypominamy bohatera, który jest ikoną polskiego ruchu oporu wobec niemieckiej polityki ludobójstwa podpartej bezwzględna, nazistowską ideologią. Jan Karski – kurier i emisariusz polityczny, wykonując rozkazy Polskiego Państwa Podziemnego próbował powstrzymać zagładę społeczności żydowskiej prowadzoną na nieznaną dotąd ludzkości skalę.

Podczas okupacji niemieckiej w latach 1939-1945 nastąpił okres prześladowań ludności cywilnej, którą okupant chciał „złamać” i pozbawić tożsamości, sprowadzając do funkcji robotników pracujących na rzecz swoich panów. Do tego celu służył rozbudowany aparat ucisku w postaci masowych egzekucji, eliminacji elit, niszczenia lub grabieży dóbr kultury narodowej, gwałtów i ahumanitarnego traktowania.

Najokrutniejszy los Niemcy zorganizowali europejskim Żydom. Jesienią 1941 roku podjęto nieludzką decyzję o „ostatecznym rozwiązaniu kwestii żydowskiej”, którą szczegółowo dopracowano w styczniu 1942 roku na konferencji w Wannsee. Ideologia nazistowska zakładała eksterminację ludności żydowskiej przy współdziałaniu państw sojusznicznych i zależnych. Do tego celu zorganizowano sieć obozów śmierci, gdzie permanentnie realizowano zbrodniczą działalność. Dziś mianem Holocaustu określamy proces zagłady około 6 milionów Żydów, w tym około miliona dzieci.

Jan Romuald Koziński, bliżej znany światu jako Jan Karski, urodził się w 1914 roku w Łodzi. Otrzymał wszechstronne wykształcenie oraz przeszedł przeszkolenie wojskowe. W czasie kampanii wrześniowej 1939 roku walczył w obronie ojczyzny, a po upadku państwa działał w strukturach konspiracji. W 1942 roku przeniknął do warszawskiego getta i obozu przejściowego w Izbicy, gdzie potwierdził relacje o realizowanej systematycznie przez Niemców hekatombie ludności żydowskiej. Na rozkaz dowództwa został kurierem polskiego podziemia, który przedstawił – między innymi – los Żydów polskiemu rządowi na emigracji i z wielką determinacją relacjonował ich położenie aliantom. Jego

misja zakładała uzyskanie pomocy i ratunku dla wyniszczanej na skalę „przemysłową” społeczności żydowskiej na terenach okupowanej Polski. Bezskutecznie jednak składał swój raport najważniejszym przedstawicielom Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych. Odpowiedzią była świadoma bezczynność. Dopiero dokumentacja i relacje żołnierzy oswobadzających obozy zagłady wstrząsnęły światem zachodnim. Było już niestety za późno i misja pozostała niedokończona... Jan Karski – Sprawiedliwy wśród Narodów Świata – zmarł 13 lipca 2000 roku w Waszyngtonie.

Zaproponowana forma kształtowania świadomości młodzieży na przykładzie niepodważalnego autorytetu ma za zadanie ukazanie wzorców prawdziwego człowieczeństwa w ekstremalnych warunkach okrucieństw wojny. Skojarzona z niezłomną postawą polskiego podziemia pozwoli młodym ludziom zgłębić naszą tożsamość narodową – patriotyczną, wrażliwą i odpowiedzialną.

Cele:

- rozwijanie zainteresowań dotyczących historii II wojny światowej,
- przybliżenie postaci polskiego bohatera z czasów okupacji niemieckiej,
- uświadomienie młodzieży wrażliwości Polaków wobec krzywdy ludzi innego pochodzenia i narodowości,
- aktywizacja młodzieży w celu odkrywania postaw moralnych.

Uczestnicy: młodzież licealna i zainteresowane grupy młodzieży gimnazjalnej.

Miejsce: biblioteka.

Czas trwania: ok. 2 godz.

Forma pracy: prelekcja, film dokumentalny, pytania i odpowiedzi (dyskusja).

Metody i techniki: wstęp, pokaz, dyskusja.

Pomoce dydaktyczne: komputery, Internet, projektor multimedialny.

I. WSTĘP (45 min):

Wprowadzenie do tematu lekcji bibliotecznej może przeprowadzić bibliotekarz w formie prelekcji. Inną możliwością jest opracowanie przez uczestników wystąpienie po jednym z trzech poniższych punktów.

Punkt czwarty udostępniono w formie komiksu na stronie internetowej Instytutu Jana Karskiego w Waszyngtonie. Proponujemy czytanie polskiej wersji przy udziale narratora z ekranu pomocy dydaktycznych lub samodzielnie z ekranów komputerów bibliotecznych.

Na każde omówienie przeznaczamy około 10 minut a lekturę komiksu – 15 minut. Źródła informacyjne zamieściliśmy pod każdym zagadnieniem.

Prelegent (pkt 1):

Okupacja niemiecka II Rzeczypospolitej w latach 1939-1945

Źródło:

Encyklopedia II wojny światowej / red. nac. Catherine Bradley ; oprac. spraw polskich Andrzej Nowak ; tł. z ang. Piotr Budny. – Kraków : Kulczyński, 1994. – S. 224–225.

Prelegent (pkt 2):

Szoah znaczy Holocaust

Źródło:

Encyklopedia szkolna WSiP. Historia / zespół red. WSiP. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2004. – S. 289–291.

Prelegent (pkt 3):

Polskie Państwo Podziemne

Źródło:

Encyklopedia szkolna WSiP. Historia / zespół red. WSiP. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2004. – S. 665–666.

Narrator (pkt 4):

Jan Karski – „człowiek, który nie chciał milczeć”

Link źródłowy:

<http://jankarskiinstituteus.org/graphicnovel.htm>

II. ROZWINIĘCIE (37 min.):

Ponownie używamy pomocy dydaktycznych w postaci komputera z dostępem do sieci oraz rzutnika. Wykorzystujemy multimedialny serwis internetowy do pokazu filmu dokumentalnego z 1993 r., pt. „Daremna misja. Opowieść Jana Karskiego-Kozińskiego”.

Link źródłowy:

<http://www.youtube.com/watch?v=Ap-J5h5M-Gg>

III. ZAKOŃCZENIE (35 min.)

W tej części młodzież odpowiada na pytania potwierdzające przyswojenie ze zrozumieniem pozyskanych treści. Zagadnienia odnoszą się do tematu scenariusza. W ostatnim etapie zajęć uczestnicy samodzielnie wyszukują informacji dotyczących wyróżnień przyznanych temu zasłużonemu Polakowi w postaci odznaczeń, tytułów i miejsc pamięci.

1. Kim był i co zrobił Jan Karski-Kozielewski?
2. Kogo i o czym informował polski emisariusz?
3. Dlaczego świat nie chciał nic zrobić w sprawie żydowskiej?
4. Jak świat uhonorował Jana Karskiego? (praca z komputerem)

Bibliografia w wyborze:

1. EMISARIUSZ. Własnymi słowami / Jan Karski, Maciej Wierzyński. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012. – 248 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM).
2. ENCYKLOPEDIA II wojny światowej / red. nac. Catherine Bradley ; oprac. spraw polskich Andrzej Nowak ; tł. z ang. Piotr Budny. – Kraków : Kulczyński, 1994. – 320 s. : il.
3. ENCYKLOPEDIA szkolna WSiP. Historia / zespół red. WSiP. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2004. – 1111 s. : il.
4. JAN Karski - doktor honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej / red. Elżbieta Muszyńska. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1996. – 32 s.
5. JAN Karski Kozielewski 1914–2000 / Marian Marek Drozdowski. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2014. – 361 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM).
6. KARSKI / Andrzej Żbikowski. – Warszawa : Świat Książki, 2011. – 503 s. : il.
7. KARSKI : bohater polskiego podziemia / Andrzej Żbikowski. – Warszawa : Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2013. – 94 s.
8. KARSKI : opowieść biograficzna / Jerzy Korczak. – Warszawa : Veda Agencja Wydawnicza, 2010. – 219 s. : il.
9. KARSKI : opowieść o emisariuszu / E. Thomas Wood. – Kraków : Wydawnictwo Baran i Suszczyński : Państwowe Muzeum Oświęcim-Brzezinka, 1996. – 334 s. : il., fot., portr.

10. KARSKI: raporty tajnego emisariusza / Stanisław Jankowski. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2009. – 604 s. : il.
11. TAJNE państwo / Jan Karski. – Kraków : Wydawnictwo Znak, 2014. – 420 s.

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

BIBLIOGRAFIA „Miesięcznika Kościelnego Archidiecezji Poznańskiej” (1946-2011) / Leszek Wilczyński. – Poznań: Instytut Studiów Kościelnych Lubrancianum, 2013. – 500 s. – (Studia i Materiały / Instytut Studiów Kościelnych Lubrancianum w Poznaniu; t. 4)

[DWADZIEŚCIA pięć] 25 lat Izby Regionalnej Ziemi Goślińskiej [w Murowanej Goślinie] : informator jubileuszowy / red. Norbert Kulse, Dariusz Paprocki. – Murowana Goślina: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. B. Graczyńskiego, 2014. – 8 s. : fot.

[DWADZIEŚCIA pięć] 25 lat Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę : oddział terenowy w Koninie : 1987-2012 / Jerzy Majewski, Bartosz Kielbasa, Edmund Sobczak. – Konin : Setidava, 2013. – 239 s. : fot., il., mapy, portr.

Organizacja i działalność stowarzyszenia. Wspomnienia mieszkańców byłego województwa konińskiego z okresu pracy przymusowej w Niemczech podczas II wojny światowej.

DZIEJE miasta i dóbr Rychwał od XV do schyłku XVIII stulecia : nowe spojrzenie na przeszłość szlacheckiego miasta / Jerzy Łojko, Jadwiga Maciejewska. – Rychwał: Gmina Rychwał : Setidava, 2014. – 95 s. : fot.

DZIEJE nauk geograficznych i geologicznych na Uniwersytecie w Poznaniu : praca zbiorowa. T. 1, Historia / przew. zespołu redakcyjnego Marek Marciniak; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. – Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2012. – 467 s. : fot. + płyta CD1

DZIEJE nauk geograficznych i geologicznych na Uniwersytecie w Poznaniu : praca zbiorowa. T. 2, Biografie / przew. zespołu redakcyjnego Marek Marciniak; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. – Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2012. – 280 s. : fot. + płyta CD2

ELIGIUSZ Kor-Walczak (1913-2000) : autor baśni i legend kaliskich / Bogumiła Celer. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2013. – 91, [5] s. : il. – (Kaliszanie; 8)

Pisarz i poeta związany z Kaliszem.

GRODZISKI słownik biograficzny powstańców wielkopolskich z 1918-1919 roku. – Grodzisk Wielkopolski: [b.w.], 2014. – 152 s. : fot. – (Grodziska Biblioteczka Regionalisty; 9)

JANUSZ Teodor Dybowski. Pisarz uwikłany... / Przemysław Mańka. – Poznań, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, 2014 – 339 s. : fot.

Pisarz pochodzący z Kalisza (1909-1977).

KALISKI sport w 2013 roku : raport / red. Dariusz Dymalski, Piotr Szymański, Dariusz Grodziński. – Kalisz: Edytor, 2014. – 79 s. : fot.

Dotyczy wydarzeń sportowych, klubów i związków sportowych oraz sylwetek sportowców.

KŁECKO – inaczej / [Adam Sobota]. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, 2013. – 63 s. : fot. – Tekst także w jęz. angielskim

II Międzynarodowe Warsztaty Fotograficzne dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, Kłecko 21-23 czerwca 2013 r.

KONIŃSKIE opowieści / Zygmunt Kowalczykiewicz. – Konin: Firma Księgarska MAWI, 2014. – 115 s. : fot. – (Biblioteka Konińska)

Dot. także wydarzeń z historii miasta.

KONSPIRACJA w regionie konińskim 1939-1945 / Stefan Rusin. – Konin: Setidava, 2013. – 441 s. : fot.

Zawiera m.in. biogramy działaczy konspiracyjnych.

LEADER w Wielkopolsce – Wyd. 2 uzup. – Poznań: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, 2012 – 40 s. : fot., mapa

Lokalne Grupy Działania w Wielkopolsce.

LECH Poznań : kronika 2012/2013 / tekst Andrzej Dawidowski [i in.]; fot. Adam Ciereszko [i in.]. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2013. – 144 s. : fot., portr.

LESZNO – Gronowo : obóz, o którym nikt nie chciał pamiętać / Jerzy Bogdanowicz, Krzysztof Strykowski. – Leszno: Archiwum Państwowe, 2014 – 172 s. : il.

Historia obozu jenieckiego w Lesznie-Gronowie: jeniecki obóz pracy (1940-1942), oflag XXI C dla jeńców norweskich i holenderskich (1942-1945), obóz Pracy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego (1945-1950), Ośrodek Pracy Wychowawczej (1950-1952).

MIESZCZAŃSKIE domy Wrześni i Miłostawia : [album] / aut. tekstu Marian Torzewski, aut. zdjęć Eugenia Dolata [i in.]. – Września : Wrześniński Uniwersytet Trzeciego Wieku : Wydawnictwo Kropka, 2014 – 113 s. : fot.

Fotografie zabytkowych mieszczańskich kamienic we Wrześni i Miłostawiu, pow. Września.

MOJE lata w Koninianach / Stanisław Sroczyński. – Konin: Firma Księgarska MAWI : Setidava, 2014. – 299 s. : il.

Prezes Towarzystwa Przyjaciół Konina, redaktor „Koninianów”, dodatku do „Przeglądu Konińskiego”. Dot. osób związanych z Koninem.

OD ŚLEPYCH ryb do klusek na łąchu : leszczyńska kuchnia w latach 1890-1950 : wystawa 29.01-06.04.2014 : [katalog wystawy] / oprac. tekstu Małgorzata Gniazdowska; Muzeum Okręgowe w Lesznie. – Leszno: Muzeum Okręgowe w Lesznie, 2014. – [24] s. ; fot., il.

PARKI krajobrazowe Wielkopolski : przyroda, krajobraz, człowiek / Janusz Łakomicz [i in.]; Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. – Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe, 2013. – 120 s. : fot., mapy

PERŁY Ziemi Wieleńskiej – wiejskie kościoły i leśne kapliczki / Edmund Wolski. – Piła : Wydawnictwo Media, 2013. – 48 s. : fot. + mapa
Dołączona mapa gminy Wieleń.

PLESZEWIANIE o swoim mieście i sobie : perspektywa międzypokoleniowa / Jacek Bednarski, Wojciech Dohnal, Jacek Schmidt – Poznań : Centrum „Instytut Wielkopolski” Uniwersytet im. Adama Mickiewicza : Pleszewskie Towarzystwo Kulturalne, 2013. – 179 s. : fot., tab. – (Wielkopolska Dawniej i Dziś. Studia, źródła i materiały)

Dot. miasta i mieszkańców na przełomie XX i XXI wieku.

POSZUKIWACZ czyli niezwykli ludzie i stare książki / Leonard Rosadziński. – Poznań : „Rosa” Dom Różności, 2014. – 244 s. : fot.

Bibliofil z Poznania. Dot. także antykwariatów w Poznaniu.

POWIAT Grodziski wczoraj i dziś / Dariusz Matuszewski. – Grodzisk Wielkopolski : [b.w.], 2014. – 240 s., [60] s. tabl. : fot., mapy, portr., tab. – (Grodziska Biblioteczka Regionalisty; nr 8)

Dot. także Powstania Wielkopolskiego na ziemi grodzkiej.

POZNAŃ pod palcami : niecodzienny przewodnik turystyczny po Wielkopolsce / Marek Kalbarczyk. – Poznań, Warszawa: Fundacja Szansa dla Niewidomych, 2013. – 132 s. : fot.

Przewodnik po Poznaniu i Wielkopolsce dla osób niewidomych i słabowidzących.

PRZYJAZNA wieś. Infrastruktura wiejska drogą do sukcesu gospodarczego regionu [w województwie wielkopolskim] / red. Jolanta Kasprzak-Sieradzka. – Warszawa: Daunpol Wydawnictwo Kartograficzne, [2014]. – 52 s. : fot.

PUŁKOWNIK Stefan Rowecki : dowódca 55 Poznańskiego Pułku Piechoty w Lesznie (1930-1935) / Krzysztof Handke. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Leszno: Stowarzyszenie Oficerów Rezerwy 69 Leszczyńskiego Pułku Przeciwlotniczego im. gen. dyw. Stefana Roweckiego „Grota” i Garnizonu Leszno, 2013. – 191 s. : il.

PUŁKOWNIK Władysław Piławski w setną rocznicę urodzin 29 XII 1913-29 XII 2013 / Łukasz Łukasiak. – Czarnków: Łukasz Łukasiak, 2013. – 108 s. : fot.

Pułkownik pożarnictwa z Czarnkowa.

REYMONT 1978 / red. Jarosław Biernaczyk. – Ostrów Wielkopolski : Studio Grafiki i Technik Internetowych Marcin Bieniecki : Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków II Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Reymonta w Ostrowie Wlkp., 2013. – 100 s. : fot.

II Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Reymonta w Ostrowie Wlkp.

ROCZNIK Statystyczny Poznania 2013 / red. Tomasz Klimanek; Urząd Statystyczny w Poznaniu. – 2013, R. 23. – Poznań : US, 2013. – 256 s. : tab., wyk.

Informacje statystyczne za lata 2010-2012. Tekst także w jęz. angielskim.

ROCZNIK Statystyczny Województwa Wielkopolskiego / red. Tomasz Klimanek. – 2013. – Poznań : Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2013. – 421 s. : tab.

Informacje statystyczne za rok 2012. Tekst także w jęz. angielskim.

RODY ziemi wolsztyńskiego-babimojskiej / Krzysztof Raniowski. – Wyd. 3 popr. i rozsz. – Wolsztyn: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wolsztyn, 2014. – 639 s. : fot., il., portr. – (Ocalić od Zapomnienia)

ROSTARZEWO : zarys monograficzny : część druga 1945-1975 / Mieczysław Zgaiński. – Grodzisk Wielkopolski: Towarzystwo Miłośników Ziemi Grodziskiej : Muzealna Izba Tradycji Ziemi Grodziskiej przy Centrum Kultury „Rondo” w Grodzisku Wielkopolskim, 2013. – 106 s. : fot. – (Grodziskie Zeszyty Historyczne; nr 19)

ROZWÓJ komunikacji w Kaliszu / Hubert Stanisław Pałęcki. – Wyd. II rozszerz. – Kalisz, 2014. – 26 s. : fot.

Historia komunikacji w Kaliszu do roku 1949.

TAJEMNICA domu zacnego Szkota / Grzegorz Skorupski. – Gostyń : Drukarnia Real : Muzeum w Gostyniu, 2013. – 325 s. : il.

Gostyń w okresie Księstwa Warszawskiego w 1811 r. (powieść zawierająca całe fakty historyczne).

TEATRY polskie w Poznaniu w latach 1850-1875 : repertuary, artystyczne idee, polityczne konteksty / Krzysztof Kurek. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2013. – 728 s. : il. – (Seria Filologia Polska / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 147)

WIEŚ z energią : Konferencja Wiejska Polska Konin-Licheń, 25-26 maja 2013 r. pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego / oprac. tekstu Bohdan Kamiński. – Konin : Wielkopolskie Stowarzyszenie Sołtysów, 2013. – 96 s. : fot., il.

Działalność samorządu terytorialnego na rzecz aktywności społeczności wiejskich w województwie wielkopolskim.

WŁADYSŁAW Stachowski : życie i działalność : (1899-1986) / Władysława Stachowska-Dembecka. – Poznań : Wydawnictwo Systherm, 2014. – 235 s. : fot., portr.

Powstaniec wielkopolski, nauczyciel i działacz społeczny, związany z Sarnową (obecnie część Rawicza), i Zakrzewem

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie : podregiony, powiaty, gminy : 2013 / red. Tomasz Klimanek. – Poznań : Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2013. – 547 s. : tab.

Informacja statystyczna w układzie terytorialnym.

WOKÓŁ leszczyńskich aptek / Teresa Alicja Mielczarek. – Leszno: Teresa Alicja Mielczarek, 2014 – 87 s. : il.

Historia aptek w Lesznie.

WSPÓŁCZESNA urbanistyka Leszna / Robert Piotr Masztalski. – Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2013 – 183 s. : fot., il., mapy, ryc.

Polityka przestrzenna miasta w latach 1990-2012, koncepcje urbanistyczne Leszna.

„Z MIŁOŚCI do detalu” : malarstwo i grafika : Benedykt Żyto : [katalog wystawy] / tekst Izabela Topczewska; Muzeum Okręgowe w Lesznie. – Leszno: Galeria Sztuki, 2013 – [32] s. : fot.

Wystawa obrazów leszczyńskiego artysty Benedykta Żyto w Galerii Sztuki Muzeum Okręgowego w Lesznie.

ZAKAZANY Prymas / tekst i wybór wierszy Leszek Barszcz; współpr. Barbara Leszkowicz-Barszcz. – Włoszakowice; Gmina Włoszakowice; Stowarzyszenie im. Andrzeja Krzyckiego, [2013] – 52 s., XII s. tabl. : il.

Andrzej Krzycki, prymas Polski i poeta z XVI wieku, urodzony w Krzycku Wielkim, pow. Leszno.

ZNANI i nieznanie w Koninie / Stefan Rusin. – Wyd. 2 popr. i uzupełn. – Konin: Firma Księgarska Mavi, 2014. – 516 s. : il., portr. – (Biblioteka Konińska)

Słownik biograficzny. Dot. koninian i osób związanych z Koninem.

ŻYCIE i działalność księdza Zygmunta Humerczyka (1926-2003) / Dariusz Matuszewski. – Grodzisk Wielkopolski : [b.w.], 2013. – 87 s., [16] s. tabl. : fot., portr. – (Grodziska Biblioteczka Regionalisty; nr 7)

Ksiądz związany z Grodziskiem Wielkopolskim i Ceradzem Kościelnym.

ŻYCIE muzyczne w Śremie (1880-2012) / Urszula Ciesielska [i in.]; praca zbior. pod red. Jerzego Kondrasa. – Śrem: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Heliodora Świącickiego, 2013. – 328 s. : fot. – (Śrem w małych monografiach; 5)

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(marzec–maj 2014)

Jak co roku o tej porze inspirację do działalności bibliotek stanowiły: Wielkanoc, nadejście wiosny, Dzień Kobiet, Dzień Matki oraz Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich. Wiele placówek organizowało bloki imprez z okazji Tygodnia Bibliotek, połączone z akcją „Cała Polska czyta dzieciom”. Odbywały się również spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki i Dyskusyjnych Klubów Filmowych.

Liczne formy popularyzatorskie poświęcone były obchodom Roku Jana Karłowicza czy Oskara Kolberg. Biblioteki podjęły również działania, by zwrócić uwagę na Rok Rodziny.

Marzec

Baranów (pow. Kępno)

- „Zabawa ze smokiem” – warsztaty plastyczno-literackie z Piotrem Rychem – grafikiem, ilustrującym książki dla dzieci i młodzieży

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Berlin oczami turysty” – wystawa fotografii Kacpra Ptaszkowskiego, ucznia kl. II gimnazjum („Galeria na wejście”)
- „Czerwony kapturek” – spektakl Teatru Art-Re z Krakowa
- „Tomek na tropach Yeti” – XIII edycja konkursu Śladami Tomka Wilmowskiego. Współorganizacja: Gimnazjum w Bojanowie
- Wieczór poetycki Stanisława Kruka połączony z promocją tomiku „Przeźreń”

- Manga – komiksy japońskie i anime – wystawa prac uczniów Gimnazjum w Bojanowie w cyklu „Młodzi artyści z dużym talentem”
- „Bojanowo wczoraj i dziś” – cykl historyczny dla klas V-tych (również w kwietniu i maju)

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- „Islandia – kraina ognia i lodu” – prelekcja Haliny Radoły dla Klubu Miłośników Książek
- Ogłoszenie wyników Konkursu Walentynkowego – spotkanie laureatów, wręczenie nagród
- Akademia Młodego Czytelnika – głośne czytanie, praca plastyczna

Czempiń (pow. Kościan)

- „Wiosenna Pani” – technika origami; warsztaty plastyczne
- Światowy Dzień Poezji – wieczór recytatorski

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- „Ważne kobiety” – dyskusja z czytelnikami nt. najważniejszych kobiet w ich życiu
- „Ropuch i przyjaciele” – minikonkurs dotyczący powieści „O czym szumią wierzby” – 150. rocznica urodzin Kennetha Grahama
- Wolny czas? Gry planszowe w sam raz! – turniej o tytuł mistrza gier planszowych

Gniezno

- „Jestem bezpieczny z Kubusiem Puchatkiem” – impreza czytelnicza dla dzieci przedszkolnych o bezpieczeństwie – w oparciu o bajki
- „Laleczki z papieru” – poranek z książką Barbary Piotrowskiej-Dubik o doświadczeniach wojennych polskich dzieci na Wschodzie
- „Cukrowe miasteczko” Danuty Gellnerowej – dzień poezji dziecięcej – spotkanie dla dzieci z okazji Światowego Dnia Poezji

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Spotkania autorskie z Arkadiuszem Niemirskim, autorem książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych (Oddział Dla Dzieci, Filia Kościelna Wieś)
- „Czytanie jest sztuką” – etap gminny konkursu (Oddział Dla Dzieci)

Gostyń

- „Mój przyjaciel i ja” – konkurs recytatorski oraz wystawa książek
- „Jak aktywnie spędzasz swój wolny czas” – konkurs plastyczny; współpraca z Zespołem Szkół w Brzeziu
- Warsztaty plastyczne dla dzieci z Elżbietą Krygowską-Butlewską

- „Edmund Bojanowski dzieciom” – konkurs ankietowy; współpraca z Kołem SBP (również w kwietniu)
- „Esztergom” – wystawa fotograficzna Władysława Nielipińskiego (także w kwietniu)
- „Zachodnie prowincje Kanady” – prelekcja Agnieszki Urbaniak
- Spotkanie Akademii Twórczego Rozwoju Gostyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Jutrosin (pow. Rawicz)

- „Niesforny alfabet” – zajęcia dla dzieci z rozwiązywaniem rebusów (Filia w Szkaradowie)

Kalisz

- II Międzyszkolny Konkurs Języka Angielskiego dla klas VI szkół podstawowych z Kalisza i okolic (współorganizacja z Gimnazjum nr 1)
- Spotkanie z Jackiem Jędrzejakiem, autorem książki „Kontrabas i bumerang”
- „Sama wśród mężczyzn. Zofia Nałkowska jako instytucja życia literackiego” – spotkanie z Ewą Kraskowską
- „Rodzinnemu Miastu – pamiętajmy o Asnyku” – wykład i prezentacja multimedialna dla uczniów kaliskich szkół
- „Na freskach Tetmajera Madonna nam się ukaże” – prelekcja na temat historii kościoła św. Mikołaja w Kaliszu dla klas gimnazjalnych
- „Kocia muzyka” – spotkanie w ramach cyklu „Muzyczne Bajeczki Babci Romeczki” dla przedszkolaków; współorganizowane z Filharmonią Kaliską (Filia nr 2)
- „Chcę być piękna” – spotkanie z podopiecznymi Warsztatów Terapii Zajęciowej z udziałem właścicieli salonu fryzjersko-kosmetycznego (Filia nr 3)
- Spotkanie autorskie z Dariuszem Brzezińskim, promocja książki „Układanka” (Filia nr 5)
- „Ratoń dobry w chorobie” – wspólne czytanie z okazji 72. rocznicy urodzin Kazimierza Ratonia; organizator: Stowarzyszenie Promocji Sztuki Łyżka Mleka (Filia nr 7)
- „Moja pasja – archeologia” – spotkanie Leszka Ziąbki z młodzieżą gimnazjalną Kalisza (Filia nr 9)
- Wystawy:
 - ~ Kalisz: moje miasto – wystawa plastyczna przygotowana w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 (Filia nr 1)
 - ~ „A to wiosna właśnie” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1 oddział dziecięcy)

- ~ „21 marca: Światowy Dzień Poezji” – wystawa książek (Filia nr 1 oddział dziecięcy)
- ~ „Światowy Dzień Wody” – wystawa książek oraz plakatów przygotowanych przez uczniów; spotkania (Filia nr 5 oddział dziecięcy)
- ~ „Strachy na wróble” – wystawa dziecięcych prac plastycznych – uczniów ze Szkoły Podstawowej w Piotrowie (Filia nr 7)
- ~ „Niezwykłe przygody arcy cpsa Puka-Burego” – wystawa kolaży do tekstu Wandy Karczewskiej – prace dzieci z przedszkola (Filia nr 7)
- ~ „Wszyscy jesteśmy tacy sami” – wystawa z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową (Filia nr 9, oddział dziecięcy)
- ~ „20. rocznica śmierci Jana Dobraczyńskiego (Filia nr 16)

Kępno

- „Powiało chłodem” – wystawa Stowarzyszenia Plastyków Amatorów Powiatu Kępińskiego – portrety zimy
- „INKA 1946” – projekcja spektaklu Teatru Telewizji
- Spotkanie młodzieży z Łukaszem Kozicą, członkiem Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków
- Spotkanie z poezją Eugeniusza Toruńskiego, połączone z promocją najnowszego tomiku wierszy poety pt.: „Jeszcze”
- Spotkanie Stowarzyszenia Pomocy Chorym Onkologicznie „Zielony Parasol” (również w kwietniu i maju)
- „Kwiaty Polskie” – wystawa prac Barbary Drygały: prace wyszywane haftem płaskim, obrazy stworzone z suszonych roślin oraz pisanki malowane ręcznie

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Organizacja „Spotkania z okazji Dnia Kobiet i Mężczyzn” dla niepełnosprawnych członków działającego przy bibliotece Stowarzyszenia „Słowneczny Promyk”

Kłecko (pow. Gniezno)

- Zajęcia z cyklu „Poznawanie swojej biblioteki od A-Z” – warsztaty plastyczne dla dzieci oraz wystawa prac (również w kwietniu)
- „Wiosna” – wystawa książek oraz prezentacja wierszy

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna :

- „Próby” – wystawa fotografii Joanny Pluty (również w kwietniu i maju)
- Czekamy na wiosnę – robótkowe spotkanie
- Wiemy co jemy i pięknie wyglądamy – spotkanie z dietetyczką
- Zajęcia biblioterapeutyczne w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie

Biblioteka Publiczna Gminy Kościan z/s w Kielczewie:

- IX Gminny Konkurs Recytatorski „Julian Tuwim”
- „Urodziny Kopciuszka” – przedstawienie dla przedszkolaków w Starych Oborzyskach
- Konfrontacje z haftem – spotkania Kółka Hafciarskiego w bibliotece (Filia w Starym Luboszu)
- Wiosna i jej piękno oraz święta wielkanocne tematem spotkania z młodzieżą ze szkoły podstawowej i gimnazjum – lekcja biblioteczna połączona z zajęciami plastycznymi (Filia w Widziszewie)

Koźmin Wielkopolski (pow. Krotoszyn)

- „Nadchodzi wiosna” – spotkanie z przedszkolakami

Krobia (pow. Gostyń)

- „Ziemia Święta” – spotkanie z podróżnikiem Krzysztofem Kryżą

Krotoszyn

- „Ach te kobiety” – występ artystyczny z okazji Dnia Kobiet przygotowany przez ZS nr 3 w Krotoszynie i Radę Osiedla nr 7
- Wernisaż wystawy malarstwa Henryki Szkudłapskiej ze Zdun
- „Gawędy o księdzu Józefie Tischnerze” – spotkanie z Wojciechem Bonowiczem
- „Budenbrookowie i kryzys światopoglądu mieszczańskiego” – spotkanie cykliczne na temat życia i twórczości Tomasza Manna
- Link do przyszłości – spotkanie z Karolem Olczakiem (dla szkół ponadgimnazjalnych)
- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim dla gimnazjalistów (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie Klubu Mam – „Bajkowe postacie” – występ dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 8
- „Kobieta godna naśladowania” – konkurs plastyczny oraz na prezentację multimedialną, adresowany do uczniów szkoły podstawowej (Filia nr 1)
- „Najciekawsza maska teatralna” – spotkanie w bibliotece (Filia nr 1)
- „Wiosna w książkach” – wystawa książek o tematyce wiosennej dla dzieci (Filia nr 1 i Chwaliszew)
- „Witaj wiosno” – wiosenny wystrój biblioteki. „Spotkania z krzyżówką” Temat: Zwierzęta świata (Filia nr 1)
- Biblioteka dla mieszkańców – spotkanie z mieszkańcami Kobierna; oczekiwania wobec biblioteki, dyskusja nad propozycjami działań (Filia nr 2 Kobierno)

- Świąteczne ozdoby z papierowej wikliny – warsztaty przeprowadzone przez Krystynę Gawrysiak (Filia nr 2 Kobierno)
- „Kobieta, którą podziwiam” – konkurs plastyczny oraz na prezentację multimedialną dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum; wystawa prac pokonkursowych (Filia nr 5 Chwaliszew)
- Dzień Bezpiecznego Internetu – spotkania dla dzieci (Filia nr 6 Benice)
- „Zaczarowana zakładka do książki” – konkurs plastyczny dla klas I-III (Filia nr 6 Benice)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Gdzie diabeł nie może, tam babę pośle” – spotkanie czytelnicze dla dorosłych (Filia w Pawłowicach)
- „Wielkanocne ucztowanie”, „Zwyczaje ludowe w moim regionie” – spotkania regionalne (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- Spotkanie autorskie dla gimnazjalistów z Katarzyną Majgier
- „Jestem szczęśliwy, jestem smutny” – pogadanki dla młodzieży
- „Wielkopostne zamyślenia z Pegazem w tle” – wieczór poetycko-muzyczny z udziałem Eleonory, Ryszarda i Tomasza Biberstajn

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Co ze mnie zostanie? Nie martwi mnie to wcale” – w 80. rocznicę urodzin Stanisława Grochowiaka („Galeria za Regałami”)
 - ~ „Leszczyńscy” – ze zbiorów ks. Szczepana Szymendery i Biblioteki. Ekspozycja przedstawiała materiały związane ze Stanisławem Leszczyńskim, dwukrotnym królem Polski, teściem Ludwika XV oraz Marią Leszczyńską („Galeria za Regałami”; również w kwietniu i maju)
- „Mistrz Pięknego Czytania” – IX Finał Miejskiego Konkursu, w którym wzięli udział uczniowie klas III i VI leszczyńskich szkół podstawowych
- „Strefa Młodych” – spotkanie z Katarzyną Majgier, autorką książek dla dzieci i młodzieży
- „Wieczory u Brona” – spotkanie z Bronem Saegerem, który przedstawił swój autorski program muzyczny; gościnnie wystąpiły Aneta Stachowska i Sonia Zajączkowska oraz zespół Nieobecni
- „Irish five o'clock”, czyli „Irlandzki podwieczorek” w Dniu Świętego Patryka, przygotowany przez Marię Polaszek (prezentacja multimedialna, wspólne śpiewanie)
- Spotkanie Klubu „Twój Styl”
- Spotkanie z Grażyną Dobroń – dziennikarką radiową, autorką książek, propagatorką zdrowego trybu życia

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie dla dzieci z Katarzyną Majger

Luboń (pow. Poznań)

- „Muzyczny bukiet życzeń” – koncert z okazji Dnia Kobiet w wykonaniu Wielkopolskiego Kwartetu Saksofonicznego
- „Kolorowe malowanie” – zajęcia plastyczne dla dzieci pod kierunkiem artystyka Przemysława Szydłowskiego (również w kwietniu i maju)
- „10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej” – wykład Filipa Kaczmarka
- „Słodkich snów, Anno” – spotkanie autorskie z pisarką Joanną Opiat-Bojarską oraz promocja książki (w ramach Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)
- Wernisaż XI Konkursu Fotograficznego „Osobliwości przyrodnicze w fotografii”. Oprawa muzyczna w wykonaniu Julii Piwowarskiej (piano)
- „Podróże małe i duże, czyli jak tanio i bezpiecznie podróżować” – warsztaty dla seniorów (również w kwietniu)
- Z cyklu „Świat na wyciągnięcie ręki: Londyn” – spotkanie z podróżnikiem Andrzejem Paślawskim
- „Otuleni historią” – lekcje historii dla najmłodszych (również w kwietniu i maju)
- „Na obrzeżach Notatek osobistych Jana Pawła II” – wykład ks. Adama Bonieckiego
- „Kolekcjonerstwo i mecenat artystyczny wielkopolskich rodów ziemianiskich w XIX w. – pierwszy z cyklu wykładów przeprowadzonych przez Dorotę Molińską, pracownika naukowego UAM w Poznaniu (w ramach sekcji teatralno-literacko-bibliotecznej Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Rok 2014 Rokiem Czytelnika” – wystawa maskotek bajkowych i bajek dla dzieci

Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży „Przez kontynenty”: „Kosowo” – spotkanie z Andrzejem Paślawskim z Krakowa
- Klub Małego Odkrywcy: „Odkrywamy tajemnice drzew” – spotkanie z Edwardem Kupcem i Darią Zarabską
- Z cyklu „Okiem natury z Rafałem Putzem”: spotkanie pierwsze „Ewolucja życia na Ziemi”
- Z cyklu „W kulturowym kręgu”: „Na co wydawał pieniądze Oskar Kolberg?” – wykład Anny Weroniki Brzezińskiej z Zakładu Studiów Polskich i Regio-

nalnych Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu oraz występ Zespołu Pieśni Ludowej Duśniczanka z Dusznik

- Z cyklu: „Piątkowe harce” – zajęcia czytelnicze dla dzieci prowadzone przez harcerzy z 19 Drużyny harcerskiej Buki (także w kwietniu i maju)
- Spotkanie autorskie z Magdą Omilianowicz, koszalinianką, podróżniczką, autorką książki „Kalejdoskop”
- Święto Kobiecości:
 - ~ „Teraz Ewa” – otwarcie wystawy fotografii portretowych Dagmary Burzyńskiej, Agnieszki Elantkowskiej-Szymańskiej i Marty Łeske-Bogaczyk; dedykacje muzyczne: Marta Zaremba
 - ~ „Między nami” – spektakl muzyczny, najpiękniejsze piosenki o miłości z repertuaru m.in. Leonarda Cohena, Włodzimierza Wysockiego, Żanny Biczewskiej, Ewy Demarczyk i Jaromira Nohavicy, w wykonaniu duetu Blues Makers – Włodka Sypniewskiego (gitara, śpiew) i Michała Rybackiego (skrzypce)
 - ~ „Dar patrzenia” – znane kobiety w wierszach i fragmentach szkiców Teresy Tomsy, poetki i eseistki, w muzycznej oprawie Sebastiana Koberlinga
- „Nie tylko orężem. Bohaterowie wielkopolskiej drogi do niepodległości” – spotkanie z Markiem Rezlerem
- Internet dla seniora – zajęcia indywidualne w Bibliotecznym Punkcie Wsparcia Seniora
- „Co ze mnie wyrośnie?” – zajęcia warsztatowe dla dzieci w wieku 6 lat w ogólnopolskiej kampanii Tydzień z Internetem

Opatów (pow. Kępno)

- „Wiosna” – wystawa prac dzieci
- „70. rocznica urodzin Marii Nurowskiej” – wystawa książek i materiałów dotyczących twórczości pisarki

Perzów (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem – dla uczniów gimnazjum. Prezentacja nowej książki „Matuszka Rosja. Pierwszy żywioł”

Pleszew

- „Niezwykła przyroda powiatu pleszewskiego” – wykład Przemysława Żurawlewa, w ramach Bibliotecznego Saloniku Kulturalnego
- Spotkanie z Tomaszem Jastrunem, pisarzem, poetą i felietonistą – w ramach Bibliotecznego Saloniku Kulturalnego
- „Droga do świętości Jana Pawła II” – konkurs wiedzy (Filia Kuczków)

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Warsztaty plastyczne dla dzieci z Elżbietą Krygowską-Butlewską

Powidz (pow. Słupca)

- „Czytam w podróży... Herberta” – udział w akcji organizowanej przez Fundację im. Zbigniewa Herberta we współpracy z Biblioteką Narodową, Instytutem Książki oraz Instytutem Adama Mickiewicza

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Polecamy do czytania” – pogadanka dla dzieci (Filia Mochy)
- „Kartki na dzień kobiet” – warsztaty plastyczne (Filia Kaszczor)
- „ABC komputera i Internetu” – zajęcia dla osób 50+ (Filia Kaszczor)
- „Tydzień z Internetem” (także filie)
- „Zaplątane zagadki” – spotkanie z książką (Bucz)
- „Poeci Wielkopolski” – wystawa książek (Bucz)

Rawicz

- „Magiczne słowo NIE” – warsztaty twórcze
- „Ballady Leonarda Cohena” – koncert poetycko-muzyczny w wykonaniu barda Kuby Michalskiego

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Kółko Astronomiczne – spotkanie, wykład, obserwacje

Rydzyna (pow. Leszno)

- „Siła wyobraźni” – warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci w ramach projektu „Kto czyta nie błądzi. Czy poezja może być drogowskazem?”
- „Poszukujemy klimatów wiosny w różnych opowiadaniach oraz wierszach” – zabawy literackie (Filia w Moraczewie)

Słupca

- „Moja ulubiona pora roku” – rozstrzygnięcie powiatowego konkursu plastycznego

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie (również w kwietniu i maju)
- „Komunikacja interpersonalna i zarządzanie czasem” – szkolenie warsztatowe dla seniorów
- Spotkanie Ludzi Ciekawych Świata – Andrzej Paślawski „Albania – piękna nieznajoma”
- „Cztery pory roku 2013” – pokonkursowa wystawa fotografii Słupецkiej Organizacji Turystycznej

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- „Sławne Kobiety” – wystawa

Swarzędz (pow. Poznań)

- „Pan Kuleczka w bibliotece” – spotkanie z pisarzem Wojciechem Widłakiem – dla dzieci

Śmigiel (pow. Kościan)

- Klub Maluszka – zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat (także w kwietniu i maju)
- Śmigielaczek – zajęcia dla dzieci w wieku od 1 do 3 lat (także w kwietniu i maju)
- Dziecięce portrety w wierszach Juliana Tuwima – warsztaty dla przedszkolaków i dzieci z klas I–III
- „W krainie baśni Andersena” – konkurs czytelniczy dla dzieci z klas I–III (Filia w Czaczu)
- Maluszki – zajęcia dla dzieci w wieku od 1 do 4 lat (Filia w Czaczu; również w kwietniu)
- „Wiosennie w bibliotece”, „Ogród i zwierzęta tam żyjące” – warsztaty dla przedszkolaków (Filia w Czaczu)
- Zajęcia plastyczne: wykonywanie bukietu z papierowych kwiatów, wydzieranki, wyklejanki (Filia w Czaczu)

Trąbczyn (pow. Słupca)

- Realizacja projektu „Link do przyszłości”:
 - ~ Spotkanie otwierające realizację projektu z udziałem uczniów III klasy gimnazjum
 - ~ Spotkanie z młodym profesjonalistą Krzysztofem Kotkowiczem

Trzcianka

- „Wielkopolskie drogi do niepodległości” – spotkanie autorskie z Markiem Rezlerem
- „Co ze mnie wyrośnie?” – spotkanie z trzecioklasistami ze szkoły podstawowej w ramach ogólnoeuropejskiej kampanii „Tydzień z Internetem”
- „Żegnaj, zimo!” – kolorowy orszak ulicami miasta w towarzystwie przedszkolaków z okazji Pierwszego Dnia Wiosny
- „Trzcianka – tropem historii” – questing. Promocja regionu poprzez nową formę turystyki
- „Gąsieniczkowe zabawy z książką” – spotkanie Klubu Czytających Rodzin „Gąsieniczki”.
- „Czarnkowsko-trzcianeckie pomniki przyrody” – prelekcja oraz prezentacja wystawy edukacyjnej (Filia w Białej)

- „Wierszem, śpiewem i uśmiechem” – przywitanie wiosny (Filia w Białej)
- „Marzanno, Marzanno, ty zimowa panno, ciebie pożegnamy, wiosnę przywitamy!” – przywitanie wiosny (Filia w Niekursku)
- Dzień Sołtysa w Niekursku – spotkanie przedszkolaków z sołtysiem wsi (Filia w Niekursku)

Turek

- Biblioteczny Klub Filmowy – projekcja filmu „Juno”, pogadanka z Romanem Kacprzakiem, psychologiem (także w kwietniu)
- Warsztaty teatralne dla uczniów szkół podstawowych (także w kwietniu i maju)
- Poznajemy uczucie miłości – zajęcia z elementami biblioterapii w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia nr 2)
- „Wiem co jem” – zajęcia w Klubie Tęcza (Filia nr 2)
- Program 50+:
 - ~ „Historia witrażu” – wykład Bartosza Stachowiaka, dyrektora Muzeum Miasta Turku
 - ~ „Ekologia w domu i ogrodzie” – wykład Sławomira Gacka
 - ~ Warsztaty rękodzieła przeprowadzone przez Grażynę Sujewicz (także w kwietniu i maju)
- Wystawy:
 - ~ Józef Mehoffer w 145. rocznicę urodzin
 - ~ Jubileuszowy Rok 2014 Rokiem Czytelnika

Wijewo (pow. Leszno)

- Konkurs recytatorski dla dzieci z kl. I szkoły podstawowej

Witkowo (pow. Gniezno)

- „Sobotnie poranki w Bibliotece” – cykliczne spotkania dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym odbywające się w każdą sobotę, wystawa prac plastycznych
- „Zajęcza chatka” – spektakl teatralny dla sześciolatków i uczniów klas I szkół podstawowych w wykonaniu aktorów Studia Małych Form Teatralnych Art-Re z Krakowa
- „Galilea – Śladami Jezusa Chrystusa” – otwarte spotkanie z poznańskim podróżnikiem Krzysztofem Kryzą
- „Czy rozwiążesz tę zagadkę” – turniej czytelniczy dla uczniów klas III szkół podstawowych

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Poezja Czesława Miłosza – konkurs poetycki (Filia w Bukówcu Górnym)

- „Kartka wielkanocna”, „Koszyczek wielkanocny” – ogłoszenie konkursu plastycznego dla dzieci ze szkół podstawowych

Zagórów (pow. Słupca)

- Realizacja projektu „Link do przyszłości”:
 - ~ „Młodzi na rynku pracy” – spotkanie młodzieży z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych z doradcą zawodowym z PUP
 - ~ Spotkanie z młodym profesjonalistą Krzysztofem Kotkowiczem – dla uczestników projektu
- Akcja „Tydzień z Internetem” – spotkanie dla seniorów przeprowadzone wg scenariusza „Pole do popisu”

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „W Dniu Kobiet o zdrowiu” – spotkanie z okazji 8 marca (Baszków)
- „Pole do popisu” – kurs on-line dla seniorów w ramach Tygodnia z Internetem (Baszków, Zduny)
- Kurs komputerowy dla seniorów (Baszków, Konarzew)
- „Terapia tańcem” – zajęcia dla seniorów (również w kwietniu i maju; Baszków, Zduny)
- „Link do przyszłości” – spotkanie z Pauliną Górecką
- „Fantazje na każdą okazję” – zajęcia dla dzieci w ramach kółka plastycznego

K w i e c i e ń

Baranów (pow. Kępno)

- „Zajaczek Wielkanocny” – rozstrzygnięcie III edycji Gminnego Konkursu Wielkanocnego
- Warsztaty plastyczno-literackie, które prowadziła Aleksandra Cieślak – grafik, projektant, ilustrator, autorka tekstów – dla uczniów szkoły podstawowej

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Droga krzyżowa” – wystawa płaskorzeźb bojanowskiego artysty Mariana Andersza
- „Pisanka wielkanocna” – konkurs plastyczny z cyklu „Popularyzacja wiedzy o tradycjach świątecznych” oraz wystawa pokonkursowa
- Wieczór autorski bojanowianki Wandy Szymanowskiej i promocja jej pierwszej książki „Zielone kalosze”
- Wiosna u Kubusia Puchatka – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Art-Re z Krakowa

- „Ponadwiekowa historia harcerstwa w Bojanowie” – wystawa dokumentów i zdjęć ze zbiorów prywatnych zainicjowana przez Witolda Mikołajczyka (również w maju)
- Lekcja historii – lekcja biblioteczna poświęcona bojanowskiemu harcerstwu z udziałem harcmistrzyni Marii Światała, z wykorzystaniem prezentowanej wystawy oraz książek i dokumentów regionalnych znajdujących się w zbiorach biblioteki – dla uczniów kl. III gimnazjum

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- „Wielkanocny uroczysty stół” – spotkanie ze specjalistką savoir-vivre Małgorzatą Kwiecińską
- Kurs komputerowy dla seniorów
- „Życie w dorzeczu Amazonki” – spotkanie z podróżniczką Emilią Wojtczak
- Wyjazd na warsztaty plenerowe w ramach projektu „Młodzież nakręca Gminę”
- Rozstrzygnięcie konkursu wiedzy o Błogosławionym Edmundzie Bojanowskim

Czempiń (pow. Kościan)

- Wielkanocna kartka świąteczna – konkurs
- Wielkanoc – kraszanki, pisanki – warsztaty plastyczne i wystawa
- Międzynarodowy Dzień Książki – konkurs plastyczny

Czarniejewo (pow. Gniezno)

- Noc z dinozaurami – impreza nocna dla dzieci w wieku szkolnym połączona z konkursem wiedzy o dinozaurach i plastycznym
- Spotkanie autorskie z Roksana Jędrzejewską-Wróbel dla dzieci z klas III

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci „Brzydkie kaczątko, Czerwony Kapturek, Calineczka...” – konkurs plastyczny na ulubionego bohatera baśni H.Ch. Andersena
- Dobre maniery – zajęcia edukacyjne dla najmłodszych,
- „Moja pisanka” – konkurs na najpiękniejszą pisankę
- „Dzieci opowiadają o zwyczajach świątecznych w ich domach” – świąteczne spotkanie z najmłodszymi czytelnikami
- „Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest” – wieczornica poświęcona drodze do świętości Karola Wojtyły

Gniezno

- „Ulotne piękno – klejnoty natury” – wernisaż wystawy Jerzego Gozdowskiego (Klub Foto 50+)

- Z cyklu „Ludzie i ich Pasje” – spotkanie z Krzysztofem Modrzejewskim pasjonatem kolei, animatorem działań w Parowozowni Gniezno
- „Od baśni do baśni” – impreza czytelnicza z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”
- „O świętym Wojciechu, co Gniezna pilnuje” – konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych

Gołuchów (pow. Pleszew)

- „Prawo spadkowe – Jak pisać testamenty” – prelekcja i warsztaty z Maciejem Kowalczykiem
- Wielkanocne spotkania w Bibliotece – zajęcia edukacyjne dla dzieci przedszkolnych (Oddział Dla Dzieci)
- „Poezja Przedszkolaka” – III Konkurs Recytatorski (Filia Tursko)

Gostyń

- Wystawa „Edmund Bojanowski: przyjaciel dzieci, wychowawca młodzieży”
- „Wielkanocne kartki” – wystawa prac dzieci
- „Palić czy nie palić – oto jest pytanie” – konkurs SANEPIDU oraz wystawa pokonkursowa
- „Śladami Edmunda Bojanowskiego” – konkurs plastyczny dla dzieci szkół podstawowych (kwiecień-maj)
- „Wiem więcej o Ziemi Gostyńskiej” – konkursy historyczne dla szkół podstawowych i gimnazjów
- „Gostyń i okolice” – finał konkursu wiedzy; współpraca ze Szkołą Podstawową Nr 5

Jutrosin (pow. Rawicz)

- „Mój pierwszy słownik przysłów” – zajęcia dla dzieci z uzupełnianiem przysłów (Filia w Szkaradowie)
- Spotkanie z Romanem Pankiewiczem, podróżnikiem i autorem książki „Matuszka Rosja – pierwszy żywioł” dla uczestników Uniwersytetu III Wieku
- „Ozdoby wielkanocne” – wystawa prac rękodzielniczych wykonanych przez dzieci i mieszkanki Szkaradowa (Filia w Szkaradowie)
- „Wiersze znane i nieznane zawsze chętnie są recytowane” – 5 edycja konkursu recytatorskiego dla przedszkolaków

Kalisz

- Spotkanie z Georgiem Hansenem, autorem książki „Kiedy Kalisz był niemiecki...”
- „Rodzinnemu miastu – pamiętajmy o Marii Konopnickiej” – wykład i prezentacja multimedialna dla klas licealnych

- Warsztaty dla słuchaczy Niepublicznej Placówki Doskonalenia Nauczycieli INTERLIS
- Pogadanka o zwyczajach i tradycjach związanych ze Świętami Wielkanocnymi – zajęcia z przedszkolakami (Filia nr 2)
- Spotkanie z Wandą Liberską oraz promocja tomiku poezji „Jego cień w milczeniu” (Filia nr 5)
- „Santo Subito” – spotkanie słowno-muzyczne z okazji kanonizacji papieża Jana Pawła II (Filia nr 7)
- „Moja pasja: dziennikarstwo” – spotkanie młodzieży gimnazjalnej z dziennikarką Agnieszką Burchacką (Filia nr 9)
- Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci – spotkanie z przedszkolakami oraz quiz literacki (Filia nr 9 oddział dziecięcy)
- „100-lecie zburzenia Kalisza” – Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Kaliszu dla uczniów szkół podstawowych (współorganizacja z Gimnazjum nr 1)
- XIII Konkurs Recytatorski Poezja Przedszkolaka – współorganizacja (Filia nr 7)
- Wystawy
 - ~ „Cicha poezja światów w głąb ludzkich sphywa dusz – kaliscy mistrzowie pędzla”
 - ~ „Wolność kocham i rozumiem, wolności oddać nie umiem: 4 czerwca 1989 zaczęło się w Polsce”
 - ~ „Wielkanocne ozdoby” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 2)
 - ~ „Juliusz Słowacki – 165. rocznica śmierci” (Filia nr 2)
 - ~ „2 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci” (Filia nr 3)
 - ~ „Święta Wielkanocne na pocztówkach” (Filia nr 3)
 - ~ „W obiektywie zodiakalnego Skorpiona” – wystawa fotografii i literatury humorystycznej przygotowana przez Marcina Galanta (Filia nr 4)
 - ~ „Światowy Dzień Wody” – wystawa miniksiążeczek przygotowanych przez uczniów ze świetlicy Szkoły Podstawowej nr 1 (Filia nr 5 oddział dziecięcy)
 - ~ „Santo Subito: pragnienie wszystkich wiernych spełniło się” – wystawa publikacji dotycząca pontyfikatu Jana Pawła II (Filia nr 7)
 - ~ „Namalować chwilę...” – z okazji 140. rocznicy otwarcia pierwszej wystawy obrazów malarzy impresjonistów, Paryż 15 IV 1874 (Filia nr 9)
 - ~ „W 115. rocznicę urodzin Ewy Szelburg-Zarembiny” (Filia nr 9 oddział dziecięcy)

Kępno

- Wystawa świąteczna prac uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej ze Słupi
- Warsztaty plastyczne z motywem wiosny wykorzystujące elementy arteterapii dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Słupi pod Kępnem
- Warsztaty „Zmień przestrzeń – aranżacja i design w bibliotece” – prowadzone przez Annę Sabiłło i Małgorzatę Janiak z WBPiCAK w Poznaniu

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- „Spotkanie autorskie” z Roksana Jędrzejewską-Wróbel dla dzieci klas III szkół podstawowych
- Organizacja „Śniadania Wielkanocnego” dla osób niepełnosprawnych Stowarzyszenia „Słoneczny Promyk”

Kłecko (pow. Gniezno)

- „Konkurs wielkanocny z uśmiechem” – konkurs plastyczny dla dzieci i wystawa prac konkursowych
- „Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich” – wystawa książek oraz rys historyczny
- Tadeusz Różewicz – życiorys oraz wystawa książek
- Kanonizacja Jana Pawła II – wystawa książek oraz rys historyczny

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna :

- Książki na wiosenny nastrój – wystawa
- Wielkanoc dawniej i dziś – wystawa
- „Święta Wielkanocne” – ozdoby – popołudnie robótkowe
- „Zajaczkowo, pisankowo, wielkanocne to i owo” – poranki literackie dla dzieci z klas „0” i przedszkolaków

Biblioteka Publiczna Gminy Kościan z/s w Kiełczewie

- Wielkanocne baranki i pisanki w bibliotece – cykl zajęć plastycznych, w trakcie których uczniowie klas I –III wykonali baranka wielkanocnego a przedszkolaki pisankę
- Wykonywanie dekoracji i gazetek wiosennych oraz upiększanie biblioteki świątecznymi ozdobami – spotkania dzieci i młodzieży (Filia w Racocie)
- Butelkowe zajaczki w bibliotece – zajęcia plastyczne dla uczniów kl. I-III ze szkoły podstawowej (Filia w Starym Luboszu)
- Zwyczaje wielkanocne – zajęcia dla przedszkolaków (Filia w Starym Luboszu)

- Konfrontacje z haftem – spotkania Kółka Hafciarskiego w bibliotece (Filia w Starym Luboszu)
- Zajęcia plastyczne dla dzieci z zerówki – przedszkolaki ozdabiały styropianowe jajka cekinami (Filia Biblioteczna w Turwi)
- Zwyczaje wielkanocne – dyskusja z sześciolatkami i uczniami kl. III (Filia w Turwi)
- Rozwiązywanie quizu wielkanocnego z kl. III ze szkoły podstawowej (Filia w Turwi)
- Wykonywanie koszyczków na słodycze – zajęcia plastyczne dla uczniów kl. III (Filia w Turwi)
- Zwyczaje i tradycje wielkanocne – lekcja biblioteczna dla najmłodszych czytelników biblioteki połączona z zajęciami plastycznymi (Filia w Widziszewie)

Koźmin Wielkopolski (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie poetycko-muzyczne z okazji kanonizacji Ojca Świętego „Jan Paweł II Człowiek Święty” – kościół pw. św. Wawrzyńca
- Wystawy:
 - ~ „Gabriel García Marquez”
 - ~ „Poeta i dramaturg Tadeusz Różewicz”
 - ~ „Jan Paweł II – człowiek święty”

Krobia (pow. Gostyń)

- „Ozdoby wielkanocne” – wystawa pokonkursowa

Krotoszyn

- Spotkania na temat Tomasza Manna:
 - ~ „Reformacja i jej wpływ na niemiecką tożsamość”
 - ~ „Niemcy – późne zjednoczenie”
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – wystawa
- „Drogi do świętości” – wystawa książek o Janie Pawle II
- „Moja książka” – II Gminny Konkurs Plastyczno-Literacki; podsumowanie konkursu i wystawa prac pokonkursowych oraz fotograficzna (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie Klubu Mam – Rodzinne czytanie; „Wielkanoc”; w ramach Wolontariatu Rodzinnego.
- Tradycje świąt wielkanocnych. „Spotkania z krzyżówką” (Filia nr 1)
- „Czterotysięczny Internauta” – wręczenie wyróżnienia (Filia nr 1)
- „Brzechwa Dzieciom” – konkurs z twórczości Jana Brzechwy dla uczniów szkół podstawowych (Filia nr 5 Chwaliszew)

- „Najpiękniejsza kartka wielkanocna” – konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum (Filia nr 5 Chwaliszew)
- „Dzień Ziemi” – wystawa (Filia nr 5 Chwaliszew)
- Podsumowanie konkursu na „Zaczarowaną zakładkę do książki” – wręczenie nagród (Filia nr 6 Benice)
- Z okazji „Dnia czekolady” spotkanie w bibliotece przy kubku gorącej czekolady i rozmowy nt. czekolady w literaturze (Filia nr 6 Benice)
- Poezja o wiosnie – spotkanie w bibliotece, czytanie wierszy pt. „Maj”, „Wiosna”, „Wiosenny kapuśniaczek” (Filia nr 6 Benice)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Jan Paweł II – wielki Polak i pielgrzym świata” – wystawa
- „Śladami naszych przodków” – spotkanie regionalne z Jarosławem Wawrzyniakiem (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Jak żyli nasi przodkowie” – spotkanie regionalne dla uczniów (również w maju; Izba Regionalna w Pawłowicach)

Leszno

- Wielkanocna pracownia – warsztaty artystyczne, w ramach których dzieci tworzyły ozdoby świąteczne
- „Na co dzień i od święta. Wspieranie holistycznego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym” – warsztaty Klanzy dla bibliotekarzy i nauczycieli
- Turniej recytatorski „W hołdzie Janowi Pawłowi II” – finałowe prezentacje uczniów szkół gimnazjalnych
- „Matuszka Rosija – pierwszy żywioł” – spotkanie z Romanem Pankiewiczem w ramach cyklu „Wokół Globusa”
- „Biblioteka dla dużego i małego” – VII edycja akcji czytelniczej adresowanej do dzieci, rodziców, dziadków oraz osób zawodowo zajmujących się wspieraniem rozwoju – nauczycieli, opiekunów, terapeutów
- Piknik Edukacyjny dla dzieci w ramach zadania Cyfrowy wnuk, dofinansowanego ze środków MKiDN. W programie:
 - ~ „Przygody Plika i Foldera” – interaktywne spektakle dla dzieci w wykonaniu aktorów grupy artystycznej Zygzaki
 - ~ gry, quizy multimedialne, zabawy ruchowe
 - ~ wystawa książek dotyczących Internetu
- Konferencja z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich zorganizowana wspólnie z Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Oddziałem SBP w Lesznie. W programie prezentacje:
 - ~ Wielko – Polska we wsi ukryta
 - ~ Oskar Kolberg w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie
 - ~ Zmiana wartości pozycji książki w środowisku wiejskim

~ Występ członków Zespołu Regionalnego „Biskupianie”

- Wystawy: „Dzieła Oskara Kolberga”, „2014 – Rok Czytelnika” oraz prezentacja wydawnictw: MBP, PWSZ, WSH w Lesznie
- Recital Ani Wejman w ramach cyklu „Wieczory u Brona”

Lipno (pow. Leszno)

- „Wielkanoc w tradycji 2014” – stół moli książkowych, porzekadła wielkanocne, wystawa książek
- „Szukamy wielkanocnego zajęczka” – zajęcia dla dzieci przedszkolnych
- „Wielkanoc” – pogadanka na temat obrzędowości i tradycji świąt wielkanocnych (Filia w Wilkowicach)
- „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym” – spotkanie dla dzieci z udziałem żołnierzy żandarmerii wojskowej

Luboń (pow. Poznań)

- „Kocham życie” – recital Ewy Czajki
- Śniadanie wielkanocne w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”
- „Koziołek nie matolek” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Art-Re z Krakowa
- „Poznań średniowieczny” – wykład z cyklu „Architektura i urbanistyka historycznego Poznania” przeprowadzony przez Dorotę Molińską, pracownika naukowego UAM w Poznaniu (w ramach sekcji teatralno-literacko-bibliotecznej Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)
- „Wiosenna przygoda Tymoteusza” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru TeatRyle z Poznania
- „W przestrzeni barw” – wernisaż malarstwa Wiesławy Gryskowskiej. Oprawa muzyczna w wykonaniu Jerzego Lisiaka (wiolonczela)
- Warsztaty komputerowe dla seniorów (również w maju)
- „Przygody Cecylki Knedelek” – spotkanie z autorką książek dla dzieci Joanną Krzyżanek
- Warsztaty literackie dla dzieci z Joanną Papuzińską, autorką książek dla dzieci oraz Elżbietą Krygowską-Butlewska, ilustratorką
- Spotkania Klubu Szachowego (również w maju)

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Czarnoksiężnik z Krainy Oz” – teatryk dla kl. I szkół podstawowych
- „Jan Paweł Błogosławiony II” – wystawa książek, artykułów prasowych, znaczków pocztowych i kart ze stemplami okolicznościowymi, monet, obrazów haftowanych, płyt z nagraniami pieśni papieskich, różańca papieskiego i fotografii oraz uczniowskich prac plastycznych. Współtwórcami

byli mieszkańcy, którzy udostępniili ponad 160 unikatowych eksponatów. Wernisaż wystawy połączono z promocją książki

- „Jan Paweł II w Archidiecezji Gnieźnieńskiej” – spotkanie z red. ks. kanonikiem Krzysztofem Woźniakiem oraz spotkania dla mieszkańców i poszczególnych klas ze szkół. Gimnazjum przygotowało specjalną prezentację medialną, prace plastyczne oraz czytanie utworów
- „Agnieszka Gdzińska” – spotkanie autorskie i promocja pierwszej napisanej przez mieszkankę Łubowa książki „Skłota i reszta świata”
- Konkurs recytatorsko-plastyczny o czytaniu, książce i bibliotece

Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży „Przez kontynenty”: „Chiny od podszewki” – spotkanie z Markiem Pindralem
- Z cyklu „Spotkania niebanalne”: „Graffiti w PRL” – spotkanie z Grzegorzem Kmitą „Patyczakiem”
- „W kulturowym kręgu”:
 - ~ „Dziadowskie Pieśni Wielkopostne” – występ duetu Daorientacja Duo (Katarzyna Wińska i Witold Roy Zalewski)
 - ~ Warsztaty dla dzieci z malowania pisanek, prowadzone przez etnografkę Hankę Billert
- „Jerozolimska droga krzyżowa” – spotkanie z Ryszardem Rostkowskim (Galeria na Piętrze)
- „Kwiaty naszych ogrodów” – otwarcie wystawy prac Wojciecha Teleszyńskiego (Galeria na Piętrze)
- Rozstrzygnięcie konkursu na baśniowego bohatera – ogłoszonego z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci
- Wieczór autorski Zioma Ziolkowskiego oraz promocja książki „Akt eRosa”; oprawa muzyczna: Ella Kuczyńska (vocal) i Marcin Nowak (gitara)
- „Opowieści bez liku w wielkanocnym koszyku” – zajęcia czytelnicze przeprowadzone przez uczniów ZSZiL im. dra K. Hołogi
- Spotkanie z naszą przeszłością... w Nowotomyskiej Galerii Internetowej
- „Cena prawdy” – promocja książki uczniów II kl. TL ZSZiL im. dra K. Hołogi, napisanej pod kierunkiem Agnieszki Elantkowskiej-Szymańskiej
- Koncert promujący nowości zespołu „Karawana Eskimosów”

Opatów (pow. Kępno)

- Bajka jako inspiracja – wystawa prac plastycznych wykonanych przez ucznia szkoły podstawowej (Filia Siemianice)

Osieczna (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Andrzejem Drabikiem – dla przedszkolaków

Pakosław (pow. Rawicz)

- Wystawa rocznicowa poświęcona Ewie Szelburg-Zarembinie z okazji 115 rocznicy urodzin poetki
- Wystawa poświęcona życiu i twórczości Juliusz Słowackiego

Pępowo (pow. Gostyń)

- „Zielona lekcja” – spotkanie dla dzieci z Jackiem Śląskim, nauka gry na różnych instrumentach i pogadanka na temat ekologii z okazji Dnia Ziemi

Pleszew

- „Emila Wojtyłowa – matka Świętego” – wykład Mileny Kindziuk
- Spotkanie z redaktorem Grzegorzem Miecugowem
- „W 130. rocznicę urodzin Kornela Makuszyńskiego” – powiatowy konkurs recytatorski
- „Co wiem o błogosławionym Janie Pawle II?” – konkurs on-line
- Powiatowy konkurs pięknego czytania dla szkół podstawowych

Pogorzela (pow. Gostyń)

- X Jubileuszowy Konkurs Plastyczny na wielkoformatową ilustrację do utworów Kornela Makuszyńskiego – dla kl. IV i V szkoły podstawowej

Poniec (pow. Gostyń)

- „Islandia – kraina ognia i lodu” – prelekcja Haliny Radoły dla młodzieży

Powidz (pow. Stępca)

- „Wielkanocne spory królika z zającem” – spektakl w wykonaniu Paola Studio Art z Kątów koło Leszna – dla przedszkola i zerówki
- „Moja Wielkanoc” – konkurs plastyczny dla dzieci ze świetlicy opiekuńczo-wychowawczej

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Pan Andersen opowiada...” – obchody Światowego Dnia Książki dla Dzieci (Filia Mochy)
- „Hans Christian Andersen w oczach dzieci” wystawa prac plastycznych (Filia Mochy)
- „Zeszyt lektur trzecioklasisty” – konkurs literacko – plastyczny (Filia Mochy)
- „Książka jest dobra na wszystko” – impreza czytelniczo-medialna z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich (Filia Mochy)
- „Fotograficzna podróż do Czarnogóry” – relacja z wycieczki (Filia Kaszczor)
- „Zespół Pieśni i Tańca Śląsk – projekcja zdjęć i filmu z występu zespołu w Wieleniu” (Filia Kaszczor)

- „Na obcej ziemi” – spotkanie autorskie z Hanną Zaworonko – Olejniczak (Filia Kaszczor)
- „Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej” (Bucz)
- „Jajo gigant” – warsztaty plastyczne (Bucz)

Rawicz

- Spotkanie autorskie z rawickim poetą Marcinem Barteczką
- Międzyszkolna Konferencja „Kocham moje miasto” – „Instytucje lokalne na rzecz mieszkańców Rawicza w XXV-lecie RP” – współorganizacja
- „Muzyka na każdą porę roku” – spotkanie w Klubie Melomana
- Galeria Jednego Obrazu: „Kot” – D. Wiatrowski

Rychtal (pow. Kępno)

- „Magiczna księga” – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru Maska z Krakowa

Rydzyzna (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem – dla dzieci
- „Inni, ale tacy sami” – warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci w ramach projektu „Kto czyta, nie błądzi. Czy poezja może być drogowskazem?”
- „Wyjątkowa zakładka do wyjątkowej książki” – konkurs plastyczny dla dzieci (Filia w Moraczewie)

Słupca

- „Jeden dzień z mojego życia – kartka z pamiętnika” – rozstrzygnięcie powiatowego konkursu literackiego

Sompolno (pow. Konin)

- Wystawy:
 - ~ „Droga do świętości Jana Pawła II”
 - ~ „Światowy dzień ofiar Katynia”
 - ~ Kanonizacja Jana Pawła „...ja, syn polskiej ziemi...”
- Wielkanoc: zwyczaje, baranki, pisanki i inne niespodzianki – impreza dla dzieci
- Wielkanocne symbole – zajęcia plastyczne dla dzieci (Filia Lubstów)

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Spotkanie Ludzi Ciekawych Świata – Kinga i Zygmunt Majewscy „Uroki Holandii”
- „Noc między średniowieczem a fantastyką” – „Noc w bibliotece” dla gimnazjalistów

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Teatrzyk „Wesołego Alleluja”
- Wystawy:
 - ~ „Zabytki Sulmierzyc”
 - ~ „Światowy Dzień Książki”

Swarzędz (pow. Poznań)

- „Wielkopolski Park Etnograficzny” w obiektywie Adama Zawady – wystawa w galerii Wielokropek
- „Tajemnica zaginionych liter” – spektakl dla dzieci w wykonaniu aktorów Teatru Maska
- „Serdaki krakowskie” – wystawa prac Janiny Kozaruk
- Spotkanie z Łukaszem Wierzbickim, autorem książki „Machiną przez Chiny” – dla dzieci ze szkół podstawowych

Śmigiel (pow. Kościan)

- Tradycje i zwyczaje wielkanocne – warsztaty dla przedszkolaków oraz uczniów z klas I – III
- Zajęcia plastyczne: wydzieranki, wyklejanki, robienie zakładki do książek (Filia w Czaczu)

Trzcianka

- „Senior potrafi” – kurs obsługi komputera dla osób starszych
- „Obowiązkowe sprzątanie lasów” – debata dla młodzieży ponadgimnazjalnej w ramach projektu Program Rozwoju Bibliotek „Wolność – czujesz to?”
- „5 minut dla książki. Czytamy pod chmurką” – wspólne, plenerowe czytanie utworów W. Shakesperea z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich
- „Każdy może dogadywać się ze swoim dzieckiem” – spotkanie z trenerami. Przedstawienie rodzicom metody „jednominutowego wychowania”
- „Zmieniamy aranżację, przestrzeń, design w bibliotekach” – warsztaty dla bibliotekarzy w ramach Biblioteki Pomysłów
- „Sezon na zielone kasztany” – spotkania z Barbarą Kosmowską
- „Brzydkie kaczątko” – przedstawienie dla grup zerowych z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci
- „Czarnkowsko-trzcieńskie pomniki przyrody” – powiatowy test wiedzy dla uczniów szkół podstawowych

Trzcianica (pow. Kępno)

- Promocja czytelnictwa: „Wielkanocne czytanie” – pogawędka nt. tradycji wielkanocnych oraz roli przyjaźni w życiu człowieka; kolorowanie obraz-

ków o tematyce wielkanocnej; przedstawienie wielkanocnych wierszyków przez dzieci sześćioletnie

Turek

- Biesiada Poetycka Turek 2014:
 - ~ Rozstrzygnięcie XV Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Włodzimierza Pietrzaka
 - ~ Rozstrzygnięcie powiatowego konkursu Mistrz Pięknego Czytania
 - ~ Spotkanie autorskie z Tomaszem Trojanowskim
- Wiosenne porządki – zajęcia z elementami biblioterapii w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia nr 2)
- Zwierzęta wokół nas – zajęcia w Klubie Tęcza (Filia Nr 2)
- Program 50+:
 - ~ „Jak to ze Inem bywało” – wykład Bartosza Stachowiaka, dyrektora Muzeum Miasta Turku
 - ~ Zwyczaje wielkanocne – prelekcja w Muzeum Miasta Turku

Wijewo (pow. Leszno)

- „Matuszka Rosija – pierwszy żywiol” – spotkanie z Romanem Pankiewiczem

Witkowo (pow. Gniezno)

- „Wesołe pisanki” – konkurs plastyczny przeznaczony dla dzieci 6- letnich oraz wystawa prac;
- „Nie wiesz? Zapytaj w bibliotece” – gminny konkurs plastyczny dla gimnazjalistów

Woszakowice (pow. Leszno)

- „Pisanka wielkanocna” – konkurs plastyczny dla dzieci (Filia w Krzycku Wielkim)
- „Robimy ozdoby wielkanocne” – zajęcia plastyczne dla dzieci (Filia w Bukówcu Górnym)

Zagórów (pow. Sępca)

- Wizyta w bibliotece Zygmunta Wiatrowskiego – Honorowego Obywatela Miasta Zagórowa
- Realizacja projektu „Spotkania z pasjami” – spotkanie z Emilianem Kamińskim

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Kurs komputerowy dla seniorów (Baszków, Konarzew)
- „Spotkania z pasjami: Emilian Kamiński, Katarzyna Miller” (Baszków, Zduny)

- „Książka to godny szacunku przyjaciel” – zajęcia dla uczniów klasy I (Baszków)
- „Alfabet Pana Andersena” – spotkanie z klas I z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci
- „Wielkanocne zwyczaje w Bibliotece” – spotkanie ze starszakiem z przedszkola
- „Wolność czujesz to?” – spotkanie z kl. II gimnazjum
- „Fantazje na każdą okazję” – zajęcia dla dzieci w ramach kółka plastycznego

M a j

Baranów (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Spotkanie sentymtalne z nestorami bojanowskiego harcerstwa i zaproszonymi gośćmi
- Spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim – dla uczniów kl. II gimnazjum
- „Doktor Dolittle i przyjaciele” – spektakl teatralny dla dzieci w wykonaniu Teatru Art-Re z Krakowa
- Wieczór poezji ostrowskiej poetki Eugenii Zawidzkiej – spotkanie dla dorosłych
- „Legendsy pokoleń – niespisane historie bojanowiaków” – konkurs dla uczniów klas V
- „Różne twarze Pani Książki” – spotkania dla najmłodszych
- „Kolorowy świat” – wystawa prac plastycznych członków Stowarzyszenia Rodzin oraz Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „Razem Raźniej w Bojanowie”
- Wernisaż wystawy „Kolorowy Świat”
- „Rajskie czytadlenie” – udział czytelników biblioteki w plenerze literackim w Kątach koło Osiecznej

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Spotkanie z pisarką i ilustratorką Elizą Piotrowską – dla dzieci
- II Rajd Rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz” połączony z piknikiem i ogniskiem
- Kurs komputerowy dla osób 50 +
- „Santo Subito – Jan Paweł II” – wystawa książek, pocztówek i zdjęć
- „Czytanie łączy pokolenia” – konkurs plastyczny

Czempiń (pow. Kościan)

- Wymień się książką – akcja czytelnicza
- Tydzień Bibliotek – spotkanie z Romanem Pankiewiczem
- Spotkanie z pisarką Magdaleną Podbylską
- Kwiaty dla mojej Mamy – warsztaty plastyczne

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- Zajęcia dla dzieci ze szkół podstawowych i przedszkola związane z obchodami 10-lecia wstąpienia Polski do UE
- Spotkanie z Urszulą Kozłowską dla dzieci z klas II
- Noc w bibliotece pt. „Tajemnice średniowiecza” oraz warsztaty mydlarskie dla dzieci ze szkół podstawowych i przedszkola
- Spotkanie z Elizą Piotrowską (Filia w Żydowie)
- Zajęcia dla dzieci pt. „Majowo i wiosennie” (Filia w Żydowie)
- „Biblioteka bliżej przedszkola” – zajęcia dla przedszkolaków (Filia w Żydowie)

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- „Polskie przysłowia” – zajęcia literackie dla przedszkolaków
- XII Edycja Regionalnego Konkursu Wiedzy z cyklu „Ziemia Dobrzycka Moja Mała Ojczyzna” ph. „Moje miasto – Dobrzyca” (gminny turniej wiedzy, wystawa materiałów dotyczących odzyskania praw miejskich przez Dobrzą)

Gniezno

- X Ogólnopolski Dzień Bibliotek
 - ~ Czytam to znam – quiz czytelniczy
 - ~ Książka wyobraźni – warsztaty dla dzieci
 - ~ A gdzie tytuł – impreza czytelnicza
 - ~ Spotkajmy się w bibliotece na imieninach u Stanisława Staszica – festyn biblioteczny w programie:
 - Ranking najaktywniejszych czytelników
 - Sleeveface z książką (zdjęcia w wykonaniu Anny Farman i Kamilii Kasprzak)
 - Czytacz – głośne czytanie
 - Kanapulek – instalacja plastyczna
 - Poszukiwacze książek – konkurs
- „Las – mistrzem recyklingu” – wernisaż wystawy prac plastycznych IX Konkursu Ekologicznego uczniów z niepełnosprawnością intelektualną
- Spotkanie autorskie z Joanną Olech

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Spotkania autorskie z Wiesławem Drabikiem, autorem książek dla dzieci (Filie Kucharki i Tursko)
- Spotkanie autorskie z Anetą Ponomarenko, autorką powieści dla dorosłych

Gostyń

- „Przyjaciel Książki” – impreza podsumowująca cykl spotkań dla grup przedszkolaków
- „Zwykła wystawa niezwykłych ludzi” – wystawa prac podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy
- Wystawa „Ruch w czterech porach roku”
- „Gostyńska Noc ze Sztuką” w ramach Nocy Muzeów:
 - ~ prezentacja multimedialna o sztuce
 - ~ wystawa fotografii „Gostyń lat 90. XX wieku w obiektywie Piotra Radojewskiego”
 - ~ warsztaty: „Dzieła gostyńskich czytelników”
 - ~ występy grupy młodych akordeonistów ze szkół muzycznych Gostynia i Leszna
 - ~ występy grupy teatralnej z Zespołu Szkół w Żytowiecku ze spektaklem „Oskar i Pani Róża” Erica-Emmanuela Schmitta
- Spotkanie autorskie z dziennikarką, reportażystką i podróżniczką Magdaleną Omilianowicz
- „Edmund Bojanowski dzieciom” – finał konkursu dla szkół podstawowych z występami Grupy Teatralnej „Kęś” ze spektaklem „Serdecznie dobry człowiek”
- „Wiem więcej o Ziemi Gostyńskiej” – imprezy podsumowujące konkursy historyczne dla szkół podstawowych i gimnazjów

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel – o pisaniu książek od kulis

Kalisz

- „Tworzeniu wielu książek nie ma końca” – prezentacje multimedialne dla uczniów kaliskich szkół
- Życzenia od przedszkolaków z okazji Święta Bibliotekarza – wizyta przedszkolaków w bibliotece (Filia nr 1 oddział dziecięcy)
- Spotkanie Stefana Szymczaka, Kawalera Orderu Uśmiechu z przedszkolakami (Filia nr 2)
- Odjazdowy bibliotekarz – rajd rowerowy (Filia nr 3)
- „Moje marzenia” – konkurs plastyczny dla dzieci (Filia nr 5 oddział dziecięcy)

- Wystawy
 - ~ „Łąka dla mamy” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1 oddział dziecięcy)
 - ~ „215. rocznica urodzin Honoriusza Balzaka” (Filia nr 4)
 - ~ „Oskar Kolberg 1814-1890. Kompozytor, folklorysta, etnograf” – wystawa z okazji „Roku Kolberga” (Filia nr 2)

Kępno

- Wystawa prac plastycznych dzieci z Zespołu Szkół Specjalnych w Słupie pod Kępem
- Realizacja projektu Stowarzyszenia Kulturalnego EURO-ART „Kępińskie Detale” – adresowanego do grupy uczestników w wieku 13-19 lat zainteresowanych sztuką, historią, historią sztuki, architekturą i fotografią

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- „Spotkanie autorskie” z Tomaszem Kruczkim dla dzieci klas VI szkół podstawowych
- VIII Regionalny Festyn Sportowo-Rekreacyjny dla Seniorów „Sport Receptą na Zdrowie” z udziałem grupy członków działającego przy bibliotece Stowarzyszenia „Słoneczny Promyk”
- „Rajd pieszy” – po gminie Kiszkowo, zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „Słoneczny Promyk” Kiszkowo i „Światowid” w Łubowie
- Konkurs recytatorski poświęcony Zbigniewowi Herbertowi – współorganizacja z Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Kiszku

Kłecko (pow. Gniezno)

- „Maraton Biblioteczny” – organizowany z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Kłecko:
 - ~ Spektakl teatralny grupy Art-Re z Krakowa pt. „Kopciuszek” dla dzieci z przedszkola
 - ~ „Magiczny Świat Książki” – konkurs plastyczny polegający na stworzeniu ilustracji do ulubionej bajki oraz wystawa prac
 - ~ „Kurs szybkiego czytania” – kurs dla dzieci w wieku 8-14 lat oraz dorosłych usprawniający czytanie. Prowadzący: Marcin Przybył
 - ~ „Czarodziejski Wieczór” – spotkanie dla dzieci w wieku 7-14 lat: czytanie książki pt. „Czarodziejka Lili” oraz wykonywanie czarodziejskich atrybutów
 - ~ Zajęcia z cyklu „Poznanie swojej biblioteki od A-Z” – warsztaty plastyczne

- ~ „Noc w Bibliotece” – spotkanie dla dzieci w wieku 7-14 lat: gry, zabawy, projekcja, poczęstunek, malowanie twarzy oraz pokaz mody ze „Świata bajek”
- Warsztaty plastyczne dla dzieci z przedszkola w Kłecku z okazji „Dnia Matki”
- „Biblioteka Narodowa: największa biblioteka w Polsce” – wystawa książek, historia, zbiory oraz prezentacja Biblioteki Narodowej dzisiejszej i dawnej

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Hanną Cygler
- „Wars i Sawa” – przedstawienie dla dzieci

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna :

- Bookcrossing – akcja „uwalniania” książek

Biblioteka Publiczna Gminy Kościan z/s w Kielczewie

- Papież z dalekiej Polski – miejsko-gminny konkurs w Starych Oborzyskach
- Dzień Matki w bibliotece – dzieci wykonywały laurki, biżuterię (quilling), koszyczki z papierowej wikliny, kwiaty z bibuły i inne prezenty (Filia w Racocie)
- Konfrontacje z haftem – spotkania Kółka Hafciarskiego w bibliotece (Filia w Starym Luboszu)
- Rysujemy ilustrację do ulubionej książki – zajęcia plastyczne dla uczniów kl. II (Filia w Turwi)

Koźmin Wielkopolski (pow. Krotoszyn)

- „Czytam i nie tylko...” – wystawa prac i obrazów wykonanych haftem krzyżowym Mirosławy Grzemskiej
- „Imieniny Biblioteki z Wandą Chotomską” – zajęcia dla 3 i 4-latków z przedszkola
- „Koźmin – moja mała ojczyzna” – zajęcia dla klasy IV szkoły podstawowej
- Spotkanie z Hanną Cygler

Krobia (pow. Gostyń)

- „Bajki Oskara Kolberga” – konkurs plastyczny dla dzieci oraz wystawa pokonkursowa

Krotoszyn

- Spotkanie autorskie z Hanną Cygler
- „Ekslibrisy Klemensa Racza ze zbiorów Krotoszyńskiej Biblioteki Publicznej” – wystawa, przekazanie zbiorów bibliotece
- „Czytać można wszędzie” – otwarcie wystawy Arlety Zmyślonej

- „Między rozumem a wolą mocy” – spotkanie na temat światopoglądu Tomasza Manna w latach pierwszej wojny światowej
- „Odjazdowy Bibliotekarz” – IV edycja rajdu, zorganizowana wspólnie z Gminną Biblioteką Publiczną w Rozdrażewie
- Godziny z ulubioną książką – warsztaty (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Udział w Krotofescie – gry i zabawy, z Kubusiem i Zajęczkami, Namiot tyśiąca i jednej baśni, zabawy z chustą klanzy i tunelem animacyjnym, konkursy literackie: Co to za bajka – dla dzieci, Z jakiej to książki – dla uczniów szkoły podstawowej, Kim jest ten bohater – dla gimnazjalistów, Vipy czytają – głośne czytanie fragmentów bajek. Malowanie twarzy. Cała Polska Czyta Dzieciom i Krotoszyn też (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Moda na czytanie ważna jest niesłuchanie – warsztaty dla młodych (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie autorskie z Joanną Fabicką dla gimnazjalistów (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Tydzień Bibliotek: „Znam wiersze Marii Konopnickiej” – konkurs dla uczniów szkół podstawowych (Filia nr 1 Krotoszyn)
- „Wiem, bo czytałam/em...” – gminny konkurs czytelniczy (Filia nr 5 Chwaliszew)
- Cała Polska Czyta Dzieciom: spotkanie z Eweliną Wronecką – dla uczniów szkół podstawowych (Filia nr 5 Chwaliszew)
- „Spotkanie z krzyżówką”; książkowo-rozrywkowo – dla uczniów szkół podstawowych (Filia nr 5 Chwaliszew)
- „Majówka z Polską” – spotkanie rozwijające poczucie wspólnoty w polskiej rodzinie (Filia nr 6 Benice)
- „Niezapominajkowe spotkanie” – obchody „Dnia Polskiej Niezapominajki” (Filia nr 6 Benice)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Niezapominajka przypomina o przyrodzie, nie zapomnij!” – impreza czytelnicza dla uczniów klas II szkoły podstawowej (Filia w Pawłowicach)
- „Poezja i wizaż” – wieczór poezji z Eleonorą i Ryszardem Biberstajnam
- „Bezpiecznie, zdrowo i kolorowo” – noc w bibliotece dla dorosłych (Filia w Pawłowicach)
- „Popołudnie z Andersenem” – spotkanie dla czytelników
- „Od ziarenka do bochenka” – wystawa (Izba Regionalna w Pawłowicach)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Członkowie Unii Europejskiej w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie” (ekspozycja w Ratuszu)

- ~ „Portret Wojska Polskiego” – wystawa pokonkursowa prac nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie sztuk plastycznych, którego organizatorem jest Leszczyńskie Stowarzyszenie Dzieciom Niepełnosprawnym („Galeria za Regałami”)
- ~ „Szpunarowie” – wystawa z cyklu „Album Leszczyński”, prezentująca zbiory związane z Kazimierą i Julianem Szpunarami, małżeństwem zasłużonym dla międzywojennego Leszna („Galeria za Regałami”)
- „Dyżury eksperta” – bezpłatne porady w zakresie bezpiecznego korzystania z komputera – w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”, dofinansowanego ze środków MKiDN
- XI Ogólnopolski Tydzień Bibliotek ph. „Czytanie łączy pokolenia”:
 - ~ „Żyjątko, Biedajstwo i Ci inni” – promocja powieści Stanisława Grochowiaka w formie multimedialnej zabawy dla dzieci przygotowanej przez Fundację Festina Lente
 - ~ Uroczyste spotkanie z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, podczas którego wręczone zostały:
 - ~ Nagroda Liścia Miłorzębu – dla Stowarzyszenia Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie za książkę „Przywołane z historii: ocalone z pamięci”
 - ~ Nagroda im. Heleny Śmigielskiej – dla Marii Szpurki, dyrektor BPMiG w Krobi
 - ~ Piknik ze Stanisławem na dziedzińcu Biblioteki. W programie m.in. koncert Brona Saegera; „Czytanie Grochowiaka Łączy Pokolenia” – konkurs; spotkanie z najaktywniejszymi czytelnikami
- „Szaleństwo zakładek dla dużych i małych” – warsztaty dla dzieci z rodzicami/ dziadkami
- „Kot w butach” – spektakl interaktywny dla dzieci w wykonaniu Teatru Duet z Krakowa
- „Stanisławowie z Leszna” – zbiorowe zdjęcie na leszczyńskim Rynku
- Benefis poetki Krystyny Grys, obchodzącej 80. rocznicę urodzin
- „Moje podróże” – spotkanie z Marią Beczkiewicz, w ramach cyklu „Wokół Globusa”, podczas którego przedstawiła relacje z podróży po Ukrainie i Chinach
- „Budowanie wizerunku w Internecie” – warsztaty z Maciejem Budzichem, w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”
- Biblioteka Pomysłów 2014: Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece – warsztaty dla dyrektorów i kierowników bibliotek powiatu leszczyńskiego, przygotowane wspólnie z WBPICAK w Poznaniu. Podczas warsztatów Krystyna Brodowska z firmy Sokrates-software przedstawiła temat „Jak

złowić czytelnika z sieci do biblioteki?”, Zastosowanie formatu MARC21 przy opracowaniu katalogów bibliotecznych w systemie SOWA2

Lipno (pow. Leszno)

- „Doktor Dolittle i jego zwierzęta” – przedstawienie teatralne dla dzieci, w wykonaniu aktorów Studia Art-Re z Krakowa
- Spotkanie autorskie z Pawłem Kuszczczyńskim – dla gimnazjalistów

Luboń (pow. Poznań)

- „Polszczyzna Karola Wojtyły – Jana Pawła II” – wykład Leszka Teusza (w ramach sekcji teatralno-literacko-bibliotecznej Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)
- „Portret z magnolią” – spektakl w wykonaniu Izabelli Tarasiuk i Janusza Andrzejewskiego, aktorów Teatru Mój Teatr z Poznania
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”; podczas spotkania występ muzyczny dzieci ze Szkoły Podstawowej nr2 w Luboniu
- „Z matematyką przez życie” – spotkanie z Krystyną Łybacką
- „Świat na wyciągnięcie ręki: kraje Sahary” – spotkanie z podróżnikiem Piotrem Kowalczykiem
- „Zaczarowane kalosze” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Arlekin z Białegostoku
- „Specyficzne cechy turystyczno-krajoznawcze powiatu poznańskiego” – wykład Włodzimierza Łęckiego, krajoznawcy
- „Machiną przez Chiny” – spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim, pisarzem książek dla dzieci
- „Obrazy mówią o nas” – wernisaż malarstwa Anny Klimaszewskiej, Anny Kruczkowskiej oraz Lidii Męczywórn. Oprawa muzyczna w wykonaniu Kariny Lewickiej (skrzypce)
- Wykład z cyklu „Architektura i urbanistyka historycznego Poznania” przeprowadzony przez Dorotę Molińską, pracownika naukowego UAM w Poznaniu (w ramach sekcji teatralno-literacko-bibliotecznej Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)
- „Lekcja o Polsce, czyli legenda o Wiśle, Smoku Wawelskim i Warszawie” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Pod Orzełkiem z Białegostoku

Łubowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Ewą Nowak, pisarką, redaktorką i terapeutką – dla kl. V i VI szkół podstawowych

- „XVIII Lednicka Wiosna Poetycka” – koncert Marka Czyżykiewicza, biuro organizacyjne – współpraca ze Stanisławą Łowińską i z Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

Niechanowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Ewą Nowak
- Spotkanie autorskie z Tomaszem Kruczkim
- Spotkanie autorskie z Andrzejem Grabowskim
- Spektakl on-line wystawiony przez Profilaktyczno-Edukacyjny Teatr Moralitet z Krakowa
- Konkurs ortograficzny „Zostań Mistrzem Ortografii” o Pióro Wójta Gminy – VIII edycja z okazji Dni Niechanowa
- Spotkanie autorskie z Krystyną Śmigielką w ramach uroczystości z okazji Dnia Matki

Nowy Tomyśl

Wyjątkowo dłuugi Tydzień Bibliotek 2014 r. „Między nami – czytanie łączy pokolenia”:

- Między nami... obieżyświatami: w Klubie Miłośników Podróży Przez kontynenty: „Sahara – pustynia niejedno ma imię” – spotkanie z Piotrem Kowalczykiem – geografem, pilotem wycieczek, pasjonatem fotografii podróżniczej, kolekcjonerem i zbieraczem minerałów i skamieniałości
- Między nami... bibliotekarzami: XI Powiatowe Forum Bibliotekarzy połączone z obchodami 65-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej w Kuślinie
- Między nami... subkulturowcami: w cyklu „W kulturowym kręgu”: „Polscy hipisi – współczesne obserwacje etnograficzne” – spotkanie z Tomaszem Domańskim, fotografikiem i rzeźbiarzem
- Między nami... podróżnikami: „Spotkanie niebanalne” z Jędrzejem Majką, autorem albumu „Mistyczne Kresy”
- Między nami... twórcami: „Droga do ciszy” – wieczór autorski Katarzyny Kutzmann-Solarek z udziałem Teatru S
- Między nami... zwierzomaniakami: „Zaproś krowkę na majówkę” – „Majówka z książką”, spotkanie z Wiesławem Drabikiem, autorem książek dla dzieci
- Między nami... regionalistami: w cyklu „W kulturowym kręgu”: „Godejma po naszymu” – spotkanie z Waldemarem Wierzbą, autorem i wydawcą m.in. „Słownika gwary poznańskiej”
- Między nami... melomanami: „Stachura żyje” – koncert formacji „Fabula Rasa” z Zielonej Góry
- Z cyklu „bibliowyszukiwarka.talentow.pl” – „Zatrzymane w kadrze” – wystawa fotografii Wiesławy Ptaszyk

- „Mroczno, tajemniczo, kryminalnie...” – spotkanie z autorami powieści kryminalnych – Joanną Opiat-Bojarską i Ryszardem Ćwirlejem
- Między nami... czytelnikami: spotkanie czytających rodzin oraz koncert „Mademoiselle Carmel”
- Z cyklu „Oknem natury z Rafałem Putzem” – wykład na temat ewolucji życia na Ziemi

Opatów (pow. Kępno)

- „Życie i twórczość Irwina Shawa” – wystawa książek i gazetka

Pakośław (pow. Rawicz)

„Czytanie łączy pokolenia” – obchody Tygodnia Bibliotek:

- Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas-Łoniewską
- „Tygrysek ze Stumilowego Lasu” – przedstawienie teatralne dla dzieci z przedszkola
- „Tajemnica zaginionych liter” – przedstawienie teatralne dla dzieci z przedszkola
- Spotkanie ze Zdzisławą Ostrowską dotyczące zasad zdrowego odżywiania
- Wystawy:
 - ~ „Santo Subito” – wystawa poświęcona kanonizacji Jana Pawła II
 - ~ „Iglą malowane” – wystawa rękodzieła Alicji Gniazdowskiej, mieszkanki Chojna (Filia w Chojnie)
 - ~ Wystawa książek Danuty Wawilow z okazji 15 rocznicy śmierci
 - ~ „Inwestycje, które zmieniły gminę Pakośław”

Pępowo (pow. Gostyń)

- Spotkanie ze strażakiem Krzysztofem Koniecznym – dla dzieci
- „Pan Kuleczka” – spotkania z Piotrem Witoniem – dla dzieci
- Spotkanie autorskie z dziennikarką, reportażystką i podróżniczką Magdaleną Omilianowicz

Pleszew

- „Zaczytani PPL” – konkurs fotograficzny
- „Noc w teatrze wyobraźni” – impreza dla dzieci w ramach akcji „Noc w bibliotece”
- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem
- „Hobby Jana Pawła II” – konkurs plastyczny (Filia Taczanów Drugi)
- „Farmakoterapia w wieku podeszłym” – spotkanie z farmaceutami w ramach projektu „Seniorzy w bibliotece”

Poniec (pow. Gostyń)

- „Zabawa w wyobraźnię” – konkurs rysunkowy dla przedszkolaków

Powidz (pow. Słupca)

- Spotkanie z Romanem Pankiewiczem
- Spektakl „Doktor Dolittle i przyjaciele” w wykonaniu aktorów ze Studia Małych Form Teatralnych Art-Re z Krakowa dla klas I-III szkoły podstawowej

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Niezapominajki to nie tylko kwiaty z bajki” – warsztaty dla przedszkolaków (Filia Mochy)
- „Bocian Biały ptak wspaniały”- warsztaty z okazji Dnia Bociana Białego (Filia Mochy)
- „Czytanie łączy pokolenia” – konkurs na plakat (Filia Kaszczor)
- „Cudze znacie a swoje zachwalacie – w tej edycji legendy Ziemi Przemęckiej czytacie i wygrywacie” – konkurs wiedzy (Filia Przemęt)
- „Pokaz czerpania papieru” – warsztaty kreatywno-edukacyjne (Bucz, Przemęt)
- „Zręczne ręce” – wystawa rękodzieła przyjaciół biblioteki (Bucz)
- „A ja bajki tak lubię ogromnie” – turniej wiedzy (Bucz)
- „Róża dla każdego” – przedstawienie dla uczniów szkoły podstawowej (Bucz)

Rawicz

„Tydzień Bibliotek” – „Czytanie łączy pokolenia”

- Spotkanie autorskie z Magdaleną Kordel
- „Afryka Kazika” – spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim
- Spotkanie z teatrem „Maska” z Krakowa:
 - ~ „Lekcja życia”
 - ~ „Skradzione mądrości”
- „Magiczne słowa mniej lub bardziej przyjemne – szacunek” – warsztaty twórcze
- Spotkanie autorskie z Leszkiem Szczasnym:
 - ~ „Mauretania, czyli muchy groźniejsze od Al.-Kaidy”
 - ~ „Ruanda, czyli z piekła do raju” – Zakład Karny
- „Zemsta” A. Fredry – spektakl teatralny w wykonaniu aktorów Teatru im. W. Bogusławskiego z Kalisza
- „Kłótnia w tornistrze” – spotkanie autorskie z Elżbietą Bednarczyk
- Bliżej teatru dziecięcego – Teatr „Urwis „ z Krakowa:
 - ~ „Morska przygoda”
 - ~ „Figlesy”
- „Australijski wieczór poetycko-taneczny” – spotkanie z Elżbietą Bednarczyk

- „Miliard powodów, dla których świetna znajomość języka polskiego się opłaca” – warsztaty literackie dla młodzieży licealnej z Krzysztofem Koziółkiem
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Koziółkiem
- Poranki w bibliotece:
 - ~ „Polak mały”
 - ~ „Kwiatek dla mamy, taty i dziecka”
- „Cyrkowe wyczyny klauna i dziewczyny” – Dzień Dziecka na wesoło z Teatrem Art-Re z Krakowa
- Galeria Jednego Obrazu: „Kapliczka” – H. Murkowska

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Krystyną Śmigielką – z przedszkolakami z Rozdrażewa i Nowej Wsi
- Spotkanie z Iloną Felicjańską
- „Magiczna księga” – przedstawienie Teatru Maski

Rydzyna (pow. Leszno)

- „Trzy pokolenia książki” – spotkanie dla dzieci w ramach „Tygodnia Bibliotek”
- Projektujemy okładkę do książki „Księżniczka na ziarnku grochu” – konkurs plastyczny dla dzieci
- „Spotkanie z książką” – zajęcia z udziałem uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego

Sompolno (pow. Konin)

- „Niech każdy miłość własną kraju miłości poświęci” – wystawa z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja
- „Fundacja Czas Dzieci” – konkurs plastyczny na najpiękniejszą pocztówkę
- Krioterapia – to warto wiedzieć – spotkanie autorskie
- „Bajkowy Świat...” – wernisaż wystawy ilustracji Jana Marcina Szancera
- „Dziękuję za twe czułe serce i za mądre rady...” – wystawa, konkurs na laurkę (Filia Lubstów, Mąkolno)

Strzałkowo (pow. Sępca)

- Wernisaż wystawy malarstwa Barbary Rodkiewicz z Witkowa i fotografii Eugenii Dolaty z Wrześni – promocja idei Uniwersytetów Trzeciego Wieku
- Spotkanie Ludzi Ciekawych Świata – Magdalena Omilianowicz „Miłość”

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Tydzień Bibliotek:
- „Czytanie łączy pokolenia” – wystawa

- Spotkanie autorskie z Ewą Nowak
- Konkurs na najciekawsze przebranie za bohatera literackiego dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej
- Warsztaty literacko-plastyczne z Katarzyną Georgiou

Swarzędz (pow. Poznań)

- Malarstwo Ryszarda Białka – wystawa w galerii Wielokropek
- „Turcja jakiej nie znamy” – spotkanie gimnazjalistów z podróżnikiem Leszkiem Szczasnym
- „Wiosna, wiosna ach to ty...” – konkurs fotograficzny i wystawa prac w galerii
- Fotorelacja z „XVII Europejskich Spotkań Historycznych Strzelców” – zdjęcie Żanety Brodziszewskiej (Filia w Kobylnicy, galeria Dwukropek)

Śmigiel (pow. Kościan)

- Spotkania z pasjami – spotkania seniorów on-line z Urszulą Szczurek i Hanną Gajos
- Tydzień Bibliotek:
 - ~ W krainie baśni i bajek – impreza edukacyjno-integracyjna
 - ~ Korowód przebierańców
 - ~ „Bajki i baśnie naszych rodziców i dziadków” – konkurs
 - ~ „Konkurs pięknego czytania” – dla klas II
 - ~ „Jestem autorem i ilustratorem książki” – konkurs literacko-plastyczny dla klas III
 - ~ „W trakcie zabawy rodzinnie czytamy” – piknik rodzinny
 - ~ Spotkanie z Dominikiem Samolem – ilustratorem książek dla dzieci (filie w Starym Bojanowie i Czaczu)
 - ~ Maluszki – zajęcia dla dzieci w wieku od 1 do 4 lat (Filia w Czaczu)
 - ~ Tydzień Bibliotek na filmowo – spotkanie z seniorami (Filia w Nietążkowie)

Święciechowa (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie ze Stanisławem Krukiem

Trzcianka

- „Jan Paweł II Wielki... Czytelnik” – wystawa poświęcona pasji czytelniczej papieża
- „Matuszka Rosija – pierwszy żywioł” – spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem
- „Odjazdowy bibliotekarz” – rajd rowerowy miłośników książek; gra terenowa inspirowana miejscową legendą o Rościśławie, literackie kalambury, bookcrossing

- Język migowy dla najmłodszych – nauka języka migowego poprzez zabawę dla dzieci słyszących
- „Gąsieniczka ma trzy latka!” – spotkanie Klubu Czytających Rodzin „Gąsieniczki”
- Trzcieńscy bibliotekarze na Narodowym – udział trzcieńskich bibliotekarzy w uroczystej inauguracji V Warszawskich Targów Książki. Odbiór specjalnego wyróżnienia w konkursie „Mistrz promocji czytelnictwa”
- „Pewna jest tylko zmiana – o »Wypalaniu traw« Wojciecha Jagielskiego” – nagroda Instytutu Książki za najlepszą recenzję kwietnia dla Małgorzaty Świątek, klubowiczki z trzcieńskiego DKK
- Tydzień Bibliotek „Czytanie łączy pokolenia”:
 - ~ spektakl „Karol” Sławomira Mrożka w reżyserii Artura Romańskiego, w którym wystąpili poznańscy aktorzy Teatru Animacji oraz Teatru Muzycznego
 - ~ uwalnianie książek – bookcrossing
 - ~ „Legenda o założeniu Poznania” – śpiewogra dla uczniów szkoły podstawowej na podstawie książki Elizy Piotrowskiej w wykonaniu Artura Szycha ze Studia Warsztatu Teatralnego Wierzbak Plus
 - ~ Święto Polskiej Niezapominajki: spotkanie przedszkolaków z władzami miasta – wspólne sadzenie drzewka przed Urzędem Miejskim, niezapominajkowy korowód, przedstawienie pt. „Koziołek Pacanołek”, spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Trzcieńka (zagadki przyrodnicze dla pięciolatków)
- „Strażackie syreny w bibliotece” – spotkanie przedszkolaków i uczniów szkoły podstawowej z przedstawicielami Ochotniczej Straży Pożarnej (Filia w Białej)

Turek

- Rozstrzygnięcie konkursu multimedialnego „Byliśmy czym wy jesteście, czym my jesteśmy wy będziecie”
- Biblioteczny Klub Filmowy – projekcja filmu „Bejbi Blues”, pogadanka z Romanem Kacprzakiem, psychologiem
- Laurka dla mamy – konkurs plastyczny (Filia Nr 2)
- Bajka jest dobra na wszystko – zajęcia z elementami biblioterapii w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia nr 2)
- Tydzień bibliotek – Piwnica Talentów:
 - ~ bajkoterapia warsztaty plastyczne
 - ~ zajęcia przy użyciu tablicy interaktywnej
 - ~ spotkanie autorskie z Marcinem Pałaszem

- Program 50+:
 - ~ „Turek i jego ulice na przestrzeni wieków” – wykład Bartosza Stachowicka, dyrektora Muzeum Miasta Turku
 - ~ Psychoterapia – spotkanie z Justyną Bolińską, psychologiem
- „Aleksander Puszkina w 215. rocznicę urodzin” – wystawa

Witkowo (pow. Gniezno)

- Wystawa prac z gminnego konkursu plastycznego pod hasłem „Nie wiesz? Zapytaj w bibliotece”
- „Biblioteka wczoraj i dziś” – gminny konkurs multimedialny dla uczniów gimnazjów
- „Kochamy bajki” – Konkurs plastyczny dla dzieci 5-letnich i wystawa prac konkursowych
- „Dwie Dorotki” – spektakl teatralny dla dzieci 6-letnich i uczniów klas I szkół podstawowych w wykonaniu aktorów Studia Małych Form Teatralnych Art-Re z Krakowa
- Spotkanie autorskie z Ewą Nowak dla uczniów klas gimnazjalnych
- „On-line” – spektakl teatralny dla uczniów klas V szkół podstawowych w wykonaniu aktorów Teatru Profilaktyczno-Edukacyjnego „Moralitet” z Krakowa – dla dzieci i młodzieży
- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską – dla uczniów klas I gimnazjum i dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych
- „Matuszka Rosjka. Pierwszy żywioł” – spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem dla uczniów klas I gimnazjum
- Wystawa prac plastycznych wykonanych przez dzieci podczas „Sobotnich poranków w Bibliotece”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Pięknie recytujemy wiersze dla dzieci” – VI gminny konkurs recytatorski
- „Mistrz Pięknego Czytania” – I gminny konkurs dla uczniów kl. II-III szkoły podstawowej

Zagórów (pow. Słupca)

- Realizacja projektu „Spotkania z pasjami” – spotkania z Urszulą Szczurek i Hanną Gajos

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Odjazdowy bibliotekarz” – rajd rowerowy (Baszków, Zduny)
- Spotkanie autorskie z Karoliną Król – autorką książki pt. „Cukierek albo psikus” (Zduny, Baszków)
- „O finansach... w bibliotece” – kurs dla seniorów w ramach III edycji projektu (Baszków)

- „Spotkania z pasjami”: Urszula Szczurek, Hanna Gajos (Zduny, Baszków)
- „W zdrowym ciele zdrowy duch” – konkurs recytatorski dla przedszkolaków (Baszków)
- „Wanda Chotomska – moje ulubione wiersze” – konkurs recytatorski
- „Trzeszczyki, czyli wiersze łamiące języki” – konkurs recytatorski organizowany wspólnie ze świetlicą szkolną
- „Grzeczność – co to znaczy?” – spotkanie z dziećmi z przedszkola
- „Kobieta-Matka” – spotkanie z członkiniami Zdunowskiego Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy”
- „Fantazje na każdą okazję” – zajęcia dla dzieci w ramach kółka plastycznego

Zdziechowa (pow. Gniezno)

- „Przygody Jacka i Placka” – spektakl teatralny dla dzieci grupy Art-Re z Krakowa

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2014, nr 73, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m. in. przez WBPiCAK w Poznaniu: wycieczka „Dęby. Wyszukiwanie minionego czasu” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; „Kłeczko inaczej” – wystawa poprzemysłowa fotografii osób niepełnosprawnych intelektualnie w ramach Wojewódzkiego Przeglądu Wystaw Fotograficznych 2013.

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2014, nr 91, s. 25

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: Wojewódzki Przegląd Wystaw Fotograficznych „Dwa poziomy” – wystawa prezentująca projekt edukacyjny fundacji „Domek Kultury”; wystawa „Tove Janson. Opowieści z Doliny Muminków”.

EKSPERYMENTY na owadach / Paweł Pozarzycki // *Nowe Książki*. – 2014, nr 5, s. 23

Recenzja tomu poezji Grzegorza Wróblewskiego „Wanna Hansenów” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

KOMU kibicują umarli? / K.L // *Nowe Książki*. – 2014, nr 3, s. 13

Recenzja tomu poezji Leszka Engelkinga „Komu kibicują umarli?” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

„KRONIKA Wielkopolski”. Cztery dziesięciolecia w służbie regionu / Paweł Anders // *Prz. Wielkop.* – 2013, nr 4, s. 16-20

Historia kwartalnika wydawanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

KRONIKA zapowiedzianej śmierci / Marek Olszewski // *Nowe Książki*. – 2014, nr 4, s. 80

Recenzja tomu poezji Małgorzaty Lebdy „Granica lasu” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

KTO będzie „czytał na głos”? / Sławomir Buryła // *Nowe Książki*. – 2014, nr 3, s. 14

Recenzja tomu poezji Krzysztofa Lisowskiego „Poematy i wiersze do czytania na głos” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

MARIUSZ Grzebalski z Silesiusem / (MM) // *Polska Głos Wielkop.* – 2014, nr 115, s. 19

Wrocławską Nagrodę Poetycką Silesius w kategorii książka roku otrzymał Mariusz Grzebalski – redaktor serii Wielkopolska Biblioteka Poezji wydawanej przez WBPiCAK – za tomik „W innych okolicznościach”.

MIESZAŃCY całej ziemi // *Tyg. Powsz.* – 2014, nr 20, s. 58

Recenzja tomiku wierszy Miłosza Biedrzyckiego „Porumb” wydanego przez WBPiCAK.

NOWE przygody MLB / Marek Olszewski // *Nowe Książki*. – 2014, nr 3, s. 16-17

Recenzja tomu poezji Miłosza Biedrzyckiego „Porumb” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

OBJAZDOWA galeria wielkopolskiej fotografii / (es) // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2014, nr 16, s. 14

Wystawa zdjęć Zdzisława Stoltmana zorganizowana dzięki pomocy m.in. WBPiCAK w Poznaniu.

ROLA „inżynierki” / Anna Kałuża // *Nowe Książki*. – 2014, nr 4, s. 81

Recenzja tomu poezji Kiry Pietrek „Statystyki” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

SERYJNI poeci w CK Zamek / (MRT) // *Polska Głos Wielkop.* – 2014, nr 115, s. 8

Spotkanie promujące książki wydawane przez WBPiCAK.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. – (Wybrane nowości poznańskich wydawnictw) // *IKS*. – 2014, nr 4, s. 84

Notka o książkach wydanych przez WBPiCAK: „Zestaw do besztań” Adama Pluszki; „Księga meldunkowa” Macieja Roberta; „O wchodzeniu w ogień” Roberta Króla; „Umowa o dzieło” Szymona Szwarca i „Poprawiny” Marty Kapelińskiej.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. – (Centra kultury) // *IKS*. – 2014, nr 4, s. 92

Zapowiedź wystawy „Dwa poziomy” w ramach Przeglądu Wielkopolskich Wystaw Fotograficznych 2013.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury // *IKS*. – 2014, nr 5, s. 92

Wystawa „Dwa poziomy” w ramach Wojewódzkiego Przeglądu Wielkopolskich Wystaw Fotograficznych 2013 roku w siedzibie WBPiCAK w Poznaniu.

ZADURA i Bohdan. Poeta i kumpel / Jerzy Madejski // *Nowe Książki*. – 2014, nr 5, s. 48-49

Recenzja książki „W wierszu i między wierszami. Szkice o twórczości Bohdana Zadury” pod red. Piotra Śliwińskiego wydanej przez Wydawnictwo WBPiCAK.

ZAGRALI dudziarze z całej Polski / Marek Zaradniak // *Polska Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2014, nr 114, s. 19

Ógólnopolskie Konfrontacje Kapel Dudziarskich zorganizowane w Poznaniu przez WBPiCAK, Muzeum Instrumentów Muzycznych i Muzeum Etnograficzne.

ZAPROSZENIE / Janusz Ambroży // Przem. na Szlaku Piast. –
2014, nr 12, s. 13

Wernisaż wystawy zdjęć Zdzisława Stoltmana zebranych w cyklu „Byłem fotografem” zorganizowanej przez WBPiCAK w Galerii Stowarzyszenia Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalnego „Promyk” w Gnieźnie.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Arkadego Fiedlera „Bursztynowy Motyl”** w 2014 roku otrzymał *Bartek Sabela* za książkę „Może (morze) wróci”.
- **Nagrodę im. Józefa Łukaszewicza** w 2014 roku otrzymali: *Ewa Obrębowska-Piasecka* i *Ola Szmid* za książkę „Miasto w teatrze. Subiektywny przewodnik po Poznaniu i spektaklach Strefy Ciszy”; *Maria Teresa Michałowska-Bartóg*, red. książki „Zbigniew Kaja (1924-1983)”; *Danuta Książkiewicz-Bartkowiak* i *Grażyna Kodym-Kozaczko*, red. książki „Projekt – miasto. Wspomnienia poznańskich architektów 1945-2005”.
- **Nagrodę Literacką im. Zbigniewa Herberta** w 2014 roku otrzymał *Charles Simic*, poeta amerykański pochodzenia serbskiego.
- **Nagrodę Poetycką Silesius** w 2014 otrzymali: *Dariusz Foks* za całość twórczości; *Mariusz Grzebalski* za tom „W innych okolicznościach” (kategoria książka roku) i *Martyna Buliżańska* za tom „Moja jest ta ziemia” (kategoria debiut).
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Zima** 2013/2014 otrzymali: *Magdalena Grzebałkowska* za książkę „Beksińscy. Portret podwójny” [Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak]; *Paweł Hulle* za książkę „Śpiewaj ogrody” [Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak]; *Mariusz Szczygieł*, redaktor książki „100/XX. Antologia polskiego reportażu XX wieku. T. 1-2” [Wołowiec : Wydawnictwo Czarne].

B. Zmarli

- **Gabriel García Márquez** (17.04.2014), pisarz kolumbijski, laureat Nagrody Nobla 1982 w dziedzinie literatury, przedstawiciel realizmu magicznego.
- **Tadeusz Różewicz** (24.04.2014), poeta, dramaturg, prozaik i scenarzysta.
- **Marek Nowakowski** (16.05.2014), pisarz, przedstawiciel małego realizmu, publicysta, scenarzysta i aktor.